

ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ 2020 – 2023

ΦΑΣΗ Α' – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Α.Ε. –

Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α.
Φον Καραγιάννη 1-3, 50100 Κοζάνη
Τηλ. 2461.024022 fax 2461.038628
e-mail : anko@anko.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ : 122/Q62

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
1.1. Θεσμικό πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	3
1.1.1. Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	3
1.1.2. Κύρια χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	4
1.2. Διαδικασία κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος 2020 - 2023.....	4
1.3. Μέσα και Εργαλεία για την Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	5
2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	6
2.1. Βασικά Χαρακτηριστικά	6
2.1.1. Ιστορικό διοικητικής μεταβολής	6
2.1.2. Βασικά γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά.....	7
2.1.3. Θέση και Ρόλος του Δήμου στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	8
2.2. Περιβάλλον και Ποιότητας Ζωής	9
2.2.1. Περιβάλλον	9
2.2.2. Ποιότητα Ζωής	18
2.3. Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός.....	27
2.3.1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά.....	27
2.3.2. Κοινωνικές Υποδομές.....	31
2.3.3. Εκπαιδευτική Υποδομή	32
2.3.4. Αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες	34
2.3.5. Πολιτιστικές Υποδομές.....	35
2.4. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	41
2.4.1. Οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής.....	41
2.4.2. Υποδομές συνδεδεμένες με την τοπική ανάπτυξη	42
2.4.3. Απασχόληση – Ανεργία	42
2.4.4. Παραγωγικές Δραστηριότητες.....	43
2.5. Περιγραφή του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου Βελβεντού και των Νομικών του Προσώπων.....	54
2.5.1. Οργάνωση και συνεργασίες.....	54
2.5.2. Δραστηριότητες και Διαδικασίες	57

2.5.3.	Ανθρώπινο Δυναμικό	61
2.6.	Οικονομικά Στοιχεία	65
2.6.1.	Έσοδα - Δαπάνες	65
2.6.2.	Νομικά Πρόσωπα	67
3.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	71
3.1.	Εισαγωγή	71
3.2.	Αξιολόγηση της Κατάστασης της Περιοχής του Δήμου Βελβεντού– Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων	71
3.3.	Αναπτυξιακή Φυσιονομία του Δήμου Βελβεντού	72
3.3.1.	Αξιολόγηση – Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων	72
3.4.	Αξιολόγηση του Εσωτερικού Περιβάλλοντος – Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων Εσωτερικής Ανάπτυξης	77
4.	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ.....	81
4.1.	Αποστολή του Δήμου Βελβεντού	81
4.2.	Σε επίπεδο Δήμου	82
4.3.	Σε Περιφερειακό επίπεδο.....	83
4.4.	Στο πλαίσιο της Μεταλignιτικής Περιόδου	91
4.5.	Όραμα	93
4.5.1.	Γενικές κατευθύνσεις – Αρχές Λειτουργίας και Διακυβέρνησης.....	93
4.6.	Στρατηγική του Δήμου Βελβεντού	94

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Θεσμικό πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βελβεντού είναι το πρώτο μετά την επανασύστασή του η οποία πραγματοποιήθηκε το 2019. Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού προκύπτει από τα άρθρα 203-207 του Ν.3463/2006, η οποία επιβεβαιώθηκε αργότερα με το άρθρο 266 του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Στη συνέχεια μια σειρά από υπουργικές αποφάσεις και εγκύκλιοι καθόρισαν το περιεχόμενο και τις διαδικασίες κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων, όπως:

- Η Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 με την οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
- Η υπ' αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιος του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
- Η υπ' αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιος του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού.
- Το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- Η Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007.
- το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011 με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού».

1.1.1. Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Με το ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο του Ν. 3852/10 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), η αυτοδιοίκηση α' και β' βαθμού αντιμετωπίζεται, μεταξύ των άλλων, ως μία επιχειρηματική οντότητα η οποία θα πρέπει να λειτουργεί με κανόνες, στρατηγικό σχεδιασμό, επιχειρησιακό προγραμματισμό και τέλος με οικονομικό προγραμματισμό και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί ο αναπτυξιακός σχεδιασμός, θα ενισχυθεί η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων και θα εξυπηρετείται καλύτερα ο πολίτης. Παράλληλα θα ευνοείται η δημιουργικότητα των θεσμικών εκφραστών και ο πρωταγωνιστικός ρόλος της αυτοδιοίκησης.

1.1.2. Κύρια χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκπονήθηκε με βάση τον οδηγό που έχει συντάξει η ΕΕΤΑΑ το 2011 σε συνεργασία με το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ο οποίος αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στη λειτουργία εκάστοτε Δήμου. Στόχος του οδηγού είναι η περιγραφή της μεθοδολογίας κατάρτισης ενός Επιχειρησιακού προγράμματος, κατ' αντιστοιχία με όσα προβλέπονται στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο και αφορούν στο περιεχόμενο και τη διαδικασία κατάρτισης των ΕΠ.

Γενικότερα, η κατάρτιση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Δήμων θα πρέπει να στηρίζεται αφενός στη θεωρία τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού (επιστήμη της αστικής και τοπικής ανάπτυξης) και αφετέρου στη θεωρία προγραμματισμού της δράσης δημόσιων οργανισμών (επιστήμη της δημόσιας διοίκησης).

1.2. Διαδικασία κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος 2020 - 2023

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βελβεντού δομείται επάνω σε τέσσερις (4) Άξονες οι οποίοι είναι:

1. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
2. Κοινωνική Πολιτική - Παιδεία - Πολιτισμός - Αθλητισμός
3. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση
4. Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου

Για την κατάρτισή του ακολουθήθηκε η διαδικασία όπως προβλέπεται στον Οδηγό της ΕΕΤΑΑ και η οποία περιλαμβάνει τα ακόλουθα 9 βήματα:

- ΒΗΜΑ 1: Προετοιμασία και Οργάνωση
- ΒΗΜΑ 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης
- ΒΗΜΑ 3: Καθορισμός της στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση του Σχεδίου
- ΒΗΜΑ 4: Συνεργασία με όμορους Δήμους
- ΒΗΜΑ 5: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και υλοποίηση των διαδικασιών διαβούλευσης
- ΒΗΜΑ 6: Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου
- ΒΗΜΑ 7: Πενταετής προγραμματισμός δράσεων και οικονομικός προγραμματισμός του Ε.Π.
- ΒΗΜΑ 8: Προσδιορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης
- ΒΗΜΑ 9: Έγκριση του Ε.Π. και τελικές ενέργειες

1.3. Μέσα και Εργαλεία για την Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Βελβεντού, ο οποίος ανήκει στους Δήμους με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων, ακολουθείται η απλοποιημένη μορφή, όπως αυτή προβλέπεται από τον οδηγό κατάρτισης της ΕΕΤΑΑ με την χρήση συγκεκριμένων εντύπων.

Τέλος, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα θα συνδεθεί τόσο με τον Προϋπολογισμό όσο και με το Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1. Βασικά Χαρακτηριστικά

2.1.1. Ιστορικό διοικητικής μεταβολής

Ο Δήμος Βελβεντού ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και έχει έδρα το Βελβεντό.

Ιστορικά το Βελβεντό, μετά την απελευθέρωση της Μακεδονίας από τους Τούρκους, το 1912 συνιστούσε δημαρχία αποτελούμενη από τους οικισμούς Αγία Κυριακή, Παλαιογράτσανο, Πολύφυτο και Ίμερα. Η «Δημαρχία» καταργήθηκε το 1919 και το Βελβεντό χαρακτηρίστηκε «Κοινότητα», ενώ το 1952 η (τότε) «Κοινότητα Βελβεντού» συνενώθηκε με την Κοινότητα του Παλαιογρατσάνου και το 1985 πραγματοποιήθηκε εθελοντική συνένωση με την κοινότητα Αγίας Κυριακής.

Την ίδια χρονιά συστάθηκε ο Δήμος Βελβεντού (ΦΕΚ- 169/Α/07-10-1985) με την απόσπαση του οικισμού Βελβεντού από την Κοινότητα Βελβεντού και τον ορισμό του ως έδρα του Δήμου. Παράλληλα, με το ίδιο ΦΕΚ, οι Κοινότητες Βελβεντού και Αγίας Κυριακής καταργήθηκαν και συνενώθηκαν με το συγκεκριμένο Δήμο.

Στη συνέχεια, με τα ΦΕΚ-92/Α/16-06-1994 και ΦΕΚ-244/Α/04-12-1997 οι Κοινότητες Πολυφύτου και Καταφυγίου αντίστοιχα, συνενώθηκαν με το Δήμο Βελβεντού στο πλαίσιο του προγράμματος περί συγκρότησης της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης "Ιωάννης Καποδίστριας".

Ο Δήμος Βελβεντού λειτούργησε αρχικά κατά την περίοδο 1999 – 2010, συμπεριλαμβάνοντας 4 δημοτικά διαμερίσματα:

1. Δ.Δ. Βελβεντού
 - το Βελβεντό
 - το Παλαιογράτσανο
2. Δ.Δ. Αγίας Κυριακής — η Αγία Κυριακή
3. Δ.Δ. Καταφυγίου — το Καταφύγιο
4. Δ.Δ. Πολυφύτου — το Πολύφυτο

Ο Δήμος Βελβεντού καταργήθηκε το 2010 με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στον νέο Δήμο Σερβίων-Βελβεντού. Ακολούθως επανασυστάθηκε το 2019, καθώς η διάσπαση του δήμου Σερβίων – Βελβεντού αποτελούσε πάγιο αίτημα των κατοίκων του δήμου από την εποχή που εφαρμόστηκε το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Έτσι, με τον Ν4600/2019 ΦΕΚ 43Α/9-3-2019 εγκρίθηκε η διάσπαση του Δήμου Σερβίων – Βελβεντού η οποία ενεργοποιήθηκε

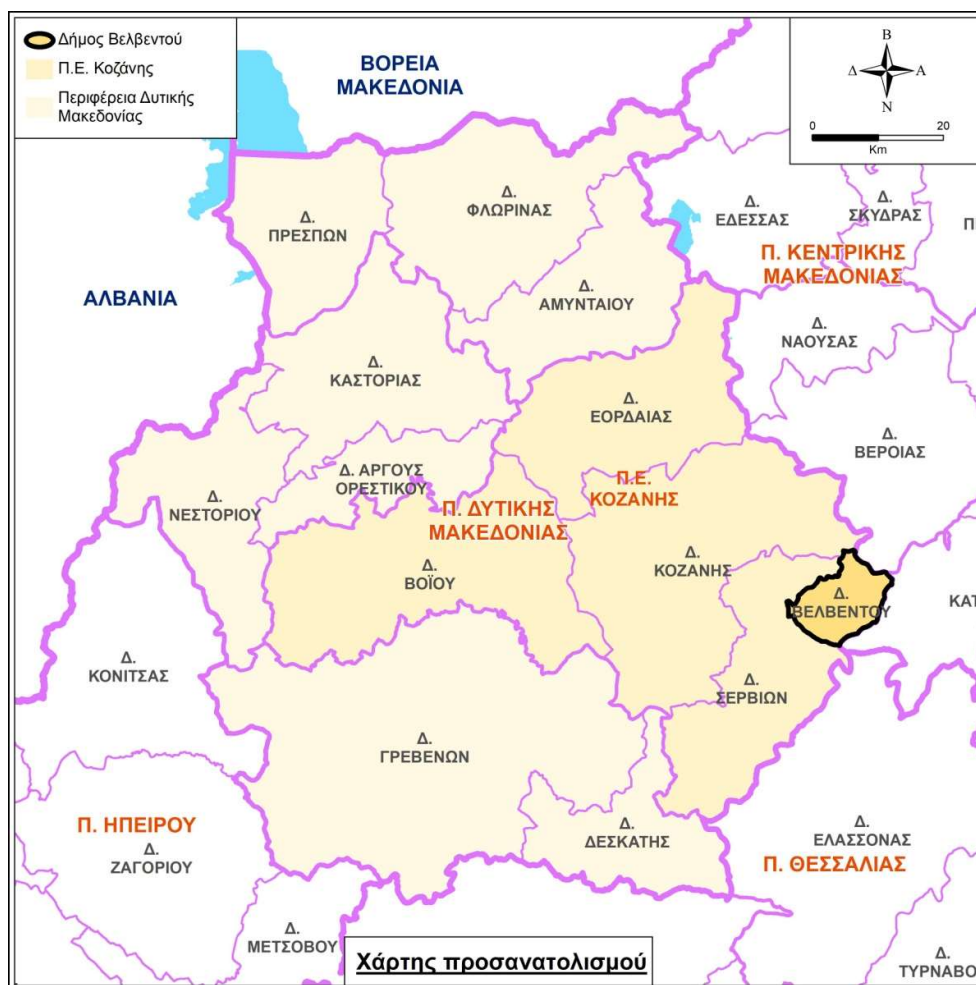
τον Σεπτέμβριο του 2019. Με την ανάληψη των νέων δημοτικών αρχών που προέκυψαν από τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές 2019, δημιουργήθηκαν οι διαφορετικοί σημερινοί Δήμοι Σερβίων και Βελβεντού με έδρα το Βελβεντό, που περιλαμβάνει μόνο την δημοτική ενότητα Βελβεντού (επανασυστήνοντας ουσιαστικά με το σχέδιο Κλεισθένης τον πρώην καποδιστριακό Δήμο).

2.1.2. Βασικά γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά

Ο Δήμος έχει έκταση 127,4 τετρ. χλμ. και πληθυσμό 3.448 κατοίκων (ΕΣΥΕ 2011) και αποτελείται από τη Δημοτική Κοινότητα Βελβεντού και τις Τοπικές Κοινότητες Αγίας Κυριακής, Πολυφύτου και Καταφυγίου.

Συνορεύει νοτιοδυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Σερβίων ενώ το δυτικό όριο του Δήμου είναι η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου. Δυτικά ο Δήμος συνορεύει με τη Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου του Δήμου Κοζάνης και ανατολικά με την Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας με κοινά όρια στα Πιέρια Όρη.

ΧΑΡΤΗΣ 1: Προσανατολισμός Δήμου Βελβεντού

2.1.3. Θέση και Ρόλος του Δήμου στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Ο Δήμος Βελβεντού είναι ένας μικρός σε πληθυσμό και έκταση Δήμος, αλλά με σημαντική τοπική παραγωγή και οικονομία και ιστορική και πολιτιστική αναφορά, καθώς και ιδιαίτερα αξιόλογα περιβαλλοντικά διαθέσιμα.

Λόγω του μικρού του μεγέθους, έχει λειτουργικές σχέσεις και εξαρτήσεις που αφορούν τις υπηρεσίες (δημόσιες και μη), την εκπαίδευση, την υγεία, την αναψυχή, τις μεταφορικές υποδομές (αεροδρόμιο, σιδηρόδρομος) κύρια με την Κοζάνη, που αποτελεί διοικητικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας καθώς και της Περιφέρειας Δ. Μακεδονίας, ενώ ροές εξυπηρέτησεων υπάρχουν και προς τα Σέρβια, οι οποίες ειδικότερα αφορούν στη λαϊκή αγορά και το Κέντρο Υγείας.

Κύριοι γεωμορφολογικοί σχηματισμοί της περιοχής είναι τα Πιέρια όρη, ενταγμένα στο ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 (GR1250002) και η τεχνητή λίμνη του Πολυφύτου (GR133103000). Η ευρύτερη περιοχή Αβουζιανή, Μονή Αγ. Βαρβάρας, Μπλασσά Βελβεντού είναι χαρακτηρισμένη ως καταφύγιο άγριας ζωής (Κ157) και η περιοχή Καταρράκτης "Σκεπασμένο" Βελβεντού χαρακτηρισμένη ως φυσικό τοπίο (ΑΤ4011025).

Η οροσειρά των Πιερίων, συνολικής έκτασης περίπου 750.000 στρεμμάτων, κατευθύνεται από το βορρά (ΒΑ) προς το νότο (ΝΔ) και έχει στα ανατολικά της την πεδιάδα της Κατερίνης, στα βόρεια και δυτικά φτάνει ως τον ποταμό Αλιάκμονα και στα νότια τον Τίταρο, με τον οποίο τους χωρίζει η κοιλάδα της Φτέρης. Η έκταση της οροσειράς κατανέμεται στις τρεις όμορες Περιφερειακές Ενότητες ως εξής: Κοζάνης 17%, Πιερίας: 39%, Ημαθίας: 35%.

Ο Δήμος όσον αφορά τα υδρολογικά του χαρακτηριστικά βρίσκεται στο 9ο Υδατικό Διαμέρισμα (ΥΔ 9 Δυτικής Μακεδονίας) επί της Περιοχής Λεκάνης Απορροής του Ποταμού (ΠΛΑΠ) Αλιάκμονα. Εντοπίζεται στο βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, η έκτασή του είναι 13.624 km² και διοικητικά υπάγεται στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (65,2%) και Κεντρικής Μακεδονίας (33,1%), ενώ μικρά τμήματα του ΥΔ, υπάγονται στις Περιφέρειες Ηπείρου (0,4%) και Θεσσαλίας (1,4%). Περιλαμβάνει τις Λεκάνες Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ) Πρεσπών GR01 και Αλιάκμονα GR02 και κυριαρχείται από την παρουσία του ποταμού Αλιάκμονα και πλήθος λιμνών (η Δυτική Μακεδονία είναι η περιφέρεια με τα περισσότερα επιφανειακά ύδατα στη χώρα), όπου η Τεχνητή Λίμνη Πολυφύτου βρίσκεται κατά ένα μέρος εντός των διοικητικών ορίων του Δ. Βελβεντού.

Η λίμνη Πολυφύτου, όπως και η γειτονική του Ιλαρίωνα, δεν λειτουργούν ως φυσικές λίμνες, αλλά κυρίως ως ταμιευτήρες, διότι οι στάθμες και οι εκροές αυτών είναι ελεγχόμενες. Το φράγμα Πολυφύτου βρίσκεται βορειοανατολικά της πόλης του Βελβεντού, είναι λιθόρριπτο και έχει συνολικό όγκο 3.459.000 κυβ. μ. Έχει ύψος 105 m. και μήκος 297 m. Ο ταμιευτήρας έχει εμβαδόν 74 τετρ. χλμ. και χωρητικότητα 705.000.000 κυβ. μ. και ωφέλιμη χωρητικότητα

1.220.000.000 κυβ. μ.. Η εγκατεστημένη ισχύς στους υδροηλεκτρικούς σταθμούς είναι 375 MW, ενώ η μέση παραγόμενη ετήσια ηλεκτρική ενέργεια ανέρχεται σε 400 GWh.

2.2. Περιβάλλον και Ποιότητας Ζωής

2.2.1. Περιβάλλον

2.2.1.1. Υψόμετρο και κλίσεις εδάφους

Ο Δήμος Βελβεντού τοποθετείται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και εκτείνεται νοτιοανατολικά της λίμνης Πολυφύτου, καλύπτοντας τις βορειοδυτικές πλαγιές του ορεινού όγκου των Πιερίων. Συγκεκριμένα ο οικισμός Παλαιογράτσανο βρίσκεται σε υψόμετρο 785 μέτρων, το Καταφύγι βρίσκεται σε ένα οροπέδιο των Πιερίων σε ύψος 1.500 μέτρων, ενώ ο οικισμός της Αγίας Κυριακής (Σκούλιαρη), είναι κτισμένος σε υψόμετρο 950 μέτρων στον ορεινό όγκο των Πιερίων. Το μικρότερο υψόμετρο παρατηρείται στην παλιά κοίτη του ποταμού Αλιάκμονα, στην σημερινή τεχνητή λίμνη Πολυφύτου, με τη στάθμη της λίμνης να κυμαίνεται από 273 έως 289 μέτρα, σε διάφορες χρονικές στιγμές.

Η μορφολογία του εδάφους παρουσιάζει έντονες διαφοροποιήσεις από Β προς Ν και Α. Στα νότια και ανατολικά, στα όρια του οικισμού του Βελβεντού, αρχίζουν οι επιβλητικοί ορεινοί όγκοι των Πιερίων που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής μελέτης και αποτελούν φυσικό όριο των Περιφερειακών Ενοτήτων Κοζάνης και Πιερίας.

Από άποψη γενικής μορφολογίας η περιοχή έχει να επιδείξει αρκετά ενδιαφέροντα στοιχεία. Το μεγαλύτερο ποσοστό της ορεινής περιοχής καλύπτεται από δασική βλάστηση. Ο περιβάλλον χώρος και το φυσικό τοπίο παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον, λόγω των εναλλαγών του ανάγλυφου. Η περιοχή συνδυάζει το υγρό στοιχείο της λίμνης με την ορεινή περιοχή των Πιερίων που φθάνει σε υψόμετρο 2.193 μ. στο Φλάμπουρο.

Οι κλίσεις του εδάφους κλιμακώνονται από ένα ελάχιστο 0-5% στα πεδινά τμήματα μέχρι το μέγιστο 50-60% στα Πιέρια όρη. Στην περιοχή του οικισμού του Καταφυγίου εμφανίζεται ένα μεγάλο σε έκταση οροπέδιο σε υψόμετρο 1.600 μ.

Η περιοχή διασχίζεται από χειμάρρους που ξεκινούν από τα Πιέρια και με κατεύθυνση Β και ΒΔ καταλήγουν στην τεχνητή λίμνη. Στις κοίτες αυτών των χειμάρρων εμφανίζονται έντονα διαβρωτικά φαινόμενα.

ΧΑΡΤΗΣ 2: Μορφολογία περιοχής

2.2.1.2. Κλίμα

Ο Δήμος έχει κύρια ηπειρωτικό κλίμα, ενώ τα παραλίμνια και τα ορεινά τμήματα έχουν θαλάσσιο και ορεινό κλίμα αντίστοιχα. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής κυμαίνεται από 600 μέχρι 1.000 mm, ενώ στα ορεινά τμήματα ξεπερνάει και τα 1.200 mm. Οι χιονοπτώσεις είναι αρκετά συνηθισμένες κατά το διάστημα Σεπτεμβρίου - Απριλίου. Η μέση ετήσια θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξύ 14.5°C και 17°C, με ψυχρότερο μήνα τον Ιανουάριο και θερμότερο τον Ιούλιο.

2.2.1.3. Χρήσεις γης

Η κατανομή των εκτάσεων κατά χρήση γης στην περιοχή του Δήμου Βελβεντού είναι εμφανώς διαφοροποιημένη απ' αυτή που παρατηρείται στο σύνολο της χώρας. Η ύπαρξη των μεγάλων ορεινών όγκων στο ΒΑ και ΝΑ διαμορφώνουν την κατανομή των εκτάσεων στο χώρο.

Ενώ η περιοχή του Δήμου Βελβεντού εμφανίζεται στον παραγωγικό τομέα σαν αγροτική περιοχή, λόγω της εντατικοποίησης της εκμετάλλευσης της γης με δυναμικές δενδρώδεις καλλιέργειες, οι γεωργικές εκτάσεις είναι μόλις το 23,6% (από αυτές το 70% είναι μόνιμες καλλιέργειες) της συνολικής έκτασης που ανέρχεται στα 127,4 χιλ. στρ.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης οι γεωργικές εκτάσεις ανέρχονται στο 58,34% του συνόλου. Εξετάζοντας την κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά Δημοτικό Διαμέρισμα, παρατηρείται μια έντονη διαφοροποίηση που οφείλεται στο ανάγλυφο της περιοχής. Έτσι στο Βελβεντό συγκεντρώνεται σχεδόν το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων, ενώ στα Δημοτικά Διαμερίσματα Καταφυγίου και Πολυφύτου, λόγω των έντονων κλίσεων των εδαφών τους, καταλαμβάνουν ένα ασήμαντο ποσοστό της έκτασης τους.

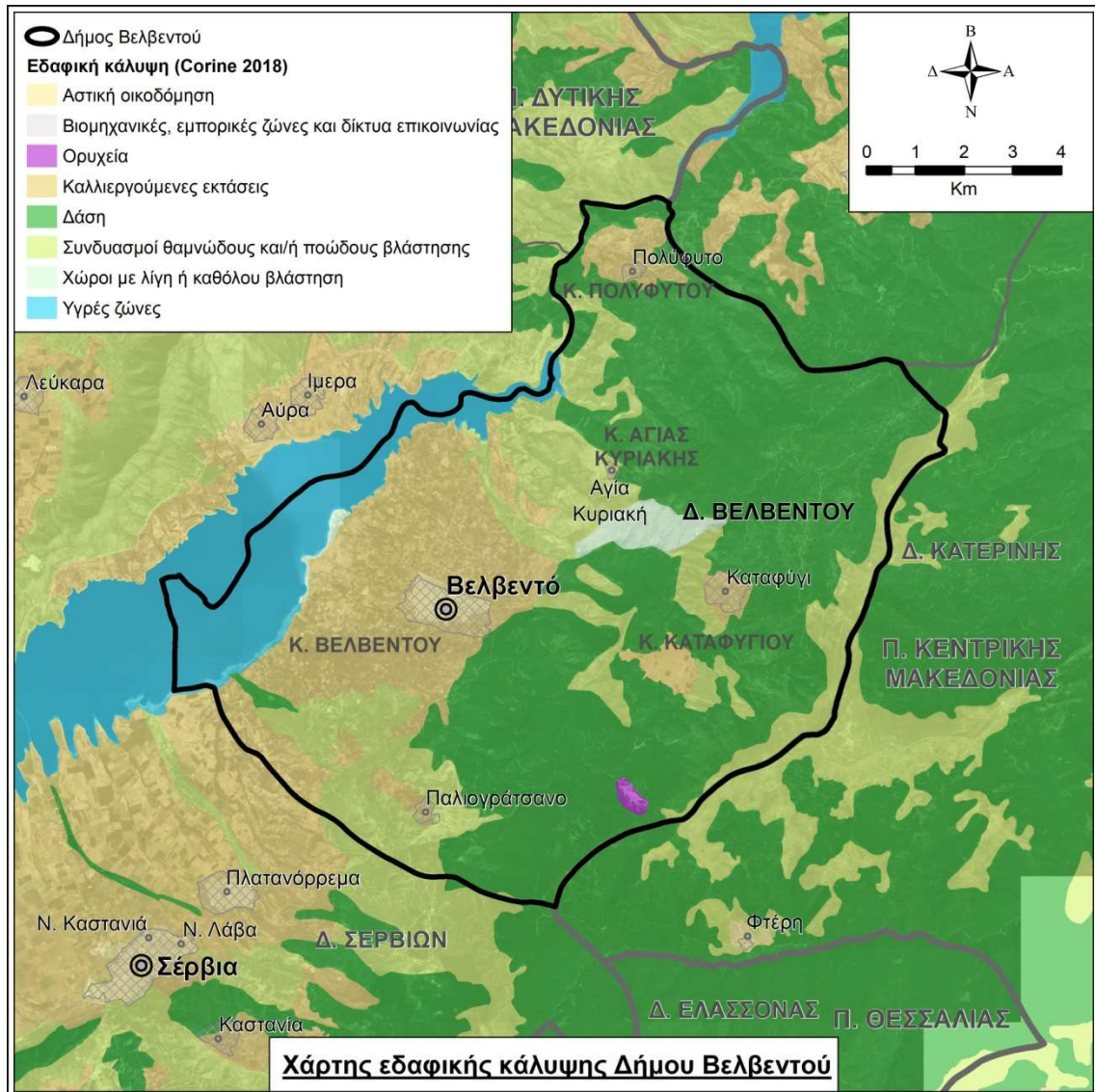
Κυρίαρχη χρήση στο σύνολο της περιοχής είναι οι δασώδεις εκτάσεις που καλύπτουν το 68,68% της συνολικής έκτασης και είναι σχεδόν διπλάσιο σαν ποσοστό απ' αυτό του συνόλου της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης (36,98%). Το δημόσιο δάσος του Καταφυγίου - Αγίας Κυριακής είναι το μόνο διαχειριζόμενο δασικό σύμπλεγμα της περιοχής με έκταση περίπου 65.000 στρέμματα που καλύπτονται με πεύκα, έλατα και οξιά.

Οι χαρακτηρισμένοι βοσκότοποι στον Δήμο Βελβεντού καταλαμβάνουν το 1,8% της συνολικής έκτασης του Δήμου. Σε αυτές τις εκτάσεις περιλαμβάνονται μεταβατικές δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις, συνδυασμοί θαμνώνων και ποώδων εκτάσεων και εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση.

Η κατασκευή του υδροηλεκτρικού φράγματος του Πολυφύτου την δεκαετία 1960-70 είχε σαν αποτέλεσμα την κάλυψη σημαντικών εδαφών με νερό, κύρια στο πεδινό τμήμα του Βελβεντού. Συνολικά οι εκτάσεις που καλύπτονται από νερό ανέρχονται στο 6,75% και έχουν απαλλοτριωθεί από την ΔΕΗ. Η συνεχής μεταβολή της στάθμης της λίμνης έχει σαν αποτέλεσμα την αποκάλυψη εκτάσεων που έχουν απαλλοτριωθεί και τη δημιουργία κατά μήκος του αιγιαλού μιας ζώνης που άλλοτε καλλιεργείται και άλλοτε καλύπτεται από νερό.

Οι οικισμοί ως εδαφοκάλυψη στο σύνολο της περιοχής μελέτης αποτελούν το 0,95%. Το ποσοστό αυτό είναι μικρότερο του αντίστοιχου της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης (3.5%).

ΧΑΡΤΗΣ 3: Εδαφική κάλυψη

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

	Σύνολο εκτάσεων	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ AGRICULTURAL AREAS						ΔΑΣΗ ΗΜΙ-ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ FORESTS AND SEMI - NATURAL AREAS				ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΝΕΡΑ SURFACES UNDER WATER			ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ARTIFICIAL SURFACES				
		Αρόσιμη γη	Μόνιμες καλλιέργειες	Βοσκότοποι - Μεταβατικές - δασώδεις / θαμνώδεις εκτάσεις	Βοσκότοποι - Συνδιασμοί θαμνώδους και / ή παύδους βλάστησης	Βοσκότοποι - Εκτάσεις με αραϊή ή καθόλου βλάστηση	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	Δάση	Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις	Συνδιασμοί θαμνώδους και / ή παύδους βλάστησης	Εκτάσεις με αραϊή ή καθόλου βλάστηση	ΑΠΟ ΝΕΡΑ	Χερσαία ύδατα	Εσωτερικές υγρές ζώνες	Παραθαλάσσιες υγρές ζώνες	Αστική οικοδόμηση	Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	Δίκτυα συγκοινωνιών	Ορυχεία, χωροί απορριπτικής απορριμμάτων και εργοστάσια
Δ. ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	127,4	0,0	20,7	1,1	0,1	1,1	7,1	64,5	17,0	6,0	0,0	8,6	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Π.Ε. ΚΟΖΑΝΗΣ	3.518,9	887,2	48,1	18,1	275,1	412,3	411,9	575,9	218,9	334,1	151,6	61,9	0,7	0,0	35,4	9,3	5,0	73,4	0,0

Πηγή: ΕΣΥΕ 2011

2.2.1.4. Λίμνη - Μονοπάτια - Καταρράκτες

Βασικό στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής αποτελεί η λίμνη Πολυφύτου. Η λίμνη διαμορφώθηκε κατά τη δεκαετία του '70 (1975), μετά από την κατασκευή του Υδρο-Ηλεκτρικού Σταθμού (ΥΗΣ) Πολυφύτου. Καλύπτει επιφάνεια 74 km² (κατακλυζόμενη) και δέχεται κυρίως τα νερά του ποταμού Αλιάκμονα και μερικών χειμάρρων από λεκάνη απορροής συνολικής έκτασης 5.630 km². Οι μεταβολές στάθμης των νερών είναι της τάξης των 15μ.

Η λίμνη παρά τη μεγάλη αλλαγή που επέφερε στο τοπίο έχει ενταχθεί αρμονικά στο χώρο αποτελώντας συμπλήρωμα του φυσικού τοπίου του ορεινού όγκου των Πιερίων. Οι ακτές της ξεπερνούν τα 70 χλμ., ενώ αποτελεί τόπο ξεκούρασης για τα αποδημητικά πουλιά καθώς η ανυπαρξία παρόχθιας βλάστησης αποτρέπει το φώλιασμα, την αναπαραγωγή και τη διαχείμασή τους. Στα νερά της διαβιούν γουλιανοί, πέρκες, πλατίκες, γριβάδια και άλλα ψάρια.

Από τα Πιέρια διέρχεται το Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 το οποίο χαρακτηρίζεται από καλή σήμανση. Άλλα μονοπάτια που προϋπήρχαν έχουν καταστραφεί είτε λόγω εγκατάλειψης, είτε λόγω διάνοιξης άλλων δρόμων.

Στην περιοχή υπάρχουν θέσεις με ενδιαφέροντα φυσικά στοιχεία και θέσεις θέας. Μία από αυτές είναι η περιοχή του Σκεπασμένου στο ρέμα της Λάφιστας, όπου σχηματίζεται ένας υπέροχος τριπλός καταρράκτης που ανάντη έχει άλλους 19 καταρράχτες στον Καταφυγιώτικο λάκκο και άλλους 22 στον Σκουλιαριώτικο λάκκο, μέσα σε καταπράσινο τοπίο. Πρόκειται για το κατώτερο τμήμα της λεκάνης του "Σκουλιαριώτικου λάκκου" στη δυτική πλευρά των Πιερίων.

Η περιοχή διασχίζεται από το κεντρικό ρέμα μιας μεγάλης λεκάνης απορροής το ανατολικό όριο της οποίας βρίσκεται στην ψηλότερη κορυφογραμμή των Πιερίων. Το ρέμα έχει συνεχή ροή και εκβάλλει στην τεχνητή λίμνη Πολυφύτου του Αλιάκμονα. Στο κατώτερο τμήμα της περιοχής που οριοθετείται σχηματίζεται ένας σημαντικός καταρράκτης ύψους 40 μέτρων περίπου με δύο ενδιάμεσες βαθμίδες. Η θέση του καταρράκτη απέχει από το Βελβεντό περί τα 4 χλμ. και η προσπέλαση είναι εύκολη.

Λίγο ψηλότερα από τον καταρράκτη γίνεται υδροληψία για άρδευση με πολύ μικρό φράγμα και ένα μικρό λιθεπένδυτο κανάλι οδηγεί το νερό έξω από το φαράγγι στην αγροτική περιοχή του Βελβεντού. Τα έργα υδροληψίας είναι μικρά, διακριτικά και αρκετά παλιά. Έγιναν χωρίς σκαπτικά μηχανήματα και χρήση τσιμέντου. (Λιθόθμητοι τοίχοι αντιστήριξης, μικρή σήραγγα και λιθεπένδυτο κανάλι). Η προσέγγιση του καταρράκτη από την εκκλησία της Αγ. Τριάδας γίνεται από το μονοπάτι που ακολουθεί το κανάλι διαμέσου πυκνής θαμνώδους βλάστησης και είναι μία πολύ γραφική διαδρομή.

Ο καταρράκτης είναι το εντυπωσιακότερο στοιχείο και είναι κατάλληλα ορατός από τα υπάρχοντα μονοπάτια. Στον οικισμό Καταφυγίου υπάρχουν επίσης αντίστοιχες θέσεις, στον Προφήτη Ηλία και στην Καλλιθέα.

2.2.1.5. Οικοσυστήματα

Η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου έχει καταγραφεί ως υγρότοπος από την Εθνική Απογραφή των Υγροτόπων το 1994 με τον κωδικό GR133103000 (ΕΚΒΥ 1994). Παρ' όλα αυτά η περιοχή δεν ανήκει στο δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών της Ευρώπης, παρά μόνο ένα μικρό τμήμα αυτής. Συγκεκριμένα, η υπαλπική περιοχή των Πιερίων Ορέων έχει χαρακτηριστεί ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) λαμβάνοντας κωδικό GR1250002, σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».

ΧΑΡΤΗΣ 4: Προστατευόμενες περιοχές

Η ίδια η λίμνη του Πολυφύτου δεν ανήκει σε κανένα επιστημονικό ή εθνικό κατάλογο προστατευόμενων περιοχών. Ο λόγος είναι ότι η λίμνη έχει τεράστιες χρονικές και τοπικές διακυμάνσεις του ύψους της στάθμης. Έτσι δεν είναι δυνατόν να δημιουργηθούν μόνιμες μικροθέσεις που θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν σημαντικά είδη πανίδας και χλωρίδας.

Το οικοσύστημα της Τεχνητής Λίμνης Πολυφύτου περιλαμβάνεται στην «Απογραφή των Ελληνικών Υγρότοπων ως φυσικών πόρων» (Ζαλίδης και Ματσαβέλας 1994). Έχει συνεπώς αναγνωριστεί η αξία του ως φυσικός πόρος. Δεν περιλαμβάνεται σε καθεστώς προστασίας του Δικτύου Natura 2000 ούτε στις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά στην Ελλάδα. Είναι σαφές ότι δεν αποτελεί τόπο διεθνούς ή εθνικής σημασίας. Ωστόσο, είναι σημαντικός βιότοπος για τη Δυτική Μακεδονία και ιδιαίτερα για την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης.

Τέλος, η λίμνη Πολυφύτου είναι χαρακτηρισμένη ως καταφύγιο άγριας ζωής (Κ168 - ΦΕΚ 499/28-5-80). Καταφύγια άγριων ζώων είναι επίσης και οι περιοχές Αβουζιανή, Μονή Αγ. Βαρβάρας, Μπλασιά της Δ.Ε. Βελβεντού (Κ157 - ΦΕΚ 405/9-7-81) και Ανήλιο (Κ162 - ΦΕΚ 779/16-6-76). Η περιοχή Καταρράκτης "Σκεπασμένο" στο Βελβεντό είναι χαρακτηρισμένη ως φυσικό τοπίο (ΑΤ4011025).

2.2.1.6. Χλωρίδα

Η περιοχή είναι ενδιαφέρουσα για τη σπάνια χλωρίδα και για τα άριστης ποιότητας δάση μαύρης πεύκης. Τα κωνοφόρα αποτελούν το κυρίαρχο είδος στην περιοχή και καλύπτουν περίπου το 90% των δασικών εκτάσεων ενώ το υπόλοιπο καλύπτεται από φυλλοβόλα. Είναι επίσης μοναδική θέση ύπαρξης, στην Ελλάδα, για την *Alchemilla mollis*. Η αναφορά στο *Triturus cristatus* είναι για το υποείδος *karelini* (Struch 1870).

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την παρουσία 53 σημαντικών φυτικών taxa. Μεταξύ αυτών:

- 7 taxa είναι ελληνικά ενδημικά (από τα οποία το ένα είναι αποκλειστικά ενδημικό σε σερπεντίνη),
- 5 taxa περιλαμβάνονται στους καταλόγους WCMC ή/και European Red Data (*Festuca koritnicensis*, *Ranunculus fontanus*, *Rosa arvensis*, *Scrophularia heterophylla*, *Sempervivum marmoreum*),
- 8 taxa (*Dactylorhiza sambucina*, *Dianthus viscidus*, *Jovibarba heuffelii*, *Knautia magnifica*, *Lilium carnolicum* ssp. *albanicum*, *Lilium chalcedonicum*, *Orchis pallens*, *Viola tricolor* ssp. *macedonica*) προστατεύονται από Προεδρικό Διάταγμα (67/1981),
- 5 taxa είναι σπάνια στην Ελλάδα ή /και η περιοχή της Β. Ελλάδας αποτελεί το ακραίο όριο εξάπλωσής τους (*Achillea lingulata*, *Carlina acaulis* ssp. *simplex*, *Poa media*, *Senecio subalpinus*, *Stellaria uliginosa*),

- 23 taxa είναι ενδημικά της Βαλκανικής (*Achillea chrysocoma*, *Achillea holosericea*, *Alchemilla serbica*, *Bruckenthalia spiculifolia*, *Carum graecum* ssp. *graecum*, *Carum graecum* ssp. *serpentinicum*, *Carum rupestre*, *Centaurea napulifera* ssp. *velenovskiyi*, *Cerastium rectum*, *Dianthus haematocalyx* ssp. *haematocalyx*, *Dianthus pinifolius* ssp. *lilacinus*, *Dianthus stenopetalus*, *Erysimum microstylum*, *Festuca peristerea*, *Galium breviramosum*, *Hieracium cymosum* ssp. *heldeichianum*, *Myosotis alpestris* ssp. *suaveolens*, *Scrophularia aestivalis*, *Silene asterias*, *Trifolium pignanti*, *Veronica barrelieri*, *Viola frondosa*, *Viola orphanidis*) και
- 5 taxa (*Geum coccineum*, *Silene parnassica*, *Silene roemerii*, *Stachys balcanica*, *Thymus longicaulis* ssp. *chaubardii*) είναι υποβαλκανικά (η εξάπλωσή τους επεκτείνεται στην Τουρκία και την Ιταλία).

Στην Περιοχή του καταρράκτη «Σκεπασμένου» η βλάστηση είναι γενικά θαμνώδης και ασυνεχής. Κατά μήκος του ρέματος κυριαρχούν τα πλατάνια. Στις εκατέρωθεν πλαγιές υπάρχουν θαμνώνες από φυλλοβόλους θάμνους Οστριάς, γαύρου, φράξου, κοκορεβιθιάς, χρυσόξυλου, κράτεγου, κουτσουπιάς, χνοώδους δρυός μαζί με αείφυλλους θάμνους πρίνου, οξύκεδρου, φιλλιρέας (ζώνη *sabljiak*). Η συνέχεια των θαμνώνων διακόπτεται από μικρές βραχώδεις εξάρσεις ή από διαβρωμένες επιφάνειες ισχυρών κλίσεων στα ψηλότερα σημεία της περιοχής.

Ο καταρράκτης είναι το εντυπωσιακότερο στοιχείο, όντας κατάλληλα ορατός από τα υπάρχοντα μονοπάτια.

2.2.1.7. Πανίδα

Όσον αφορά την πανίδα, η αξία της περιοχής φαίνεται από την ύπαρξη του ασπόνδυλου *Maculinea alcon* που αναφέρεται στο IUCN Conservation Monitoring Centre 1988. (1988 IUCN Red List of Threatened Animals) και του ασπόνδυλου *Anax imperator* που περιλαμβάνεται στο Προεδρικό Διάταγμα 67/1981.

Με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία στην περιοχή τα σημαντικότερα είδη της ορνιθοπανίδας και των θηλαστικών της περιοχής είναι το αγριογούρουνο, ο λαγός, ο σκαντζόχοιρος, η αλεπού, το κουνάβι και ο λύκος. Τα σημαντικότερα πτηνά είναι πέρδικες, κοτσύφια, αγριόπαπιες, ερωδιοί, και ο αργυροπελεκάνος. Στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης παρατηρούνται σημαντικά είδη πανίδας. Ενδεικτικά αναφέρονται η αγριόγατα, ο μαυροπελαργός, οι τρεις μεγάλες αποικίες με δεκάδες φωλιές ερωδιών, ο αργυροπελεκάνος κλπ. Στα ορεινά δάση η εμφάνιση των δρυοκολαπτών είναι συχνή, ενώ στις υπαλπικές περιοχές παρατηρούνται αρκετά και διαφορετικά είδη αρπακτικών πουλιών.

Τα σημαντικότερα είδη της ιχθυοπανίδας είναι η πέστροφα, το τυλινάρι, το τσιρωνάκι, η μαλαμίδα και άλλα. Επιπλέον θα πρέπει να αναφέρουμε είδη που αποτελούν σημαντικά αλιεύματα της περιοχής όπως γριβάδι, πλατίκα, πεταλούδα, πέρκα, γουλιανός και караβίδα.

Αξιοσημείωτο γεγονός είναι η αλιεία τεραστίων γουλιανών που ξεπερνούν το μέγεθος του ανθρώπου και υπερβαίνουν τα 150 kg.

2.2.2. Ποιότητα Ζωής

2.2.2.1. Οικιστικό δίκτυο

Το οικιστικό δίκτυο του Δήμου αποτελείται από 5 οικισμούς, συμπεριλαμβανομένου του Βελβεντού, με συνολικό πληθυσμό κατοίκων 3.448, βάσει των στοιχείων της απογραφής 2011. Οι οικισμοί του Παλαιογράτσανου, της Αγίας Κυριακής, του Καταφυγίου και του Πολυφύτου, καταλαμβάνουν την δυτική πλευρά του ορεινού όγκου των Πιερίων, του γραφικού βουνού των εννιά μουσών της μυθολογίας, και έχουν πληθυσμό 317 κατοίκους (απογραφή 2011), που αντιστοιχεί στο 8,4% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου Βελβεντού.

Το Βελβεντό, πατρίδα του Αρχιτέκτονα Σταμάτη Κλεάνθη, είναι χτισμένο στους πρόποδες των Δυτικών Πιερίων σχεδόν παρόχθια με την τεχνητή λίμνη του Πολυφύτου. Ο οικισμός είναι ένα αρμονικό αρχιτεκτονικό σύνολο με στενά γραφικά σοκάκια, παραδοσιακά πέτρινα, νεοκλασικά αλλά και σύγχρονα σπίτια όπου αυλές με λουλούδια, μικρές πλατείες και όμορφες γωνιές, παλιοί νερόμυλοι και εκκλησίες, συνθέτουν ένα πολύχρωμο μωσαϊκό, χαμένο μέσα σ' έναν καταπράσινο κάμπο, γεμάτο φρούτα και πολλά νερά.

Η ιστορική έρευνα σε αρχαιολογικούς χώρους έχει δείξει πως η περιοχή κατοικείται συνεχώς από την προϊστορική εποχή. Τα αξιόλογα Βυζαντινά, μεταβυζαντινά και νεότερα μνημεία μαρτυρούν τη σημαντική ανάπτυξη του τόπου κατά τη νεότερη εποχή.

Η απaráμιλλη ομορφιά του τοπίου, οι καταρράχτες του «Σκεπασμένου» στο φαράγγι των Μουσών, τα πολλά ενδιαφέροντα μνημεία, η αξιόλογη πολιτιστική κίνηση, η ζεστή φιλοξενία των κατοίκων, αποτελούν πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες παρέχοντας όλα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και τις ανέσεις μιας μικρής οργανωμένης πόλης.

Το Καταφύγι είναι ορεινό χωριό χτισμένο σε μέσο υψόμετρο 1.450 μέτρων στις πλαγιές των Πιερίων και αποτελεί έναν από τους πιο ορεινούς οικισμούς της Ελλάδος. Σύμφωνα με τον Νικόλαο Σχοινά, το χωριό είχε πληθυσμό 150 Ελληνοχριστιανικών οικογενειών το 1886. Προπολεμικά αποτελούσε ανεξάρτητη κοινότητα και μάλιστα ήταν κεφαλοχώρι. Είναι η γενέτειρα του ήρωα του Καζαντζάκη Αλέξη Ζορμπά, ο οποίος λεγόταν Γιώργος Ζορμπάς. Στο χωριό διασώζεται και το οικόπεδο του σπιτιού του, στα ερείπια του οποίου έχει χτιστεί ένα οίκημα που προορίζεται να λειτουργήσει ως Λαογραφικό Μουσείο. Επίσης, το χωριό είναι η γενέτειρα του Ακαδημαϊκού Ιωάννου Τσικοπούλου και του Μητροπολίτου Περγάμου Ιωάννου Ζηζιούλα.

Ο οικισμός του Καταφυγίου στις αρχές του 20ου αιώνα είχε να επιδείξει ιδιαίτερα μεγάλα μεγέθη. Αποτελούσε "κεφαλοχώρι" που δημιουργήθηκε επί τουρκοκρατίας σε απρόσιτη

περιοχή, είχε αναπτύξει σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες που ξεπερνούσαν τα όρια της Δυτικής Μακεδονίας. Ουσιαστικό πλήγμα επέφερε η πυρπόληση του οικισμού (όπως και του Παλαιογρατσάνου) στα χρόνια της κατοχής με αποτέλεσμα την ολοσχερή καταστροφή. Αυτό οδήγησε στην αναγκαστική μετανάστευση των κατοίκων προς την Κατερίνη κύρια και δευτερευόντως προς τον Βελβεντό.

Σήμερα ο οικισμός του Καταφυγίου, αποτελεί ουσιαστικά τόπο εξοχικής κατοικίας κατά τους θερινούς μήνες. Τους χειμερινούς μήνες λόγω των δύσκολων καιρικών συνθηκών δεν κατοικείται. Η τάση που καταγράφεται σήμερα είναι η ολοένα και μεγαλύτερη οικιστική ανάπτυξη του οικισμού σαν παραθεριστικό κέντρο (έντονη ανοικοδόμηση, προσέλκυση ξένων παραθεριστών).

Η Αγία Κυριακή βρίσκεται σε ορεινή τοποθεσία που δεσπόζει στο βόρειο τμήμα της τεχνητής λίμνης του Αλιάκμονα και σε μέσο σταθμικό υψόμετρο 990m. Μέχρι το 1961 ονομαζόταν Σκούλιαρη. Το ξωκκλήσι της Αγίας Κυριακής, από το 1965 και μετά, αναπαλαιώθηκε και συντηρήθηκε. Το 1968 έγινε το υπόστεγο στην είσοδο και το 1978 ανοίχτηκε ο δρόμος μέχρι το εκκλησάκι. Το 1994 υδροδοτήθηκε, δενδροφυτεύθηκε και περιφράχτηκε. Δίπλα από την εκκλησία σώζεται ένα αιωνόβιο άγριο κυπαρίσσι, το «μιρτζιάν(ι)», που θεωρείται μνημείο της φύσης για την περιοχή. Η εκκλησία γιορτάζει στις 7 Ιουλίου. Στην Αγία Κυριακή γιορτάζεται τον Μάιο το «Κουρμπάνι», με παραδοσιακό πλιγούρι και άλλα εδέσματα, καθώς και τοπικούς χορούς.

Το Πολύφυτο είναι ημιορεινό χωριό σε υψόμετρο 320 μέτρων σε απόσταση 9 χιλιόμετρα Β.-ΒΑ. από το Βελβεντό.

Οικιστικά είναι σαφής η απόλυτη κυριαρχία στην ενδοχώρα της περιοχής, του οικισμού του Βελβεντού που αποτελεί ταυτόχρονα ένα ημιαστικό κέντρο με έντονα χαρακτηριστικά αγροτικού οικισμού. Το Βελβεντό έχει 3.500 περίπου κατοίκους ενώ οι υπόλοιποι οικισμοί παρουσιάζουν πολύ μικρά μεγέθη με αρνητική διάρθρωση του πληθυσμού κατά ηλικίες.

Οι τάσεις που διαγράφονται για τους οικισμούς είναι ιδιαίτερα αποθαρρυντικές. Η Αγία Κυριακή (κτηνοτροφικός ορεινός οικισμός) ουσιαστικά εγκαταλείφθηκε ενώ μέχρι το 1986 αποτελούσε ξεχωριστή κοινότητα. Ο Πολύφυτος γεωγραφικά απομονωμένος παρουσιάζει πληθυσμιακό μέγεθος 17 κατοίκων και το Παλαιογράτσανο έχει 67 κατοίκους.

Όσον αφορά στη μορφή του οικιστικού δικτύου, παρατηρούμε ότι αποτελείται από τρία επί μέρους τμήματα. Στο πρώτο τμήμα ανήκουν οι τέσσερις (4) από τους πέντε (5) οικισμούς δηλαδή το Βελβεντό, το Παλαιογράτσανο, η Αγία Κυριακή και το Καταφύγιο που παρουσιάζουν κυκλική οικιστική διάταξη, αφήνοντας στο κέντρο δασοσκεπείς εκτάσεις με μεγάλες και απότομες κλίσεις. Οι οικισμοί Παλαιογράτσανο, Αγία Κυριακή και Καταφύγιο, κτισμένοι σε οροπέδια και σε περιοχές βοσκοτόπων, είναι καθαρά ορεινοί οικισμοί, ενώ ο οικισμός του Βελβεντού, κτισμένος στα ριζά του ορεινού όγκου των Πιερίων κοντά στην γεωργική γη που εκτείνεται νότιο-ανατολικά

του ποταμού Αλιάκμονα (σήμερα τεχνητή λίμνη Πολυφύτου), είναι πεδινός παραλίμνιος οικισμός.

Για τον οικισμό Βελβεντού είχε συνταχθεί προ τριακονταπενταετίας ΓΠΣ με έγκριση (ΦΕΚ 654Δ'11-8-1986) το οποίο είναι ελλιπές, καθώς δεν προβλέπει οριοθέτηση χρήσεων γης και δεν προσφέρει όλα εκείνα τα απαραίτητα χωροταξικά εργαλεία για μία πολύπλευρη ορθολογική ανάπτυξη. Με δεδομένη την εκδήλωση επενδυτικής δραστηριότητας από ιδιώτες για την αξιοποίηση της λίμνης Πολυφύτου, του ορεινού όγκου των Πιερίων και τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και παραπροϊόντων, η εκπόνηση Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΤΠΣ) θα συμβάλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και της προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στο πλαίσιο αυτό ο Δήμος Βελβεντού υπέβαλλε σχετικό αίτημα στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Ιούνιος 2020).

2.2.2.2. Οδικό δίκτυο

Ο Δήμος Βελβεντού συνδέεται οδικώς με την Κοζάνη μέσω της Εθνικής οδού Ε65 Κοζάνης Λάρισας, καθώς στο 2ο χλμ. της οδού Σερβίων-Κοζάνης βρίσκεται η διασταύρωση που οδηγεί μετά από 10 χλμ στο Βελβεντό.

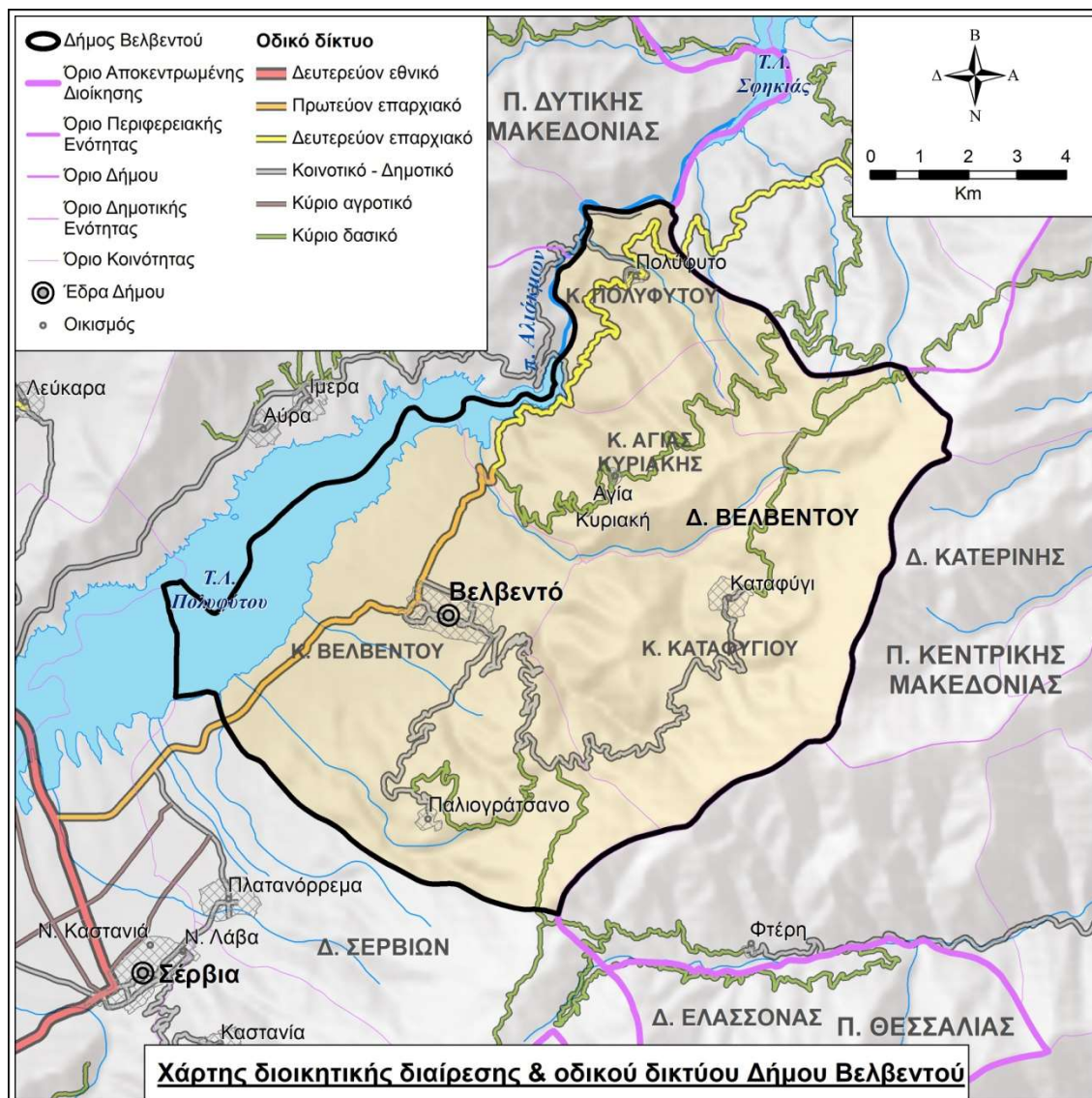
Επιπλέον υπάρχει οδική σύνδεση του Βελβεντού:

- ✓ με τον Πολύφυτο και το Δάσκιο, που όμως από τις 7 Ιουλίου 2020 είναι επίσημα κλειστός με απόφαση της Π.Ε. Κοζάνης,
- ✓ με το Καταφύγι, που επίσης από τις 7 Ιουλίου 2020 είναι επίσημα και αυτός κλειστός με απόφαση της Π.Ε. Κοζάνης, καθώς η περιοχή Καταφυγίου κηρύχθηκε σε Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης λόγω θεομηνιών στις 7/7 και 8/8/2020 και μέχρι τώρα δεν έγινε η αποκατάσταση των ζημιών και την Κατερίνη, όπου όμως υπολείπονται να ασφαλτοστρωθούν 4 χλμ χωματοδρόμου για να συνδεθούν οι δυο Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Πιερίας,
- ✓ με το Καταφύγι και το Ελατοχώρι, όπου έχει μελετηθεί η ασφαλτόστρωση του δρόμου προς Ελατοχώρι (14χλμ) , καθώς και η παράκαμψη προς Αγία Κυριακή , χωρίς όμως να έχουν υλοποιηθεί οι αντίστοιχες παρεμβάσεις.

Η διασύνδεση του Βελβεντού με το Παλαιογράτσανο, την Αγία Κυριακή, τον Πολύφυτο και το Καταφύγιο γίνεται με ασφαλτοστρωμένο δίκτυο.

Στο σύνολο της η οδική σύνδεση, λαμβάνοντας υπ' όψη τα παραπάνω, κάθε άλλο παρά ικανοποιητική είναι σήμερα αφού οι τρεις οικισμοί είναι κλειστοί λόγω ζημιών από τις θεομηνίες του καλοκαιριού 2020.

ΧΑΡΤΗΣ 5: Οδικό δίκτυο και οικισμοί

Στον Δήμο Βελβεντού, πέρα από το οδικό δίκτυο, δεν υπάρχει κάποια άλλη διασύνδεση με άλλα αστικά κέντρα. Η Κοζάνη απέχει 34,38 χλμ, η Λάρισα 108 χλμ. και η Αθήνα 462 χλμ, ενώ το Βελβεντό απέχει από την Εγνατία Οδό (Ε90) 30 χλμ. με εκτιμώμενο χρόνο προσβασιμότητας τα 20 λεπτά, ενώ από τη Θεσσαλονίκη 147 χλμ.

Ο οικισμός Παλαιογράτσανο απέχει 45 χιλιόμετρα από την πόλη της Κοζάνης και 9 χιλιόμετρα από το Βελβεντό με τον οποίο συνδέεται με δρόμο ασφάλτου που βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Από το Παλαιογράτσανο υπάρχει πρόσβαση προς το νόμο Πιερίας διαμέσου της κοινότητας 'Σκοτεινά'. Ο δρόμος αυτός έχει χωματόδρομο ένα τμήμα 4 χλμ που δεν έχει αποκατασταθεί.

Η προσέγγισή του οικισμού Καταφύγι γίνεται είτε από τις ανατολικές (Κατερίνη – Φωτεινά – Σκοτεινά – Φτέρη – Καταφύγι), είτε και από τις δυτικές πλευρές των Πιερίων (Βελβεντό - ξωκλήσι Αγίας Τριάδας – ρέμα Λάφιστας & φαράγγι «Σκεπασμένο - Γέφυρα Καταφυγίου - Καταφύγι),

μέσα από δρόμους δασικούς και ανηφορικούς δρόμους χωρίς ασφαλτόστρωση στο μεγαλύτερο μέρος.

Το δημοτικό διαμέρισμα της Αγίας Κυριακής κτισμένο σε υψόμετρο 950μ στον ορεινό όγκο των Πιερών συνδέεται με το Βελβεντό με δρόμο ασφαλτοστρωμένο αλλά με σημαντικές ζημιές σε μήκος 200 μόνο μέτρων που δεν έχουν αποκατασταθεί από το καλοκαίρι του 2020.

ενώ η επικοινωνία του οικισμού με το Καταφύγι, την Κατερίνη και τη Βέροια είναι εφικτή μόνο μέσα από δασικό δρόμο.

Τέλος ο Πολύφυτος απέχει 17 χλμ. από το Βελβεντό και 43 χλμ. από την Κοζάνη. Η πρόσβαση στο Πολύφυτο γίνεται μέσω του δρόμου που οδηγεί και στο Φράγμα. Παρόλα αυτά σήμερα είναι αποκλεισμένο και το Πολύφυτο και ο ΥΗΣ Πολυφύτου και κατά προέκταση η σύνδεση με την Ημαθία, λόγω ζημιών από τις καλοκαιρινές θεομηνίες του 2020.

2.2.2.3. Ύδρευση - Αποχέτευση

Υποδομές Ύδρευσης

Ο οικισμός Βελβεντού υδρεύεται από πηγές που καλλιεργούνται εδώ και πολλά έτη στα Πιέρια όρη, σε μεγάλο υψόμετρο. Συγκεκριμένα υδροδοτείται από τις πηγές της περιοχής «Μπιτζίνισιο» (σε υψόμετρο περίπου +1500m) και της περιοχής «Κακόλακκα» (σε υψόμετρο περίπου +1400m), στην περιοχή Φλάμπουρο (κοντά στο οικισμό Καταφύγιο), του όρους Πιέρια. Οι πηγές υδροδότησης ενισχύονται ενίοτε και όταν απαιτείται από μικρή γεώτρηση εφεδρική – συμπληρωματική που βρίσκεται στις παρυφές του βουνού και πλησίον της διάταξης υποδοχής.

Το εξωτερικό σύστημα υδροδότησης (εξωτερικό υδραγωγείο) αποτελείται από τα έργα της συλλογής των νερών των προαναφερόμενων πηγών και το υπόγειο κλειστό δίκτυο μεταφοράς του συλλεγόμενου νερού, μήκους 6 χλμ, από τα έργα συλλογής μέχρι την εγκατάσταση υποδοχής, που βρίσκεται βορειοανατολικά του Δημοτικού αναψυκτηρίου – εστιατορίου «Μετόχι».

Η εγκατάσταση υποδοχής του νερού περιλαμβάνει εκτός της δεξαμενής 14ωρης αναρρόθμισης και χλωρίωσης, και διάταξη καθίζησης των διαλυμένων στο νερό στερεών. Η διάταξη αυτή λειτουργεί όταν σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων το νερό των επιφανειακών πηγών εμφανίζει αυξημένη θολερότητα.

Αναφορικά με το δίκτυο μεταφοράς του νερού από τις πηγές μέχρι και την διάταξη υποδοχής ένα μικρό τμήμα του εξωτερικού αγωγού ύδρευσης, περί τα 2,5 χλμ ανακατασκευάστηκε το 2009, ταυτόχρονα με την διάταξη υποδοχής. Το υπόλοιπο εξωτερικό δίκτυο είναι παλιό (1983) και με πολλά προβλήματα για αυτό και χρειάζεται αντικατάσταση.

Με την ανακατασκευή του δικτύου προβλέφθηκε η δυνατότητα της αξιοποίησης της πλέον των 500 μέτρων δημιουργούμενης υδατόπτωσης, με την τοποθέτηση στην διάταξη υποδοχής μικρού υδροστροβίλου ισχύος περί τα 120KW, που δύναται να ενταχθεί στις διατάξεις περί ενεργειακού συμψηφισμού για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του δήμου.

Το εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης του οικισμού ανακατασκευάστηκε την 10ετία του 1990, ενώ υπάρχει και η μελέτη για το δίκτυο ύδρευσης των επεκτάσεων.

Αξίζει να επισημανθεί ότι το δίκτυο των παλαιών αρδευτικών αυλακιών στον οικισμό αντικαταστάθηκε με δίκτυο κλειστών αρδευτικών σωλήνων οι οποίοι συνδέονται με το αρδευτικό δίκτυο και εξυπηρετούν την άρδευση των προκηπίων των κτιρίων.

Στους οικισμούς του δήμου υπάρχει επάρκεια σε νερό ύδρευσης, εξάλλου ο πληθυσμός είναι πλέον ελάχιστος. Στον οικισμό του Καταφυγίου έχει κατασκευαστεί νέα δεξαμενή και αντικαταστάθηκε σημαντικό τμήμα του δικτύου ύδρευσης. Στον οικισμό Αγίας Κυριακής επίσης κατασκευάστηκε νέα δεξαμενή το 2005 και το νερό έρχεται από την πηγή "Βαρδακαριά"

Υποδομές Αποχέτευσης

Υποδομές αποχέτευσης ομβρίων και ακαθάρτων

Ο οικισμός Βελβεντού διαθέτει παντοροϊκό δίκτυο αποχέτευσης, δηλαδή κοινό δίκτυο ομβρίων, που συλλέγει τα όμβρια ύδατα δρόμων και στεγών και ακαθάρτων, που συλλέγει τα λύματα των κτιρίων. Το παντοροϊκό δίκτυο αποχέτευσης αποτελεί την συνήθη πρακτική στον Ελληνικό χώρο και σε οικισμούς μικρού μεγέθους, με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων. Η αιτία γι' αυτό είναι ότι παλαιότερα δεν υπήρχε η λογική της επεξεργασίας των λυμάτων σε εγκατάσταση, οπότε όλα τα ύδατα, όμβρια και ακάθαρτα, απλά οδηγούνται μέσω του παντοροϊκού δικτύου εκτός οικισμού, σε παρακείμενα ρέματα – αποδέκτες.

Στόχος, αλλά και απαίτηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης της εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων, είναι να μετατραπεί το δίκτυο αποχέτευσης σταδιακά σε χωριστικό, να είναι δηλαδή το δίκτυο ακαθάρτων που συλλέγει τα λύματα των κτιρίων και τα οδηγεί στην ΕΕΛ προς επεξεργασία, ξεχωριστό από το δίκτυο ομβρίων, που ο δικός του σκοπός είναι να απομακρύνει εκτός οικισμού τα όμβρια ύδατα των δρόμων και των στεγών.

Η πρακτική που συνήθως εφαρμόζεται στους οικισμούς που διαθέτουν παντοροϊκό δίκτυο αποχέτευσης είναι να διατηρείται το δίκτυο ως αμιγώς ομβρίων υδάτων και να κατασκευάζεται νέο παράλληλο δίκτυο ακαθάρτων, το οποίο τελικά θα καταλήξει στην ΕΕΛ.

Η πρακτική αυτή εφαρμόζεται ήδη και στον οικισμό του Βελβεντού, όπου εκτελούνται έργα υποδομής στο εσωτερικό δίκτυο, ενώ έχουν ήδη εκπονηθεί και οι μελέτες χωριστικών δικτύων ομβρίων και ακαθάρτων για τις περιοχές της πολεοδομικής επέκτασης του οικισμού.

Σε ότι αφορά στους λοιπούς οικισμούς του δήμου, δηλαδή Καταφυγίου, Παλαιογρατσάνου και Πολυφύτου, οι κεντρικοί δρόμοι διαθέτουν δίκτυο ομβρίων στο οποίο συνδέονται και τα παράπλευρα κτίρια, ενώ οι υπόλοιπες κατοικίες διαθέτουν αυτόνομα συστήματα υπεδάφιας διάχυσης (απορροφητικούς βόθρους). Στους μικρούς αυτούς οικισμούς δεν υπάρχει υποχρέωση από την νομοθεσία για επεξεργασία των λυμάτων, εκτός από τα παντοροϊκά δίκτυα, τα οποία πρέπει να υπόκεινται σε απλή πρωτοβάθμια επεξεργασία.

Εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ)

Ο δήμος Βελβεντού διαθέτει εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων, σε επίπεδο δευτεροβάθμιας, σύμφωνα και με τις ισχύουσες διατάξεις αλλά και την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου. Η εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων κατασκευάστηκε κατόπιν πρωτοβουλίας, το 2005, της τότε Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Κοζάνης, μετά από σχετική πρόταση της Αναπτυξιακής Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝΚΟ), για την συμμόρφωση των οικισμών του νομού με τις ισχύουσες διατάξεις (οδηγία 271/91/ΕΟΚ περί επεξεργασίας αστικών λυμάτων και την ενσωμάτωσή της στο Ελληνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 5673/400/1997), για επεξεργασία των λυμάτων σε όλους τους οικισμούς άνω των 2000 κατοίκων.

Η εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων εξυπηρετεί τον οικισμό του Βελβεντού ενώ θα διαθέτει και εγκατάσταση υποδοχής βοθρολυμάτων για την εξυπηρέτηση και των άλλων οικισμών του δήμου ή των εκτός σχεδίου εγκαταστάσεων.

Λόγω της τοπογραφίας και μορφολογίας της ευρύτερης περιοχής, η χωροθέτηση της ΕΕΛ έγινε σε περιοχή δυτικά – βορειοδυτικά του οικισμού Βελβεντού, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η φυσική ροή των λυμάτων μέχρι την εγκατάσταση. Συγκεκριμένα, η χωροθέτησή της έγινε σε οικόπεδο ιδιοκτησίας του δήμου Βελβεντού, που βρίσκεται πλησίον της λίμνης του Πολυφύτου και σε απόσταση ~500μ. από την συνήθη όχθη αυτής. Το οικόπεδο βρίσκεται στα όρια της ζώνης απολλοτρίωσης της λίμνης και απέχει περίπου 1.650 m από τα όρια του οικισμού Βελβεντού.

Για την αποφυγή του εγκλωβισμού των επεξεργασμένων λυμάτων στο σημείο απόρριψής τους στην λίμνη Πολυφύτου, προβλέφθηκε και λειτουργεί διάταξη υπολίμνιας διάχυσης, ώστε να εξασφαλίζεται η αραίωσή του και να μην δημιουργείται συγκέντρωση βιολογικού φορτίου, ακόμη και στις έκτακτες περιπτώσεις που η εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων είναι εκτός λειτουργίας.

Η μονάδα έχει σχεδιαστεί για ισοδύναμο πληθυσμό ίσο με 5.400 άτομα, που καλύπτει τις ανάγκες του πραγματικού πληθυσμού δήμου.

Διευθέτηση Χειμάρρου Θολόλακκα

Ο χειμάρρος Βελβεντού (γνωστός και ως Θολόλακκας) αναπτύσσεται μαζί με άλλους 18 χειμάρρους στις ΒΔ κλιτείες των Πιερίων ορέων και ανήκει στο υδρογραφικό δίκτυο του ποταμού Αλιάκμονα.

Ο χειμάρρος διαρρέει τον οικισμό από την βορειοανατολική του πλευρά και παράπλευρα στην περιφερειακή οδό. Παλιότερα το ρεύμα τροφοδοτούσε απευθείας τον ποταμό Αλιάκμονα. Σήμερα καταλήγει στην τεχνητή λίμνη του Πολύφυτου, σε μικρή σχετικά απόσταση από το ομώνυμο φράγμα της ΔΕΗ στον ποταμό.

Ο χειμάρρος αυτός ανήκει στην κατηγορία των ιδιαίτερα καταστρεπτικών χειμάρρων. Τα προβλήματα που δημιουργεί είναι τα ακόλουθα:

- Προκαλεί σημαντικές προσχώσεις και πλημμύρες στην πεδινή διαδρομή του (από το πέρας της ορεινής λεκάνης απορροής μέχρι την εκβολή του στον λιμναίο χώρο), οι οποίες συνεπάγονται σοβαρές καταστροφές στην κωμόπολη του Βελβεντού και στις παρακείμενες γεωργικές καλλιέργειες και
- Προσχώνει ταχύτατα την τεχνητή λίμνη του Πολύφυτου με τις μεγάλες μάζες των αδρομερών υλικών που μεταφέρει (55.000 κυβικά μέτρα φερτών υλικών το χρόνο).

Στην περιοχή εξάπλωσης του χειμάρρου Βελβεντού έχουν προκληθεί πολλές και αξιοσημείωτες πλημμυρικές καταστροφές οι οποίες οφείλονται κατά κανόνα στην εκτροπή του ρου του χειμάρρου περί την κορυφή του κώνου πρόσχωσης (άνωτερο τμήμα της πεδινής διαδρομής) λόγω απόφραξης της φυσικής κοίτης από τα μεταφερόμενα ογκώδη φερτά υλικά, καθώς και στις τοπικές υπερχειλίσεις σε χαμηλότερα τμήματα της κοίτης του μετά την υπερύψωση του πυθμένα λόγω αποθέσεων.

Για τους παραπάνω λόγους αποφασίστηκε η διευθέτηση της κοίτης του χειμάρρου, όπως και η κατάλληλη συγκράτηση του υψηλού φορτίου αδρομερών στερεών που οδηγούνται και κατακλύζουν την πεδινή περιοχή σε κάθε ισχυρή νεροποντή που συμβαίνει στην ορεινή περιοχή των Πιερίων ορέων.

Το έργο της διευθέτησης του επικίνδυνου χειμάρρου, την υλοποίηση του οποίου ανέλαβε η ΠΕ Κοζάνης, μελετήθηκε από την Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας με την συνδρομή του τμήματος Δασολογίας του ΑΠΘ και του Δασαρχείου Κοζάνης.

Το έργο περιλαμβάνει:

- την διευθέτηση της πεδινής διαδρομής του παράπλευρα στον οικισμό Βελβεντού για την διοχέτευση της πλημμύρας,
- την κατασκευή, ανατολικά του οικισμού και στην έξοδο του χειμάρρου από την ορεινή διαδρομή του, διάταξης λεκάνης συλλογής και φράγματος συγκράτησης των ογκωδών αδρομερών που κατέρχονται από το βουνό σε κάθε πλημμυρικό επεισόδιο, πρακτική που ήδη υιοθετείται στους επικίνδυνους χειμάρρους σε Αυστρία, Ελβετία και Καναδά

Το έργο ήδη κατασκευάζεται από την ΠΕ Κοζάνης.

Ο Δήμος με την απόφαση 59/2019 (26-11-2019) έχει εγκρίνει τον Κανονισμό Λειτουργίας Δικτύων Ύδρευσης και Αποχέτευσης του Δήμου Βελβεντού, σύμφωνα με τα άρθρα που περιλαμβάνονται αναλυτικά στο σχετικό σχέδιο κατόπιν συνεργασίας της Εκτελεστικής Επιτροπής με την Τεχνική Υπηρεσία ως αρμόδια υπηρεσία για τα δίκτυα ύδρευσης κι αποχέτευσης (λόγω έλλειψης ΔΕΥΑ). Ο κανονισμός έχει εφαρμογή στους οικισμούς Βελβεντού, Καταφυγίου, Παλαιογρατσάνου, Αγ. Κυριακής και Πολυφύτου.

2.2.2.4. Ενέργεια θέρμανσης – Φυσικό αέριο – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Στο Βελβεντό η συντριπτική πλειοψηφία των καταναλωτών ενέργειας χρησιμοποιεί για τη θέρμανση καυσόξυλα και σε πλείστες περιπτώσεις κάρβουνο, ξυλίτη και άλλα ακατάλληλα υλικά καύσης επιβαρύνοντας την ατμόσφαιρα και την υγεία των κατοίκων κατά την μακρά-σχεδόν οκτάμηνη-περίοδο που οι χαμηλές θερμοκρασίες κυριαρχούν στην περιοχή. Η αιθαλομίχλη είναι σύνηθες φαινόμενο σε όλους τους κρύους μήνες που ξεκινούν από τον Οκτώβριο και φτάνουν ως το Μάιο.

Ακόμα και στις περιπτώσεις κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος για θέρμανση τους χειμερινούς μήνες αλλά και ψύξη τους καλοκαιρινούς μήνες, η πηγή άντλησης ενέργειας με τα μέχρι σήμερα δεδομένα κατά μεγάλο ποσοστό είναι οι λιγνίτες με διαπιστωμένη πολλαπλά την επιβάρυνση του κλίματος.

Επιπρόσθετα, μετά και την απόφαση απολιγνιτοποίησης ο Δήμος Βελβεντού διερεύνησε το θέμα της χρήσης φυσικού αερίου κυρίως για θέρμανση στον οικισμό του Βελβεντού και σε συνεννόηση με την ΕΔΑ-ΘΕΣΣ Α.Ε. καθορίστηκαν τα βήματα που πρέπει το Δημοτικό Συμβούλιο να ακολουθήσει για την επίτευξη αυτού του στόχου.

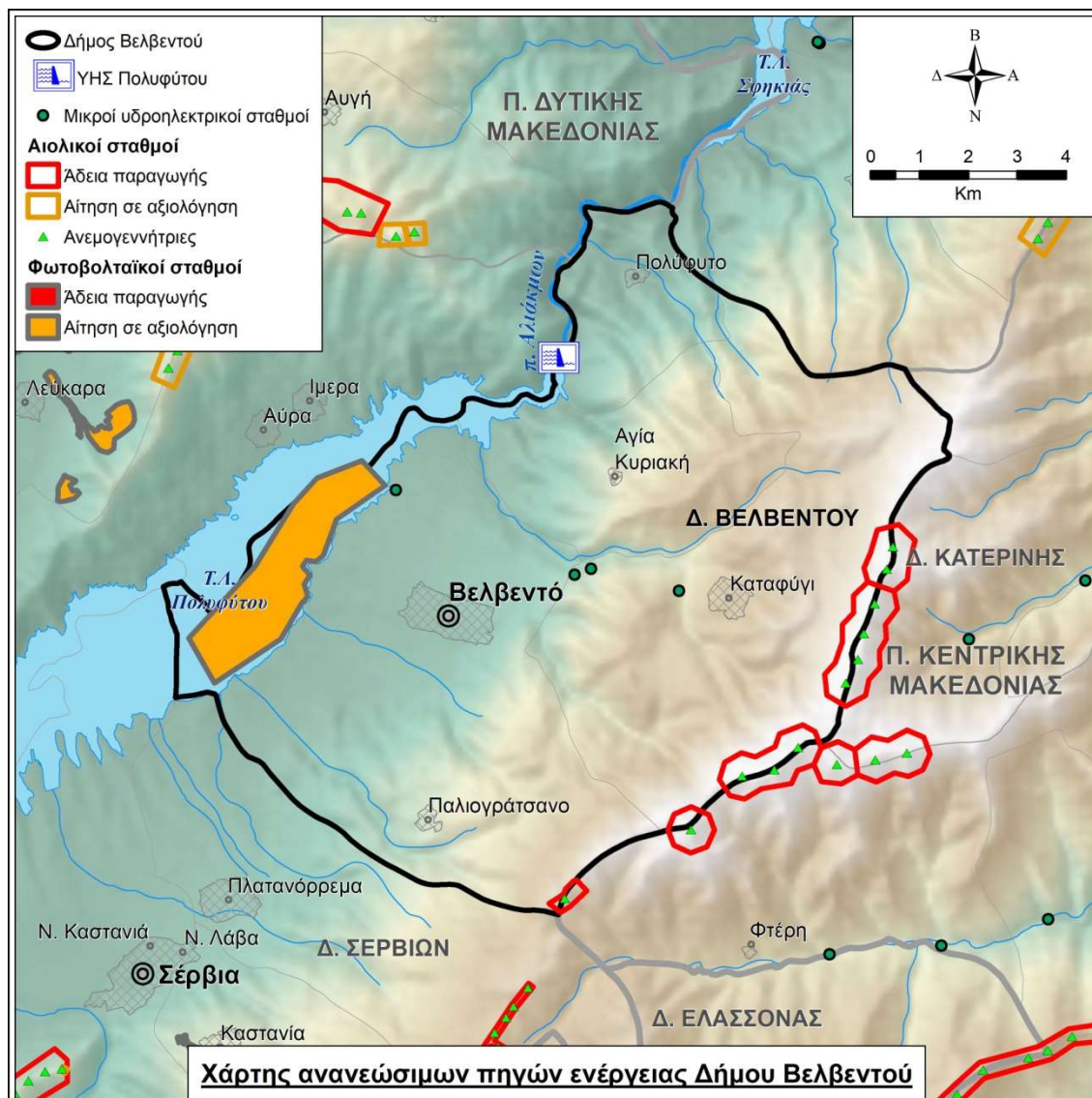
Επειδή ο οικισμός του Βελβεντού γειτνιάζει με τους οικισμούς Πλατανορέματος, Καστανιάς, Λάβας και Σερβίων με ίδια περίπου γεωμορφολογικά και υψομετρικά χαρακτηριστικά και το ίδιο μικροκλίμα και στους οποίους το πρόβλημα πρωτίστως της θέρμανσης είναι εξίσου μεγάλο, θα ήταν καλύτερη από κάθε άποψη εργονομικής διαχείρισης του δικτύου παροχής η συνεργασία των δυο Δήμων για την υποβολή κοινής αίτησης προς τη ΡΑΕ Α.Ε.

Με την απόφαση 56/2019 (26-11-2019) το Δημοτικό Συμβούλιο Βελβεντού εξουσιοδότησε τον Δήμαρχο για την υποβολή έγγραφου αιτήματος συνοδευόμενου από μια γενική εκτίμηση της υπό κατανάλωση ποσότητας φυσικού αερίου προς τη ΡΑΕ Α.Ε. ώστε να δρομολογηθεί η σχετική διαδικασία εξεύρεσης ενδιαφερόμενου παρόχου φυσικού αερίου στον οικισμό του Βελβεντού, καθώς και η διερεύνηση σχετικού ενδιαφέροντος και κατάθεσης κοινής αίτησης από τον Δήμο Βελβεντού και τον Δήμο Σερβίων.

Το αίτημα προς την ΡΑΕ κατατέθηκε χωρίς μέχρι στιγμής να έχει υπάρξει ανταπόκριση.

Στον Χάρτη που ακολουθεί, αποτυπώνονται οι αδειοδοτημένοι αιολικοί (ανεμογεννήτριες) και φωτοβολταϊκοί σταθμοί στην περιοχή, καθώς και οι χωροθετημένοι των οποίων οι αντίστοιχες αιτήσεις είναι υπό αξιολόγηση, όπως και οι θέσεις μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών.

ΧΑΡΤΗΣ 6: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

2.3. Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

2.3.1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Ο πληθυσμός του Δήμου, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, είναι 3.448 κάτοικοι και η πυκνότητα του ίση με 27,25 κάτ. ανά τετρ. χλμ. Σε σχέση με την απογραφή της ΕΣΥΕ που έγινε το 2001 ο πληθυσμός εμφανίζει μείωση κατά 8,15% (2001: 3.754 κάτοικοι και 2011: 3.448 κάτοικοι).

Από τους 3.448 κατοίκους της απογραφής του 2011 οι 3.399 (98,58%) κατοικούν στην Δημοτική Κοινότητα Βελβεντού στην οποία συμπεριλαμβάνεται και ο οικισμός του Παλαιογρατσάνου.

Στην Δ.Κ. Βελβεντού υπήρξε μείωση πληθυσμού 8,15% ανάμεσα στο 2001 και το 2011. Στις Τ.Κ. Αγίας Κυριακής, Καταφυγίου και Πολυφύτου υπάρχει τεράστια μείωση του πληθυσμού (76,27%, 83,91% και 58,82% αντίστοιχα), αλλά λόγω του μικρού αριθμού των κατοίκων στις Τ.Κ εκτός Δ.Κ. Βελβεντού, η μεταβολή πληθυσμού φαίνεται πολύ μικρή και πιο κοντά προς τα νούμερα της

Δημοτικής Κοινότητας. Στη Δημοτική Ενότητα Βελβεντού αναλογούν το 93,34% του πληθυσμού και το 43,25% της έκτασης του Δήμου.

Η ευρύτερη περιοχή Βελβεντού παρουσιάζει συνεχώς μετά τον πόλεμο αρνητικές πληθυσμιακές εξελίξεις. Μόνο κατά την περίοδο 1951-61 αναφέρεται μια σημαντική πληθυσμιακή αύξηση που οφείλεται κυρία στα πληθυσμιακά μεγέθη της τότε κοινότητας Βελβεντού. Την επόμενη περίοδο από το 1961 έως σήμερα εμφανίζεται μείωση, της οποίας οι ρυθμοί διαφέρουν ανά δεκαετία. Την περίοδο 1961-71 η συνολική μείωση ήταν 12.2% αν και στην περιοχή απογράφηκε το εργατικό δυναμικό που κατασκεύαζε το τεχνητό Φράγμα του Πολυφύτου. Το 1971-1981 η μείωση ανέρχεται στο 13,86% ενώ το 1981-1991 και το 1991-2001 η μείωση σταθεροποιείται περίπου στο 5% (3,53% και 5,86% αντίστοιχα).

Πέρα από τη συνολική εικόνα των πληθυσμιακών εξελίξεων, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αναλυτική έρευνα για καθένα από τους οικισμούς. Η πρώτη επίσημη απογραφή πληθυσμού που διεξήχθη τόσο από ελληνικής, όσο και οθωμανικής πλευράς το 1905 πριν την απελευθέρωση της περιοχής - εμφανίζει την πληθυσμιακή εικόνα του οικιστικού δικτύου της περιοχής. Τρεις οικισμοί κυριαρχούσαν στην ευρύτερη περιοχή, το Βελβεντό, τα Σέρβια και το Καταφύγι με 4.200, 4.000 και 3.000 κατοίκους αντίστοιχα. Μετά την απελευθέρωση, η εικόνα δεν διαφοροποιείται σημαντικά. Πριν την κατοχή από τους Γερμανούς κατακτητές, το 1940 το Βελβεντό και το Καταφύγι εμφανίζουν πληθυσμιακά μεγέθη με 3.514 και 2.500 κατοίκους αντίστοιχα.

Σημαντική διαφοροποίηση στη δομή του οικιστικού δικτύου επέρχεται με την ολοκληρωτική καταστροφή δύο οικισμών, του Καταφυγίου και του Παλαιογρατσάνου, από πυρκαγιά των κατοχικών δυνάμεων το 1943. Οι περισσότεροι κάτοικοι αυτών των οικισμών εγκαταλείπουν τον αρχικό τόπο κατοικίας. Οι μεν κάτοικοι του Καταφυγίου κατευθύνονται στην πλειοψηφία τους στα ανατολικά, προς Κατερίνη, οι δε κάτοικοι του Παλαιογράτσανου προς το Βελβεντό. Μετά τον πόλεμο δημιουργείται στο Βελβεντό ο συνοικισμός ο συνοικισμός "Καλλιθέα" με κατοίκους αρχικά από το Παλαιογράτσανο και μετά από την Αγία Κυριακή στα ΒΑ του οικισμού.

Στη συνέχεια το πληθυσμιακό μέγεθος του οικισμού του Βελβεντού που αποτελεί το "σημείο" αναφοράς της περιοχής κυμάνθηκε από 3.500 έως 4.150 περίπου κατοίκους. Συνεχώς παρουσιάζει αρνητική πληθυσμιακή εξέλιξη από το 1961, ενώ με την κατασκευή της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου ένα μεγάλο μέρος του κάμπου κατακλύζεται από το νερό και δημιουργείται τεράστια στενότητα κλήρου. Σαν συνέπεια πολλοί κάτοικοι μετανάστευσαν σε πόλεις του εσωτερικού κυρίως για να βρουν δουλειά με αποτέλεσμα να καταγραφεί σημαντική μείωση του πληθυσμού. Σήμερα σημαντικός λόγος μείωσης του πληθυσμού είναι ότι η νεολαία μετά τις σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν επιστρέφει στο Βελβεντό, αλλά αναζητεί εργασία σε πόλεις του εσωτερικού και του εξωτερικού. Οι ρυθμοί μείωσης πάντως είναι σημαντικά μικρότεροι από αυτούς της ευρύτερης περιοχής.

Λόγω της γεωγραφικής θέσης της περιοχής και του χαρακτήρα που παρουσιάζει, μέχρι σήμερα τα πληθυσμιακά δεδομένα δεν επηρεάζονται από εξωγενείς παράγοντες. Διαχρονικά παρατηρούνται έντονες τάσεις συγκέντρωσης του πληθυσμού στο μοναδικό ημιαστικό κέντρο - το Βελβεντό - αφού οι μικρότεροι οικισμοί δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των πληθυσμών τους.

Οι δύο μικρότεροι οικισμοί, το Παλιογράτσανο και η Αγία Κυριακή, συγκεντρώνουν σήμερα πολύ λίγο πληθυσμό. Η μεν Αγία Κυριακή είναι ορεινός οικισμός που έχει μετατραπεί σε παραθεριστικό οικισμό και τις 4 εποχές του χρόνου αλλά έχει ουσιαστικά εγκαταλειφθεί ως προς την καθημερινή διαβίωση, ενώ το Παλιογράτσανο κατοικείται στην πλειοψηφία του από υπερήλικες. Ο οικισμός του Πολυφύτου έχει σήμερα ελάχιστους κατοίκους. Ο ορεινός οικισμός του Καταφυγίου δεν κατοικείται καθ' όλη την διάρκεια του έτους. Κύρια χρησιμοποιείται για δεύτερη κατοικία (παραθεριστική) κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, Ιούνιο έως και Σεπτέμβριο.

Η πληθυσμιακή εξέλιξη, όπως καταγράφηκε στις απογραφές του 2001 και 2011 αποτυπώνεται στον ακόλουθο Πίνακα:

Πίνακας 2: Πληθυσμιακή Εξέλιξη Δ. Βελβεντού

ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	Αστικά και Αγροτικά Δ.Δ/Δ.Κ.	Ορεινά ημιορεινά και πεδινά Δ.Δ/Κ.Δ.	Επιφάνεια (τ.χμ.)		2001		2011		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
			Με εσωτερικά ύδατα	Χωρίς εσωτερικά ύδατα	Πληθυσμός	Πυκνότητα πληθυσμού ανά τ.χμ.	Πληθυσμός	Πυκνότητα πληθυσμού ανά τ.χμ.	
Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες			126,516	126,166	3.754	29,67	3.448	27,25	-8,15%
Δ.Κ.Βελβεντού	ΑΣ	Η	54,573	54,573	3.504	64,21	3.399	62,28	-3,00%
Τ.Κ. Αγίας Κυριακής	ΑΓ	Ο	17,930	17,930	59	3,29	14	0,78	-76,27%
Τ.Κ..Καταφυγίου	ΑΓ	Ο	44,135	44,135	174	3,94	28	0,63	-83,91%
Τ.Κ. Πολυφύτου	ΑΓ	Ο	9,878	9,528	17	1,72	7	0,71	-58,82%

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, GEODATA

2.3.2. Κοινωνικές Υποδομές

Η κοινωνική πολιτική εντός του Δήμου έχει σαν βασικό εργαλείο τη λειτουργία της κοινωνικής δομής «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» υπό την αιγίδα της Κοινωφελούς Επιχείρησης από την περίοδο του Δήμου Σερβίων – Βελβεντού.

Για το ζήτημα αυτό το Δημοτικό Συμβούλιο Βελβεντού έχει λάβει την ακόλουθη Απόφαση 60/2020 (10-06-2020):

«Εγκρίνει τη λειτουργία και την ανάληψη άσκησης δραστηριοτήτων του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» της δομής Βελβεντού που ασκούνταν από την λυθείσα Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Σερβίων - Βελβεντού Ν. Κοζάνης, με διαδημοτικό χαρακτήρα, ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν προς τις προσφερόμενες υπηρεσίες με χωρική αρμοδιότητα το Δήμο Βελβεντού σε ποσοστό αναλογικό με το προσωπικό που μετακινήθηκε με τους ίδιους όρους, όπως αυτοί καθορίζονται αναλυτικά στην Σύμβαση με αριθμ. πρωτ. 433/08-04-2011, 440/08-04-2011 και 430/08-04-2011, για την υλοποίηση της Δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής μέσω παροχής και κατ' οίκον υπηρεσιών φροντίδας σε εξαρτώμενα μέλη των οικογενειών ανέργων και αναγνωρισμένα επαπειλούμενων με ανεργία εργαζόμενων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης», σύμφωνα με την αριθμ. 457/21-03-2011 πρόσκληση της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.»

Με αποφάσεις του εντός του 2020 το ΔΣ Βελβεντού έχει εγκρίνει τη λύση της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Σερβίων – Βελβεντού με διαδημοτικό χαρακτήρα, καθώς και του Συνδέσμου Προσχολικής Αγωγής – Παιδείας – Κοινωνικής Μέριμνας Δήμων, όπου είχε μεταφερθεί η λειτουργία του Παιδικού Σταθμού Βελβεντού, όσο και του ΚΑΠΗ Βελβεντού. Επίσης για τον Παιδικό Σταθμό και το ΚΑΠΗ έχουν ληφθεί σχετικές αποφάσεις ενσωμάτωσής τους στη λειτουργία του Δήμου.

Το Κ.Α.Π.Η. (Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων) ξεκίνησε τη λειτουργία του στο Δήμο Βελβεντού το 1996. Αντικείμενό του είναι η παροχή ιατρο-κοινωνικής προστασίας και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που εξυπηρετούν άμεσα τα ηλικιωμένα άτομα της περιοχής. Έχοντας σαν στόχο να συμβάλλει στο να παραμένουν οι ηλικιωμένοι ενεργά μέλη της κοινωνίας και να αντιμετωπίζει τα προβλήματα της τρίτης ηλικίας, έχει οργανώσει πολλούς τομείς δραστηριοποίησης των μελών, αλλά και ανάλογες υπηρεσίες παροχής βοήθειας προς τους ηλικιωμένους. Βασικές δραστηριότητες είναι η παροχή ιατρο-κοινωνικής προστασίας και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων, όπως εκδηλώσεις χορωδίας, θεάτρου, χορού κα.

Αναφορικά με την υγεία ο Δήμος εξυπηρετείται από το ΜΑΜΑΤΣΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΟΖΑΝΗΣ και από το Κέντρο Υγείας Σερβίων, ενώ στο Βελβεντό λειτουργεί Περιφερειακό Ιατρείο που εξυπηρετεί και τις υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες με μόνιμο προσωπικό δύο γιατρών.

Το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) υποστηρίζει τις προβλεπόμενες διοικητικές υπηρεσίες.

2.3.3. Εκπαιδευτική Υποδομή

Στο Βελβεντό λειτουργούν σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Πρόκειται για το Λύκειο Βελβεντού «Ζήνων Παπαναστασίου», το Γυμνάσιο, το Δημοτικό σχολείο "Χαρίσιος Παπαμάρκου», δύο νηπιαγωγεία καθώς και έναν παιδικό σταθμό ως δομή του Δήμου.

Από το 2005 λειτουργεί το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) έχοντας αναπτύξει ήδη συνεργασία με εκπαιδευτικούς οργανισμούς, κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς της χώρας αλλά και με την ντόπια κοινωνία, τα σχολεία, τους φορείς και τους επιστήμονες του Βελβεντού, για την υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και σεμιναρίων.

Ειδικότερα το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) Βελβεντού, ιδρύθηκε το 2004 και η λειτουργία του ξεκίνησε με την έναρξη του σχολικού έτους 2005-2006. Από το 2011 τα δυο ΚΠΕ του νομού Κοζάνης, Βελβεντού και Σιάτιστας συγχωνεύτηκαν σε ένα, ως Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βελβεντού - Σιάτιστας και η έδρα χωροθετήθηκε στο Βελβεντό. Από το 2020 το ΥΠΕΠΘ ανέλαβε την λειτουργία του ΚΠΕ Σιάτιστας ως ξεχωριστής δομής και διαχωρίστηκε από το ΚΠΕ Βελβεντού.

Με τις υπ' αρ. 157,160/2003 αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Βελβεντού, παραχωρήθηκαν στο ΥΠΕΠΘ για δέκα πέντε (15) έτη, οι απαραίτητες κτιριακές εγκαταστάσεις και οι χώροι που απαιτούνταν για την λειτουργία του Κ.Π.Ε., όπως αυτά αποτυπώνονται στην από 08-03-2006 Σύμβαση μεταξύ του ΥΠΕΠΘ και του Δήμου Βελβεντού.

Για τις ανάγκες του Κ.Π.Ε. Βελβεντού – Σιάτιστας, ανακατασκευάστηκε και διαμορφώθηκε κατάλληλα το διώροφο παραδοσιακό κτίριο (πρώην ιδιοκτησία Παπαμίχου Νικολάου), επιφάνειας 265,66 τετραγωνικών μέτρων.

Το παραδοσιακό κτίριο συνδέθηκε με διάδρομο δύο επιπέδων, με ένα νέο κτίριο τριών επιπέδων το οποίο κτίστηκε εντός του ίδιου οικοπέδου. Η κατασκευή του κτιριακού συγκροτήματος, εντάχθηκε στο Πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2007-2013 και η συνολική Δημόσια Δαπάνη για την κατασκευή ανήλθε σε 1.133.039,54 €.

Το κτιριακό συγκρότημα κατασκευάστηκε με σύγχρονες βιοκλιματικές προδιαγραφές και διαθέτει συστήματα γεωθερμίας και ηλιοθερμίας για την ενεργειακή αυτονομία θέρμανσης και ψύξης, εξωτερικό σύστημα δροσισμού, εγκατάσταση φωτοβολταϊκών για μερική ενεργειακή αυτονομία, εξαερισμό εσωτερικών χώρων κλπ.

Με την Απόφαση 70/2020 (24-6/2020) το Δημοτικό Συμβούλιο Βελβεντού παραχώρησε προς χρήση στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για τη στέγαση και λειτουργία του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βελβεντού – Σιάτιστας, τις κτιριακές υποδομές που βρίσκονται στον οικισμό Βελβεντού, για εννιά (9) έτη με αυτοδίκαιη ανανέωση για έξη (6) ακόμα έτη και συγκεκριμένα:

A. Το ανακαινισμένο διώροφο παραδοσιακό κτίριο και το νέο κτίριο τριών επιπέδων που συνδέονται με διάδρομο δύο επιπέδων και τα οποία βρίσκονται σε οικόπεδο εμβαδού 1.000 τετραγωνικών μέτρων, εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου οικισμού Βελβεντού, περιοχή Αγίου Νικολάου.

B. Άλλα κτίρια και χώροι που διατίθενται για κάθε μελλοντική ή προκύπτουσα χρήση του Κ.Π.Ε.:

B1. Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Βελβεντού.

Για μεγάλες συνεδριακές εκδηλώσεις του Κ.Π.Ε. και για μεγάλες εκθέσεις εκπαιδευτικού υλικού, διατίθενται οι χώροι του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου και το εσωτερικό Αμφιθέατρο χωρητικότητας 170 θέσεων.

B2. Λαογραφικό Μουσείο Βελβεντού.

Η μόνιμη έκθεση του Μουσείου συνοδεύεται από εκπαιδευτική έκδοση που πραγματοποιήθηκε χάρη στην ευγενική χορηγία της Α.Γ.Ε.Τ. ΗΡΑΚΛΗΣ και της LAFARGE BETON.

B3. Αρρεναγωγείο (παλιό Γυμνάσιο και Λύκειο Βελβεντού)

Στο νεοκλασικό πέτρινο κτίριο δυο επιπέδων (εμβαδού 550 τ.μ.) στεγάστηκε από το 2005 το Κ.Π.Ε. Βελβεντού μέχρι την ολοκλήρωση των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων. Σήμερα είναι διαθέσιμοι ως κενοί χώροι, ενώ προγραμματίζεται να φιλοξενήσει την Αρχαιολογική και Βυζαντινή Συλλογή Βελβεντού.

B4. Δημοτικός Νερόμυλος «Μπαλλού»

Ο αποκατεστημένος παλιός δημοτικός νερόμυλος «Μπαλλού» (δωρεά οικογένειας Μπαλλού) διατίθεται στο Κ.Π.Ε. για την υλοποίηση των Εκπαιδευτικών Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων του.

B5. Αποκατεστημένα Δημοτικά Σχολεία Παλιογράτσανου, Καταφυγίου και Αγίας Κυριακής.

B5. Δημοτικές Κατασκηνώσεις Αγίας Τριάδας στα Πιέρια Όρη.

B6. Αυτοδιαχειριζόμενος υδροηλεκτρικός σταθμός του ΤΟΕΒ της περιοχής ισχύος 1,9 MW.

B7. Ο αποκατεστημένος νερόμυλος Παλιογρατσάνου ο οποίος επίσης είναι επισκέψιμος.

Γ. Κτίρια, χώροι και υποδομές που βρίσκονται στη φάση της υλοποίησής τους.

Γ1. Κατασκευή προβλήτας και παρατηρητηρίου πουλιών στη λίμνη Πολυφύτου (στη φάση ολοκλήρωσης υποβολής πρότασης στο Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αλιεία & Θάλασσα 2014 – 2020» [CLLD/LEADER ΤΟΥ ΠΑΑ & ΤΟΥ ΕΠΑΛΘ 2014-2020] των Π.Ε. Κοζάνης – Π.Ε. Γρεβενών της Αναπτυξιακής Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. συνολικής δημόσιας δαπάνης 115.000€).

Γ2. Αίθουσα διαδραστικής παρατήρησης της βιοποικιλότητας της λίμνης Πολυφύτου, στο πλαίσιο της δημιουργίας Διαδραστικού Εκπαιδευτικού Κέντρου Λίμνης Πολυφύτου, (στη φάση ολοκλήρωσης υποβολής πρότασης στο Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αλιεία & Θάλασσα 2014 – 2020» [CLLD/LEADER ΤΟΥ ΠΑΑ & ΤΟΥ ΕΠΑΛΘ 2014-2020] των Π.Ε. Κοζάνης – Π.Ε. Γρεβενών της Αναπτυξιακής Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. με δαπάνη 70.000€).

Γ3. Μουσείο «Αλέξη (Γιώργη) Ζορμπά» στο χωριό Καταφύγι.

Δ. Για τις υπαίθριες εκπαιδευτικές ανάγκες του Κ.Π.Ε., ο Δήμος Βελβεντού, διαμόρφωσε και συντηρεί τους χώρους:

Δ1. Φαράγγι Λάφιστας, καταρράκτες Σκεπασμένου.

Δ2. Δασικό μονοπάτι Πάϊκο

Δ3. Δασική περιοχή Καρυές – Προφήτης Ηλίας – Γαλανόβρυση.

Δ4. Είσοδος φαραγγιού Αγίου Νικολάου.

Δ5. Παραλίμνια περιοχή Αγίων Αποστόλων.

Τέλος στον Δήμο Βελβεντού λειτουργούν 4 βιβλιοθήκες, μία Παιδική-Εφηβική Βιβλιοθήκη, η Βιβλιοθήκη του Μορφωτικού Ομίλου Βελβεντού, η Σχολική Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Βελβεντού και η Βιβλιοθήκη Πολιτιστικού Κέντρου Καταφυγίου.

2.3.4. Αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες

Αναφορικά με την αθλητική δραστηριότητα οι ανάγκες της περιοχής καλύπτονται σε ικανοποιητικότατο βαθμό από τις υποδομές του Δημοτικού Αθλητικού Κέντρου. Το Δ.Α.Κ. παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες σε ένα ευρύτατο φάσμα αθλητικών δραστηριοτήτων καθώς διαθέτει κλειστό γήπεδο, ανοιχτό γήπεδο ποδοσφαίρου με χλοοτάπητα (κύριο και βοηθητικό) και κλειστή αίθουσα γυμναστικής. Το Δ.Α.Κ. φιλοξενεί τις ομάδες μπάσκετ και βόλεϊ του Α.Σ. Βελβεντού, τις ακαδημίες μπάσκετ και ενόργανης γυμναστικής και τα τμήματα άθλησης ενηλίκων.

Σύμφωνα με την απόφαση 73/2019 (11-12-2019) του Δημοτικού Συμβουλίου η κατηγοριοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων του Δήμου Βελβεντού έχει ως εξής:

ΚΟΙΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

- **Στην Ομάδα Α2:** Υπαίθριες εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 500 θεατές, σε οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 200 κατοίκους, στις οποίες διεξάγονται και αγώνες.
 1. Το βοηθητικό γήπεδο ποδοσφαίρου στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Βελβεντού.
- **Στην Ομάδα Β1:** Υπαίθριες εγκαταστάσεις από 500 έως 5000 θεατές όπου διεξάγονται τοπικοί ή ερασιτεχνικοί αγώνες.

1. Το γήπεδο ποδοσφαίρου στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Βελβεντού
2. Ο στίβος στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Βελβεντού.

Πρόθεση του Δήμου είναι να κατασκευάσει Κολυμβητήριο με πισίνα 25X12 αξιοποιώντας μια δωρεά που έλαβε το 2010 για το σκοπό αυτό.

• **Στην Ομάδα Δ: Κλειστές εγκαταστάσεις χωρίς θεατές ή έως 1000 θεατές.**

1. Το κλειστό γήπεδο στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Βελβεντού.
2. Η κλειστή αίθουσα μαζικού αθλητισμού στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Βελβεντού.

Στον Δήμο δραστηριοποιούνται:

- Αθλητικός Σύλλογος (τμήματα Ποδοσφαίρου, Μπάσκετ, Στίβου και Ενόργανης Γυμναστικής),
- Ορειβατικός Σύλλογος,
- Κυνηγετικός Σύλλογος και
- Μοτοσυκλετιστικός Όμιλος, ο οποίος διοργανώνει ετήσιο αγώνα με πανελλήνιες συμμετοχές.

2.3.5. Πολιτιστικές Υποδομές

Ο Δήμος Βελβεντού συγκεντρώνει πλούσια πολιτιστικά στοιχεία που συνδέονται άμεσα με την καταγωγή των κατοίκων του και τον πολιτισμό τους, αλλά και με την ιστορική διαδρομή της περιοχής στο χρόνο.

Χαρακτηριστικά πολιτιστικά στοιχεία του Δήμου είναι η ιδιαίτερη παραδοσιακή αρχιτεκτονική των οικισμών, η ζωγραφική (βυζαντινοί – λαϊκοί ζωγράφοι), η ξυλογλυπτική, καθώς και πλήθος βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων (80 περίπου εκκλησίες).

Στο Βελβεντό λειτουργεί Πνευματικό κέντρο το οποίο υπάγονταν στην υπό λύση Κοινωφελή Επιχείρηση Σερβίων - Βελβεντού που ανεγέρθηκε στον χώρο του παλιού Παρθεναγωγείου με τις εργασίες ανέγερσης να ξεκινούν τον Σεπτέμβριο του 1981. Το Δημοτικό Συμβούλιο Βελβεντού με την απόφαση 34/2019 (14-10-2019) αποφάσισε και μέχρι τη σύσταση Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου τη διαμόρφωση προσωρινού εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας υπό την Δημοτική Επιτροπή λειτουργίας του Πνευματικού Κέντρου, όπου η χρήση των χώρων του Πνευματικού Κέντρου, εκτός του γραφείου που η χρήση του έχει δοθεί στον Αθλητικό Σύλλογο, δίνεται κατά προτεραιότητα στον Μορφωτικό Όμιλο Βελβεντού.

Σε συνεννόηση των δύο φορέων, ΜΟΒ και «Βελβεντινών Φωνών», παρουσία εκπροσώπου της Επιτροπής του Πνευματικού Κέντρου ή και του Δημάρχου ρυθμίζονται οι χρήσεις των χώρων με βάση τα προγράμματα μαθημάτων των δύο φορέων, με σαφή προτεραιότητα στις ανάγκες του ΜΟΒ κι εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι χώροι και ώρες σε αίθουσες, τότε δίνονται στο Σύλλογο Φίλων Μουσικής «Βελβεντινές Φωνές».

Όσον αφορά τους πολιτιστικούς χώρους καθώς και τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, κυρίως εκκλησίες, ξεχωρίζουν:

- **Λαογραφικό Μουσείο Βελβεντού**

Το Λαογραφικό Μουσείο Βελβεντού στεγάζεται στο αναπαλαιωμένο αρχοντικό «Κώστα», το οποίο χρονολογείται τον 19^ο αιώνα και πρόκειται για μακεδονικής αρχιτεκτονικής αρχοντικό. Μέσα από την ξενάγηση στους χώρους του Μουσείου, ο επισκέπτης συλλέγει πληροφορίες για την ιστορία του τόπου, την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα αντικείμενα τα οποία χρησιμοποιούσαν, τα παραδοσιακά επαγγέλματα τα οποία ασκούσαν, καθώς και για τοπικές ενδυμασίες.

Το Πρόγραμμα LEADER+ συνέβαλλε στην ολοκλήρωση των εργασιών διαμόρφωσης στο εσωτερικό του κτιρίου, των εργασιών εγκατάστασης του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, καθώς επίσης και στην αγορά σταθερού και κινητού εξοπλισμού επίπλωσης.

Μέσω της προβολής οκτώ ιστοριών, οι οποίες ξετυλίζουν τις εικόνες τους στους χώρους του Βελβεντινού σπιτιού, ο εκάστοτε επισκέπτης:

- ✓ Πληροφορείται για στοιχεία του τόπου και των ανθρώπων, οι οποίοι κατοικούν σε αυτόν.
- ✓ Ξεναγείται στο καθημερινό δωμάτιο της οικογένειας, καθώς και στο χώρο της υποδοχής.
- ✓ Μαθαίνει για τις αγροτικές ασχολίες των κατοίκων.
- ✓ Ενημερώνεται για τις παραδοσιακές φορεσιές, καθώς και για τα μυστικά του αργαλειού.

- **Ιερός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου Βελβεντού**

Πρόκειται για την κεντρική Εκκλησία του Βελβεντού. Εγκαινιάστηκε το έτος 1804 και ολοκληρώθηκε το 1807. Ο Ενοριακός Ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου, είναι μία μεγάλη τρίκλιτη Βασιλική. Το τέμπλο και τα υπόλοιπα κομψοτεχνήματα του Ναού, συνθέτουν ένα αριστούργημα εκκλησιαστικής κληρονομιάς. Τα θέματα είναι αμέτρητα: άνθη, άκανθες, άμπελοι, ιερές και ανθρώπινες μορφές, ανθοδοχεία, ήλιοι, δικέφαλοι αετοί, άγγελοι, ελάφια, λαγοί, λέοντες, πελεκάνοι, φίδια, περιστέρια και πλήθος άλλα, τα οποία συμπλέκονται αρμονικά και μεταμορφώνουν το άψυχο ξύλο σε δοξαστικό και χαρά των ματιών. Οι κίονες του Ναού, οι οποίοι τον χωρίζουν σε τρία κλίτη, είναι φτιαγμένοι από θαυμαστά κιονόκρανα, μικτού κορινθιακού και ιωνικού ρυθμού. Μέσα στο Άγιο Βήμα της κεντρικής Εκκλησίας, φυλάσσεται τμήμα του τέμπλου του παλαιού Ναού του Ιωάννου του Προδρόμου, το οποίο προϋπήρχε στη θέση όπου αργότερα κτίσθηκε ο Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

- **Ιερός Ναός Αγίου Διονυσίου του εν Ολύμπω**

Ο Ιερός Ναός Αγίου Διονυσίου του εν Ολύμπω (τρίκλιτη βασιλική, πετρόκτιστη κα με ξύλινη σκεπή), αποτελεί τον έναν από τους δύο Ενοριακούς Ναούς του Βελβεντού. Η Ενορία Αγίου Διονυσίου Βελβεντού, σήμερα λειτουργεί κανονικά και αναπτύσσει δραστηριότητες σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής του τόπου, διατηρώντας συγχρόνως δεσμούς ευλάβειας και σεβασμού με την Ιερά Μονή του Αγίου Διονυσίου. Τον Ιούνιο του 1995 ήρθαν, για πρώτη φορά επίσημα, ιερά λείψανα του Αγίου Διονυσίου στο Βελβεντό και τον Αύγουστο του 1996 ο Ηγούμενος της Ιεράς Μονής, Αρχιμανδρίτης Μάξιμος, έφερε στο Βελβεντό ιερό λείψανο του Αγίου, παρουσία των αρχών και του λαού, για ευλογία και αγιασμό του τόπου.

- **Ιερά Μονή Αγίας Τριάδος Βελβεντού**

Ανηφορίζοντας από το Βελβεντό στο Καταφύγι, στη δεξιά πλευρά δεσπόζει το Μοναστήρι της Αγίας Τριάδος Βελβεντού. Η χρονολογία κατά την οποία ιδρύθηκε το Μοναστήρι παραμένει άγνωστη. Η κυριότερη και πιο έγκυρη μαρτυρία ύπαρξής του, είναι η παρουσία του Ναού και του κτηριακού συγκροτήματος. Εδώ και 100 χρόνια έπαψε να λειτουργεί ως κανονικό μοναστήρι με ηγουμένους και μοναχούς, με μοναστηριακή οργάνωση και τάξη. Υπηρετείται στοιχειωδώς από εφημέριους του Βελβεντού. Με την επιμέλεια και τις συνδρομές των Βελβεντινών, έγιναν πολλές επιδιορθώσεις και κτίστηκαν ξενώνες.

- **Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου Βελβεντού**

Στην είσοδο του Βελβεντού, κοντά στη θέση «Φισκίνα», αμέσως μετά το βυζαντινό Ναό του Αγίου Μηνά, βρίσκεται ο μεταβυζαντινός Ναός του Αγίου Νικολάου. Συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα μνημεία της περιόδου, καθώς στο εσωτερικό του σώζεται το παλαιότερο γνωστό χρονολογημένο τέμπλο της Ελλάδας. Ο Ναός μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα λειτουργούσε ως ενοριακός και είχε μοναστηριακό χαρακτήρα. Με τη μορφή την οποία είχε επί Τουρκοκρατίας, διατηρήθηκε έως και το έτος 1936. Περιελάμβανε τον κυρίως ναό, κλειστό τοιχογραφημένο νάρθηκα, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε και ως «θεραπευτήριο» ψυχασθενών, το χαγιάτι στη νότια πλευρά, δυο κελιά νοτιοανατολικά, το κοιμητήριο και υψηλό περίβολο.

Με την αλλαγή της ρυμοτομίας του χώρου και ύστερα από διάφορες επεμβάσεις, οι οποίες έγιναν έως την δεκαετία του 1960, το συγκρότημα έχασε τον αρχικό μοναστηριακό του χαρακτήρα και σήμερα από αυτό διατηρούνται μόνον ο μονόχωρος κυρίως ναός, το χαγιάτι στη νότια πλευρά κι ένας σύγχρονος στεγασμένος χώρος στη δυτική πλευρά, για την προστασία των τοιχογραφιών, στη θέση του γκρεμισμένου νάρθηκα. Σύμφωνα με την κτητορική επιγραφή, η οποία σώζεται δεξιά της δυτικής θύρας εισόδου, ο Ναός ανακαινίσθηκε «εκ βάρων» και τοιχογραφήθηκε το έτος 1588 από το

ζωγράφο Νικόλαο, επί επισκόπου Σερβίων Ιωάσαφ, με δαπάνες του «εντιμότατου άρχοντος κηρού Γεωργίου Μουτάφη» και άλλων τοπικών οικογενειών. Το εσωτερικό του ναού, διατάσσεται σε τρεις ζώνες. Στην κατώτερη απεικονίζονται ολόσωμοι Άγιοι και Μάρτυρες και στις ανώτερες σκηνές από το βίο του Χριστού και της Παναγίας (Δωδεκάορτο, Θαύματα, Πάθη). Στο νότιο τοίχο, κάτω από τις μορφές των Αγίων Μηνά, Αναστασίας και Παρασκευής, σώζονται τμήματα προγενέστερης τοιχογράφησης, η οποία χρονολογείται στο τελευταίο τέταρτο του 14^{ου} αιώνα. Στο χώρο του ιερού ξεχωρίζουν εκατέρωθεν της Πλατυτέρας, οι Τρεις Παίδες Μακκαβαίοι και δυο επεισόδια από τη Θυσία του Αβραάμ.

Στην εξωτερική δυτική πλευρά του Ναού, σε τέσσερις ζώνες, παριστάνονται η Παναγία η Βρεφοκρατούσα, ο Λογχισμός του Αγίου Δημητρίου στο υπέρθυρο, η παράσταση του Αββά Σισώη που θρηνεί στον τάφο του Μεγάλου Αλεξάνδρου για τη ματαιότητα της επίγειας δόξας και σκηνές από το βίο του Αγίου Νικολάου, το Ενύπνιο του οποίου απεικονίζεται στη μεγάλη αβαθή κόγχη της εισόδου. Η νότια εξωτερική πλευρά του Ναού χωρίζεται αντίστοιχα σε δύο τμήματα. Δεξιά της εισόδου, σε τρεις ζώνες, παριστάνονται σκηνές από τη Γένεση και παραινέσεις προς τους πιστούς, ενώ αριστερά η σκηνή της Δευτέρας Παρουσίας.

Το πιο αξιοσημείωτο στοιχείο του Ναού είναι το τέμπλο, το παλαιότερο μέχρι σήμερα στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη γραπτή επιγραφή κάτω από τον Εσταυρωμένο. Χρονολογείται το έτος 1591 και αποτελεί δωρεά του ίδιου άρχοντα, ο οποίος χρηματοδότησε τις τοιχογραφίες. Είναι επιχρυσωμένο και φέρει πυκνή φυτική διακόσμηση σε χαμηλό ανάγλυφο, με κόκκινο και γαλάζιο χρώμα στο βάθος, ενώ η επίστεψή του έχει εκτελεσθεί με διάτρητη τεχνική. Το έργο εντάσσεται σε μια σειρά ανάλογων τέμπλων από τη Μακεδονία, την Ήπειρο, τη Θεσσαλία και τη Σερβία και αποτελεί ένα από τα καλύτερα του είδους.

- **Ιερός Ναός Αγίου Μηνά Βελβεντού:** Στην είσοδο του Βελβεντού, βρίσκεται ο μικρός, μονόχωρος βυζαντινός Ναός του Αγίου Μηνά. Πρόκειται περί ξυλόστεγου Ναού, με νεότερο νάρθηκα και ανοικτή στοά στη νότια πλευρά, ενώ αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι έχει κτιστεί επάνω σε συγκρότημα λουτρού των παλαιοχριστιανικών χρόνων. Ο χώρος λειτούργησε σε μεταγενέστερες περιόδους και ως κοιμητηριακός, όπως δείχνουν αλλεπάλληλοι κιβωτιόσχημοι κυρίως και λακκοειδείς τάφοι. Ο Ναός ανεγέρθη σε δύο οικοδομικές φάσεις. Η αψίδα και ο ανατολικός τοίχος χρονολογούνται στα τέλη του 12^{ου} με αρχές του 13^{ου} αιώνα, όπως δείχνουν η τοιχοποιία και ο τοιχογραφικός διάκοσμος. Στο 15^ο αιώνα, μετά από κάποια καταστροφή η οποία συνέβη και η οποία μπορεί να συνδεθεί με την κατάληψη της περιοχής από τους Τούρκους στα τέλη του 14^{ου} αιώνα, ανήκουν ο δυτικός, ο νότιος τοίχος του Ναού και πιθανότητα το ανώτερο τμήμα του βόρειου τοίχου (πάνω από το 1,5 μέτρο).

Το κατώτερο τμήμα του χαρακτηρίζεται από την ασβεστόκτιστη τοιχοποιία του πρωιμότερου κτιρίου, η οποία προεκτείνεται ανατολικά, σχηματίζοντας ένα τετράγωνο χώρο, ο οποίος ίσως χρησίμευε ως δεξαμενή νερού. Ο Ναός είναι κατάγραφος στο εσωτερικό του, με τοιχογραφίες των δύο περιόδων και συγκεκριμένα των αρχών του 13^{ου} και του 15^{ου} αιώνα αντίστοιχα. Από την πρώτη περίοδο σώζονται οι παραστάσεις του Ευαγγελισμού και της Μεταμόρφωσης στον ανατολικό τοίχο του Ναού και ενδεχομένως η Δεόμενη Παναγία της αψίδας. Οι τοιχογραφίες του 15^{ου} αιώνα απλώνονται σε δύο ζώνες: την ανώτερη καταλαμβάνουν οι σημαντικότερες σκηνές από το Δωδεκάορτο, τα Πάθη και τα γεγονότα πριν από την Ανάσταση, ενώ την κατώτερη ολόσωμοι Άγιοι.

- **Δημοτικό Σχολείο Παλαιογρατσάνου:** Κτίστηκε μεταξύ των ετών 1908 – 1912, με προσωπική εργασία των κατοίκων του χωριού, καθώς και την οικονομική στήριξη των Παλαιογρατσανιτών, οι οποίοι κατοικούσαν στις Η.Π.Α. Είναι φτιαγμένο από λαξευμένη πέτρα. Το έτος 1943 πυρπολήθηκε από τους Γερμανούς και ανακατασκευάστηκε από τους κατοίκους του χωριού το έτος 1952. Η λειτουργία του διεκόπη το έτος 1990.
- **Εκκλησία Προφήτη Ηλία Παλαιογρατσάνου:** Πρόκειται για μία από τις παλαιότερες και σημαντικότερες εκκλησίες τις περιοχής. Η Εκκλησία του Προφήτη Ηλία χρονολογείται περί το 1400 μ.Χ.
- **Ιερά Μονή Αγίου Νεκταρίου Παλαιογρατσάνου.**
- **Δημοτικό Σχολείο Καταφυγίου**
- **Δημοτικό Σχολείο Αγίας Κυριακής.**

Η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς επιβεβαιώνεται από την ενεργό δραστηριοποίηση πολλών πολιτιστικών συλλόγων με σημαντική παρουσία τόσο σε τοπικό και εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του Πολιτισμού αποτελούν οι ακόλουθοι σύλλογοι:

- Μορφωτικός Όμιλος Βελβεντού (Μ.Ο.Β)
- Σύλλογος Φίλων Μουσικής «ΒΕΛΒΕΝΤΙΝΕΣ ΦΩΝΕΣ»
- Πολιτιστικός σύλλογος «ΤΣΙΟΥΚΑ»
- Πολιτιστικός σύλλογος «ΓΡΑΤΣΑΝΗ»
- Πολιτιστικός σύλλογος «ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»
- Μορφωτική Ένωση Καταφυγίου
- Σύλλογος Βελβεντινών Κοζάνης
- Σύλλογος Βελβεντινών Θεσσαλονίκης
- Σύλλογος Βελβεντινών Αθήνας

- Σύνδεσμος Καταφυγιωτών Θεσσαλονίκης

Ο πλέον παλιός και δραστήριος Σύλλογος είναι ο Μορφωτικός Όμιλος Βελβεντού που ιδρύθηκε το 1930 και αριθμεί περίπου 700 μέλη. Η δραστηριότητα του αφορά:

- Αξιόλογη δανειστική βιβλιοθήκη, η οποία αριθμεί 12000 τίτλους και την οποία επισκέπτονται 200 αναγνώστες το μήνα καθώς και πλήθος μαθητών για την εκπόνηση των σχολικών εργασιών τους.
- Σημαντική εκδοτική δράση με κυρίαρχη εκδοτική δραστηριότητα την τοπική εφημερίδα “Το Βελβεντό” που εκδίδεται αδιαλείπτως από τον Ιούνιο του 1965 και έχει 950 συνδρομητές, στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Επίσης εκδόσεις βιβλίων ιστορικού, λαογραφικού και εικαστικού περιεχομένου, ποιητικών συλλογών και παραμυθιών.
- Κινηματογραφικό τμήμα που ιδρύθηκε το 1978, με εβδομαδιαίες προβολές επιλεγμένων ταινιών.
- Χορευτικό τμήμα που δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 1979, στο οποίο διδάσκονται παραδοσιακοί χοροί του τόπου μας και όχι μόνο. Στο χορευτικό υπάρχουν πολυπληθή τμήματα, παιδικά, εφηβικά και ενηλίκων.
- Χορωδία του που δημιουργήθηκε το 1982.
- Μουσική μπάντα που λειτουργεί εδώ και 40 χρόνια και έχει ιδιαίτερες αναφορές στην τοπική κοινωνία και την ομογένεια, ενώ είναι πάντα παρούσα στις εθνικές και θρησκευτικές γιορτές.
- Τμήμα ζωγραφικής που διαθέτει παιδικό, εφηβικό και τμήμα ενηλίκων..
- Μουσική Σχολή που λειτουργεί στα πρότυπα Ωδείου και όπου γίνονται μαθήματα θεωρίας μουσικής και όλων των μουσικών οργάνων από έμπειρους, πτυχιούχους καθηγητές μουσικής. Επίσης λειτουργεί και τμήμα εκμάθησης παραδοσιακού τραγουδιού.
- Θεατρική Ομάδα (από το 1953).
- Εθελοντική ομάδα Αιμοδοσίας που πραγματοποιεί αιμοδοσίες σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Εξωραϊστικό τμήμα με πλήθος παρεμβάσεων και δράσεων στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον.

Ο ΜΟΒ επίσης διαθέτει πλούσιο αρχαιολογικό υλικό. Στα περιουσιακά του στοιχεία συγκαταλέγονται τοπικές παραδοσιακές φορεσιές, ανδρικές και γυναικείες, μουσικά όργανα, σκηνικά θεατρικών παραστάσεων, αρχαιολογική συλλογή καθώς και λαογραφική συλλογή που παραδόθηκε στο δήμο. Τέλος πραγματοποιεί επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, και προσφέρει τη δυνατότητα παρακολούθησης θεατρικών και μουσικών παραστάσεων.

Πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις οργανώνονται από τον Δήμο Βελβεντού σε συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς που δραστηριοποιούνται τόσο στην έδρα του Δήμου όσο και στα Δημοτικά Διαμερίσματα, συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση της θρησκευτικής και πολιτιστικής παράδοσης.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες εκδηλώσεις:

- Το έθιμο της «λουκανικοφαγίας» στις 18 Ιανουαρίου στο εξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου με τη διοργάνωση του ΜΟΒ.
- Απόκριες με την αναβίωση του εθίμου των φανών και αποκριάτικη παρέλαση.
- Το πανηγύρι «Κουρμπάνι» στον οικισμό της Αγ. Κυριακής την πρώτη Κυριακή του Μαΐου που αποτελεί ταυτόχρονα και το ετήσιο αντάμωμα των κατοίκων.
- Η γιορτή της Αγίας Παρασκευής στο Πολύφυτο τον Ιούλιο με προσφορά φαγητού στους επισκέπτες.
- Η γιορτή ροδάκινου τον Αύγουστο με παράλληλες εκδηλώσεις που οργανώνουν ο Δήμος και οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και συνδιοργανωτές είναι πολλοί φορείς του Βελβεντού και δεκάδες εθελοντές δημότες.
- Ο Δεκαπενταύγουστος με την περιφορά στους δρόμους του Βελβεντού της εικόνας της πολιούχου «Κοίμησης της Θεοτόκου» και τα πανηγύρια στους ορεινούς οικισμούς της Αγ. Κυριακής και του Παλαιογράτσανου.
- Το έθιμο της μπομπότας στον οικισμό του Καταφυγίου τον Αύγουστο.
- Τα “καζάνια” απόσταξης τσίπουρου τον Οκτώβριο.

Τέλος έντονη είναι δράση των Βελβεντινών ομογενών, καθώς οργανώθηκαν οι ετεροδημότες και οι ομογενείς σε ιστορικούς και δραστήριους συλλόγους που αριθμούν πληθυσμό περίπου όσο ο σημερινός πληθυσμός του Δήμου. Η διεξαγωγή παμβελβεντινών συνεδρίων και πλήθος άλλων εκδηλώσεων αποτελούν δραστηριότητες των συλλόγων του εξωτερικού.

2.4. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

2.4.1. Οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής

Οι δραστηριότητες για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης στο Δήμο Βελβεντού αφορούν κυρίως την Αγροτική Οικονομία με την παραγωγή και μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και ακολούθως το εμπόριο.

2.4.2. Υποδομές συνδεδεμένες με την τοπική ανάπτυξη

Η οδική σύνδεση της περιοχής με τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα γίνεται μέσω της Εθνικής Οδού Ε65 Λάρισας-Κοζάνης, ενώ το Βελβεντό απέχει από την Εγνατία Οδό (Ε90) 30 χλμ.

Η λεωφορειακή σύνδεση τόσο στο εσωτερικό της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης όσο και με την υπόλοιπη χώρα γίνεται με τακτικά δρομολόγια, ενώ το αεροδρόμιο Κοζάνης εξυπηρετεί σε κάποιο βαθμό την εξυπηρέτηση όσων επιθυμούν να μεταβούν αεροπορικά στην Αθήνα.

Οι τηλεπικοινωνίες παρέχονται από διάφορους παρόχους, ενώ η υποδομή των δικτύων συνεχώς βελτιώνεται με σκοπό την όσο το δυνατόν καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Ελεύθερη ασύρματη πρόσβαση στο Internet παρέχεται μέσω του δικτύου που αναπτύχθηκε αρχικά από την ΠΕΔ Δυτικής Μακεδονίας με σημεία λειτουργίας στο Πνευματικό Κέντρο και στο Γυμναστήριο Βελβεντού.

2.4.3. Απασχόληση – Ανεργία

Πρέπει να τονιστεί πως δεν υπάρχουν πρόσφατα και επικαιροποιημένα αριθμητικά στοιχεία για την απασχόληση στον Δήμο. Με βάση όμως τα γνωστά χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας, οι ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας με τη μεγαλύτερη σημαντικότητα στην απασχόληση ιεραρχικά είναι:

- Η γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία και αλιεία.
- Ο κλάδος των κατασκευών.
- Ο κλάδος του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, της επισκευής αυτοκινήτων-οχημάτων-μοτοσυκλετών και των ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης.

Στην περιοχή συναντάται έντονο το φαινόμενο της διπλής απασχόλησης που αποτελεί και συνηθισμένη οικονομική πρακτική της ελληνικής υπαίθρου με σημαντική αύξηση των εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα και με στόχο την συμπληρωματική απόκτηση εισοδήματος για την ικανοποίηση των συνεχώς αυξημένων ατομικών και οικογενειακών αναγκών.

Με βάση στοιχεία των Συνεταιρισμών και εκτιμήσεις, το ποσοστό των απασχολούμενων στον πρωτογενή και κυρίως στη γεωργία κατά κύριο ή δευτερεύον επάγγελμα ανέρχεται γύρω στο 70% του συνολικού αριθμού των απασχολούμενων, ενώ το επάγγελμα του γεωργού, κτηνοτρόφου, δασοκόμου ή αλιέα δηλώνει περίπου το 25% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου. Σχεδόν αντίστοιχο είναι και το ποσοστό όσων δηλώνουν ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα.

Η ανεργία στον Δήμο επίσης δεν μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς, αλλά εκτιμάται σε χαμηλότερα επίπεδα έναντι του δείκτη σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και

Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Είναι όμως δεδομένο πως, όπως παντού, πλήττει κατά κύριο λόγο τους νέους της περιοχής και ακόμη περισσότερο τους άντρες.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του ΟΑΕΔ (29/3/2021), οι εγγεγραμμένοι άνεργοι για την ευρύτερη περιοχή Σερβίων – Βελβεντού είναι 1302 χωρίς να υπάρχει διαθέσιμη πληροφορία ξεχωριστά για τον Δήμο Βελβεντού.

2.4.4. Παραγωγικές Δραστηριότητες

2.4.4.1 Γεωργία

Στον Δήμο Βελβεντού η καλλιεργήσιμη έκταση ανέρχεται σε 11.743 στρέμματα (ΕΛΣΤΑΤ 2017), ενώ υπάρχουν και 6 επιχειρήσεις τυποποίησης και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων στο Βελβεντό (2 συνεταιρισμοί, 3 οινοποιεία, 1 τυροκομείο). Ο αριθμός αυτός είναι μικρός για τις δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει η συγκεκριμένη περιοχή.

Συνοπτικά η χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων του αγροτικού τομέα αποτυπώνεται στον ακόλουθο Χάρτη, ενώ στη συνέχεια παρατίθεται η ανάλυση των επιμέρους τομέων.

2.4.4.1.1. Γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Το σύνολο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων του Δήμου Βελβεντού ανέρχεται σε 385 και αντιπροσωπεύει το 3,4% του συνόλου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

Από το σύνολο των 385 εκμεταλλεύσεων του Δήμου το 6% περίπου αυτών, δηλαδή 22 εκμεταλλεύσεις, είναι είτε αμιγώς κτηνοτροφικές, είτε μικτές γεωργοκτηνοτροφικές και το 94% 363 γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Η μέση έκταση της εκμετάλλευσης σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα είναι 30,5 στρέμματα. Το μέγεθος αυτών των εκμεταλλεύσεων είναι πολύ μικρό σε σχέση με το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης όπου ο μέσος όρος είναι περίπου 80 στρέμματα.

2.4.4.1.2. Διάρθρωση εκτάσεων

Η χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση στον δήμο Βελβεντού είναι 11.743 στρέμματα. Η έκταση που καλύπτεται με ετήσιες καλλιέργειες είναι 3.426 στρέμματα, 75,5 στρέμματα καλύπτουν οι οικογενειακοί λαχανόκηποι, 7.812 στρέμματα οι δενδρώδεις καλλιέργειες και 401 στρέμματα τα αμπέλια.

Η πλειοψηφία των εκτάσεων καλύπτεται από δενδρώδεις καλλιέργειες, οι οποίες καταλαμβάνουν το 66,5% της συνολικής καλλιεργούμενης ή σε αγρανάπαυσης γεωργικής γης. Η υπόλοιπη έκταση διαμοιράζεται μεταξύ κηπευτικών καλλιεργειών, αροτραίων καλλιεργειών και

αμπελώνων. Η έκταση που βρίσκεται σε αγρανάπαυση αντιπροσωπεύει το 0,2% της συνολικής καλλιεργούμενης γης.

Στο σύνολο της η καλλιεργούμενη γη ποτίζεται εκτός από μια πολύ μικρή έκταση 60 στρεμμάτων στο Δ.Δ. Καταφυγίου.

Αρδευτικές συνθήκες – χρήση νερού

Στο Βελβεντό κατασκευάστηκε την δεκαετία του 1950 αρδευτικό δίκτυο, αρχικά με ανοικτά κανάλια, επενδεδυμένα ή χωμάτινα. Η υδροδότηση του δικτύου αυτού γίνονταν από υδρομαστευτικά έργα στους χειμάρρους Λάφιστα και Θολόλακκα. Τη διοίκηση και τη λειτουργία του έργου ανέλαβε ο ΤΟΕΒ Βελβεντού που ιδρύθηκε με την ΥΕΒ Β9041/7377/3746/20-12-1960 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας. Το αρδευτικό αυτό δίκτυο εκτείνονταν μέχρι τις παρυφές του ποταμού Αλιάκμονα.

Με την κατασκευή του φράγματος Πολυφύτου στις αρχές της δεκαετίας 1970 άρχισε να μελετάται η αλλαγή του αρδευτικού δικτύου με τη μετατροπή του σε δίκτυο υπόγειων υπό πίεση αγωγών και με υδροδότησή του από το νερό της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου.

Το αρδευτικό δίκτυο στη σημερινή του μορφή είναι χωρισμένο σε τέσσερις ζώνες, την χαμηλή, τη μέση, την υψηλή και την υπερψηλή, λόγω της σημαντικής υψομετρικής διαφοράς που παρατηρείται συνολικά στο αγρόκτημα Βελβεντού. Οι εκτάσεις των τριών ζωνών (χαμηλής, μέσης και υψηλής) αρδεύονται με νερό που αντλείται από τη λίμνη Πολυφύτου. Οι εκτάσεις της υπερψηλής ζώνης αρδεύονται με νερό του χειμάρρου Λάφιστα.

Το αρδευτικό δίκτυο καλύπτει το σύνολο της γεωργικής γης και των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

Ο υδροηλεκτρικός σταθμός έχει ονομαστική ισχύ 1,9 MW και εκμεταλλεύεται τα νερά από την ορεινή θέση «Σκεπασμένο» τα νερά τα οποία χρησιμοποιούνται για την άρδευση των χωραφιών το καλοκαίρι, ενώ πλέον θα χρησιμεύουν για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος το χειμώνα. Είναι έργο προς όφελος των αγροτών και κατ' επέκταση της τοπικής κοινωνίας.

Πρόκειται για τον πρώτο αυτοδιαχειριζόμενο υδροηλεκτρικό σταθμό στην Ελλάδα που με τη λειτουργία του αναμένεται να συμβάλλει σημαντικά στη μείωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων που παράγει η περιοχή. Το έργο ολοκληρώθηκε το 2017, τέθηκε αρχικά σε δοκιμαστική λειτουργία και μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών ένταξής του στο διασυνδεδεμένο σύστημα ενέργειας σήμερα βρίσκεται σε κανονική λειτουργία.

2.4.4.1.3. Διάρθρωση καλλιεργειών κατά βασικές κατηγορίες

Δενδροκομικές καλλιέργειες

Οι εκτάσεις με δενδροκομικές καλλιέργειες στον Δήμο Βελβεντού καταλαμβάνουν 7.812 στρέμματα και αντιστοιχούν στο 66,5% της συνολικής γεωργικής έκτασης του Δήμου. Από το

σύνολο της έκτασης των δενδροκομικών καλλιεργειών το 70% καλλιεργείται με ροδάκινα, 2% με μήλα, 2,1% με ελαιόδεντρα, 22,5% με νεκταρίνια και 3%, με λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες.

Αμπελοκαλλιέργεια

Η αμπελοκαλλιέργεια στην περιοχή του Βελβεντού υπήρξε πολύ σημαντική τον 16-17ο αιώνα. Πριν την εμφάνιση της φυλλοξήρας (1920), το αμπέλι ήταν μία από τις κύριες καλλιέργειες της περιοχής, καλύπτοντας μια έκταση περίπου 2600 στρεμμάτων. Με την εμφάνιση της φυλλοξήρας, ο αμπελώνας καταστρέφεται και η ανασύστασή του πραγματοποιείται μετά το 1930, σε πιο περιορισμένη όμως έκταση, αφού στην περιοχή έκανε δυνατά την εμφάνισή της η ροδακινοκαλλιέργεια. Σήμερα οι αμπελώνες του Βελβεντού εξαπλώνονται βόρεια-βορειοδυτικά του οικισμού σε μια έκταση που δεν ξεπερνά τα 850 στρέμματα.

Οι ποικιλίες που κυριαρχούν είναι το Ξινόμαυρο, και το Μοσχομαύρο, ενώ σε μικρότερη έκταση καλλιεργούνται οι ποικιλίες Βεργιώτικο, Λημνιώνα, Αλπίτσα, Τσαπουρνάκος, Πιτσιάρικο και Τσαούσι. Η μη ανάπτυξη της οινοπαραγωγής σε εμπορική βάση παρά μόνο κατά την τελευταία δεκαετία, οδήγησε στη διατήρηση των ποικιλιών αυτών, που αποτελούν πολύτιμο γενετικό υλικό και ορισμένες από αυτές αξιόλογο οινικό δυναμικό, όπως θα δούμε παρακάτω.

Τέλος την τελευταία δεκαετία καλλιεργήθηκαν στην περιοχή και ορισμένες διεθνείς ποικιλίες όπως το Cabernet Sauvignon, Merlot, Chardonnay και η Malvasia aromatica.

Η βασική διαφοροποίηση της περιοχής του Βελβεντού ως προς τις άλλες περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης έγκειται στο γεγονός ότι ο κύριος όγκος της παραγωγής αφορά ερυθρούς ξηρούς οίνους, οι οποίοι ξεφεύγουν από το επίπεδο της χωρικής οινοποίησης και αφορούν εμφιαλωμένα προϊόντα ή οίνους χύμα, οι οποίοι παράγονται με διαδικασίες που ακολουθούν σε μεγάλο βαθμό τις σύγχρονες οινολογικές επιταγές (τεχνολογική και οινολογική υποστήριξη, ποιοτικός έλεγχος).

Το ήπιο κλίμα και τα καλά χαρακτηριστικά των εδαφών του Βελβεντού καθιστούν την περιοχή κατάλληλη για την καλλιέργεια τόσο πρώιμων όσο και σχετικά όψιμων ποικιλιών, όπως αποδείχθηκε και από τις πειραματικές οινοποιήσεις.

Οι εκτάσεις με αμπέλια στον Δήμο Βελβεντού ανέρχονται σε 401 στρέμματα καταλαμβάνοντας το 3,4% της συνολικά καλλιεργούμενης έκτασης. Στις εκτάσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται κυρίως αμπέλια για οινοπαραγωγή και ελάχιστα για επιτραπέζια χρήση. Στον Δ. Βελβεντού, λόγω και της σημαντικής αμπελοκαλλιέργειας, λειτουργούν τρία Οινοποιεία με πολύ σημαντική οικονομική δραστηριότητα.

- **Κτήμα «Βογιατζή»**

Ο αμπελώνας είναι 33 στρεμμάτων, βρίσκεται κοντά στη λίμνη του Πολυφύτου, σε υψόμετρο 380 μέτρων.

- **Κτήμα «Ζανδέ»**

Εκτείνεται σε αμπελώνα 80 και πλέον στρεμμάτων βιολογικής καλλιέργειας με οينوποιείο που βλέπει προς τη Λίμνη του Πολυφύτου.

- **Κτήμα «Καμκούτη»**

Στην περιοχή «Κουρίτες» του Βελβεντού βρίσκεται το πετρόκτιστο οينوποιείο «Καμκούτη» το οποίο περιβάλλεται από αμπελώνα 60 στρεμμάτων.

Αροτραίες καλλιέργειες, σιτηρά – κτηνοτροφικά φυτά

Η συνολική έκταση των σιτηρών στον Δήμο είναι 1800 στρέμματα και αντιπροσωπεύει το 15,3% της συνολικής γεωργικής γης. Τα μαλακά σιτηρά καλύπτουν το 33% τα σκληρά το 14% και το κριθάρι το 148%. Πέραν αυτών υπάρχουν και ελάχιστες εκτάσεις αραβόσιτου.

Επίσης καλλιεργούνται και κάποια άλλα είδη με κτηνοτροφικά φυτά, συνολικής έκτασης περίπου 900 στρέμματα, κυρίως με μηδική, κτηνοτροφικά κουκιά και διάφορα σανοδοτικά.

Λαχανικά

Οι εκτάσεις του Δήμου Βελβεντού που καλλιεργούνται με λαχανικά είναι ελάχιστες και συνήθως για ίδια κατανάλωση.

Αρωματικά φυτά

Οι εκτάσεις του Δήμου Βελβεντού που καλλιεργούνται με αρωματικά φυτά είναι 50 στρέμματα.

2.4.4.2. Κτηνοτροφία

Ο αριθμός των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων ανέρχεται σε 22 έναντι των 2.650 σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης. Στον Δήμο υπάρχουν 22 μονάδες εκτροφής ζώων και 1 μονάδα επεξεργασίας κτηνοτροφικών προϊόντων (τυροκομείο). Όσον αφορά τα δηλωμένα ζώα, υπάρχουν 3.200 αιγοπρόβατα και 400 βοοειδή.

2.4.4.2.1. Διάρθρωση κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων

Στον Δήμο Βελβεντού από το σύνολο των 22 εκμεταλλεύσεων οι μισές είναι μικτές γεωργο-κτηνοτροφικές και οι υπόλοιπες αμιγείς κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Βοοειδή

Στον Δήμο Βελβεντού εκτρέφονται 400 βοοειδή και αντιπροσωπεύουν το 4% του συνόλου των βοοειδών που εκτρέφονται σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

Προβατοειδή - Αιγοειδή

Το σύνολο των προβατοειδών - αιγοειδών του Δήμου Βελβεντού ανέρχεται στα 3200, το οποίο αντιστοιχεί στο 1,6% του συνόλου των προβατοειδών - αιγοειδών που εκτρέφονται σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης.

Μελίσσια

Στον Δήμο Βελβεντού βρίσκονται εκμεταλλεύσεις που περιλαμβάνουν εκτροφή μελισσών. Ο αριθμός των κυψελών με μέλισσες εκμετάλλευσης είναι 850.

Αλιεία

Αλιεία ασκείται στη τεχνητή Λίμνη Πολυφύτου, τόσο επαγγελματικά όσο και ημιεπαγγελματικά, αλλά και ερασιτεχνικά. Στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης δραστηριοποιούνται συνολικά 130 επαγγελματίες αλιείς οι οποίοι προέρχονται από τις παραλίμνιες περιοχές: Ρύμνιο, Ανατολή, Σταυρωτή, Καισάρεια, Σπάρτο, Βελβεντό, Σέρβια, Βαθύλακκο, Γούλες, Ίμερα, Κρανίδια, Νεράιδα, Πλατανόρρευμα και Ροδίτη. Από τους αλιείς χρησιμοποιούνται 67 αλιευτικά σκάφη.

Στη περιοχή του Βελβεντού δραστηριοποιούνται 12 επαγγελματίες ψαράδες με 7 αλιευτικά σκάφη.

Οι ποσότητες ιχθύων που αλιεύονται κατά μέσο όρο είναι 70 τόνοι κυπρίνου (γριβάδι) και 180 τόνοι από τα υπόλοιπα είδη δηλαδή γουλιανός, πέρκα, πλατίκα, τούρνα, πεταλούδα και σε μικρότερες ποσότητες κεφαλόπουλο, συρτάρι και τσιρόνι. Την πρωτιά ωστόσο κατέχει η καραβίδα με το αλιευτικό της τονάζ να κυμαίνεται από 350 έως του 500 τόνους ανά έτος.

Η αλιεία γίνεται κυρίως με δίχτυα για τα ψάρια και κιούρτους (νταούλια) για την καραβίδα. Η διεξαγωγή τη αλιευτικής δραστηριότητας ρυθμίζεται από τις κείμενες διατάξεις κυριότερες των οποίων είναι ο 'Αλιευτικός Κώδικας' (Ν.Δ. 420/70), ο νόμος 1740/87 και ο νόμος 2040/92, ενώ για τη διατήρηση των ιχθυοποθεμάτων, με απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, απαγορεύεται η αλιεία επαγγελματική και ερασιτεχνική με κάθε μέσο και αλιευτικό εργαλείο, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα τουλάχιστον 60 ημερών μεταξύ της άνοιξης και την αρχή του καλοκαιριού κάθε έτους.

4.4.4.3. Προώθηση και μεταποίηση αγροτικών προϊόντων - Συνεταιριστική δραστηριότητα

Η περιοχή του Βελβεντού είναι άμεσα συνδεδεμένη με την έννοια του Συνεταιρισμού. Νωρίς, μόλις το 1958, συγκροτήθηκε ο πρώτος συνεταιρισμός κάτι που ήταν καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη της περιοχής. Η σημερινή εικόνα όπως παρουσιάζεται έχει τις ρίζες της σ' αυτή την πρώιμη, πρώτη συνεργασία. Ο πρώτος συνεταιρισμός δημιουργήθηκε τα πρώτα χρόνια της μεταπολεμικής περιόδου και σίγουρα η σημαντικότερη του προσφορά ήταν η συγκράτηση του πληθυσμού σε μια εποχή που η εσωτερική και η εξωτερική μετανάστευση παρουσίαζαν ένταση.

Σήμερα λειτουργούν 2 αγροτικοί Συνεταιρισμοί οι οποίοι παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω:

4.4.4.3.1. ΑΣΕΠΟΠ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ

Ο ΑΣΕΠΟΠ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ, με κύριο προϊόν το ροδάκινο, αποτελεί έναν υγιή συνεταιρισμό και έναν σημαντικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης για την περιοχή του Βελβεντού Κοζάνης, αλλά και για την ελληνική οικονομία.

Αριθμεί περίπου 400 παραγωγούς ενεργά μέλη που καλλιεργούν σήμερα περίπου 6.500 στρέμματα.

Έχει καταφέρει να είναι γνωστός και εκτός των συνόρων, χάρη στα άριστα ποιοτικά προϊόντα που παράγει και όλες τις σύγχρονες μεθόδους καλλιέργειας που εφαρμόζει. Τα προϊόντα του βρίσκονται σε όλη την Ελλάδα, ενώ πραγματοποιεί και σημαντικές εξαγωγές σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης με κύρια αγορά αυτή της Ρωσίας. Ο συνολικός όγκος εξαγωγών ξεπερνάει τα 3.250.000 κιλά.

Το ποσοστό εξαγωγών αγγίζει το 40% των συνολικών πωλήσεων.

✓ *Κύριες δραστηριότητες :*

- Συγκέντρωση, επεξεργασία και εμπορία οπωροκηπευτικών
- Συμβουλευτική στήριξη και καθοδήγηση των παραγωγών
- Ολοκληρωμένη Διαχείριση της παραγωγής

Οι εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού βρίσκονται σε χώρο με έκταση περίπου 25 στρεμμάτων, που στεγάζει γραφεία διοίκησης, 11 ψυκτικούς θαλάμους ελεγχόμενης ατμόσφαιρας, αποθήκη γεωργικών φαρμάκων, αποθηκευτικούς χώρους, διαλογητήρια.

Επίσης, διαθέτει κατάστημα στην κεντρική αγορά Αθηνών στο Ρέντη. Ο ΑΣΕΠΟΠ βρίσκεται σε διαδικασία επέκτασης των εγκαταστάσεών του, δημιουργώντας επιπλέον 10 ψυκτικούς θαλάμους και αυξάνοντας τη δυνατότητα αποθήκευσης προϊόντων κατά 2.000 τόνους.

Απασχολεί μόνιμα 10 υπαλλήλους, ενώ κατά την θερινή περίοδο αιχμής φτάνει να απασχολεί μέχρι και 80 άτομα, ως εποχικό προσωπικό.

Τα προϊόντα του συνεταιρισμού έχουν γίνει τόσο αναγνωρίσιμα στο εξωτερικό, σε βαθμό που η ζήτησή τους είναι τόσο αυξημένη, με αποτέλεσμα σε κάποιες περιπτώσεις να μην υπάρχει επάρκεια προϊόντων, ώστε να καλυφθούν όλοι οι υποψήφιοι αγοραστές. Για το λόγο αυτό, γίνεται αυστηρή επιλογή πελατών, έτσι ώστε ο συνεταιρισμός να επιτυγχάνει συνεργασίες μόνο με σοβαρές και αξιόπιστες εταιρείες, που επιθυμούν σταθερές και μακροχρόνιες συνεργασίες.

Ο συνεταιρισμός τα τελευταία χρόνια εφαρμόζει το σύστημα της ολοκληρωμένης παραγωγής, ενώ είναι πιστοποιημένος κατά ISO, HACCP, GLOBALGAP ΚΑΙ EUREPGAP, ενώ από το 2002 εφαρμόζεται η ολοκληρωμένη διαχείριση κατά AGRO 2.1 2.2.

Η σημασία της τόσο για τον παραγωγό, όσο και για τον καταναλωτή είναι κρίσιμη, καθώς διασφαλίζει την άριστη ποιότητα του προϊόντος, κάτι που αποτελεί κύριο μέλημα του συνεταιρισμού.

Πέρα από ροδάκινα, νεκταρίνια και μήλα τα οποία αποτελούν τον κύριο όγκο παραγωγής του, εμπορεύεται επίσης, δαμάσκηνα, κεράσια, νάσου, κυδώνια, βερίκοκα

Απασχολεί σε μόνιμη βάση 15 υπαλλήλους και κατά την θερινή περίοδο αιχμής φτάνει να απασχολεί μέχρι και 80 εποχικούς υπαλλήλους.

4.4.4.3.2. Αγροτικός Συνεταιρισμός Οργάνωση Παραγωγών (Α.Σ.Ο.Π.) Βελβεντού “ΔΗΜΗΤΡΑ”

Το 1987 μία ομάδα παραγωγών προχώρησε στην ίδρυση του Αγροτικού Συνεταιρισμού Βελβεντού «Η Δήμητρα».

Ο Συνεταιρισμός με περισσότερους από 170 παραγωγούς μέλη, ακολουθεί όλες τις σύγχρονες μεθόδους καλλιέργειας, συγκομιδής, τυποποίησης και διακίνησης φρέσκων φρούτων, χαράζει την δική του μοναδική πορεία στον κλάδο, συνδυάζοντας αρμονικά την παράδοση, τη γεύση και την τεχνογνωσία.

Με απόλυτο σεβασμό προς τον καταναλωτή και το περιβάλλον, η “ΔΗΜΗΤΡΑ” Βελβεντού επενδύει συνεχώς σε νέες τεχνολογίες και ανθρώπινο δυναμικό.

Όραμα & στόχος του Συνεταιρισμού αποτελεί η παραγωγή και η διάθεση φρέσκων φρούτων, άριστης ποιότητας, μοναδικής γεύσης και μέγιστης ασφάλειας για τον καταναλωτή σε προσιτές τιμές.

Φιλοσοφία του Συνεταιρισμού αποτελεί ο διαρκής εκσυγχρονισμός στις μεθόδους παραγωγής, στην τεχνολογία παραγωγής, η οριοθέτηση διαρκώς υψηλότερων στόχων, η προσφορά στις αγορές προϊόντων άριστης ποιότητας.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Οργάνωση Παραγωγών (Α.Σ.Ο.Π.) Βελβεντού ΔΗΜΗΤΡΑ «υπογράφει» τα ελληνικά, επώνυμα και ποιοτικά φρούτα του Βελβεντού και μόνο.

Στις σύγχρονες εγκαταστάσεις με ψυκτικούς θαλάμους ελεγχόμενης ατμόσφαιρας, με μηχανολογικό εξοπλισμό προηγμένης τεχνολογίας, με ηλεκτρονική γραμμή διαλογής – συσκευασίας και με ηλεκτρονική γραμμή μικροσυσκευασίας, συγκεντρώνει, συσκευάζει, τυποποιεί και διακινεί στην αγορά τα φρέσκα φρούτα που παράγουν οι παραγωγοί μέλη της, κυρίως ροδάκινα και νεκταρίνια, αλλά και μήλα, δαμάσκηνα, κεράσια, βερίκοκα και κυδώνια. Οι εγκαταστάσεις του Αγροτικού Συνεταιρισμού «ΔΗΜΗΤΡΑ», βρίσκονται στο Βελβεντό σε ιδιόκτητο χώρο έκτασης 15.000 τ.μ., με κτιριακές εγκαταστάσεις συνολικής έκτασης 3.500 τ.μ.

Στον Συνεταιρισμό λειτουργούν με πλήρη μηχανοργάνωση τα τμήματα:

1. Διοίκησης και πωλήσεων
2. Παραγωγής

3. Οικονομικό

4. Τεχνικό

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Οργάνωση Παραγωγών (Α.Σ.Ο.Π.) Βελβεντού ΔΗΜΗΤΡΑ είναι πιστοποιημένος για την παραγωγή ροδάκινων και νεκταρινιών σύμφωνα με τα πρότυπα GLOBALG.A.P. και AGRO 2-1 & 2-2 του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής. Οι συγκεκριμένες πιστοποιήσεις εγγυούνται φρούτα υγιεινά χωρίς υπολείμματα, φρούτα που παράγονται με διαδικασίες που σέβονται το περιβάλλον και τον καταναλωτή με πλήρη ιχνηλασιμότητα.

Ο Συνεταιρισμός, επίσης, έχει πιστοποιηθεί και εφαρμόζει τα συστήματα BS EN ISO 9001:2008 & BS EN ISO 22000:2005.

Με ένα πλήρως οργανωμένο σύστημα και με επιστημονική καθοδήγηση συμβούλων, ο Συνεταιρισμός υποστηρίζει όλα τα μέλη του για την παραγωγή άριστης ποιότητας φρούτων. Κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας και των καλλιεργητικών φροντίδων που πρέπει να εφαρμόζουν οι παραγωγοί στην καλλιέργεια των προϊόντων τους ελέγχεται μηχανογραφημένα.

Ο αυστηρός έλεγχος σε όλη την διαδικασία παραγωγής, τυποποίησης, συσκευασίας, συντήρησης και μεταφοράς, εγγυώνται την προσφορά στον τελικό καταναλωτή ασφαλών προϊόντων κορυφαίας ποιότητας.

Το βασικά προϊόντα είναι τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια. Όλη η ποσότητα των ροδακίνων και νεκταρινιών παράγεται με το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, σύμφωνα με τα πρότυπα AGRO 2-1 & AGRO 2-2, πιστοποιημένο από τον AGROCERT αριθμό πιστοποιητικού: 2/037-2142.02/1.0.

2.4.4.6. Εμπόριο - υπηρεσίες

Στον τομέα του εμπορίου-υπηρεσιών οι επιχειρήσεις δεν έχουν κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό και η εικόνα που παρουσιάζουν είναι η συνηθισμένη που μπορεί να συναντήσει κανείς σε μια απομακρυσμένη από το κέντρο περιοχή.

Η βασικότερη αίτια για τη διαμόρφωση της εικόνας αυτής αποτελεί ο χαρακτήρας της περιοχής που με βάση την ανάλυση της απασχόλησης χαρακτηρίζεται σαν πρωτογενούς κατεύθυνσης με το 70%-80% των εργαζομένων να απασχολούνται κατά κύριο ή δευτερεύον επάγγελμα με την γεωργία-κυρίως ή την κτηνοτροφία.

Επιπρόσθετα σαν αίτια για την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα του εμπορίου-υπηρεσιών μπορεί να θεωρηθεί η γειτνίαση της περιοχής με μεγάλο εμπορικό κέντρο, όπως η Κοζάνη, καθώς και με το βιομηχανικό συγκρότημα της ΔΕΗ όπου προσφέρονται θέσεις απασχόλησης μόνιμου χαρακτήρα, που επιδρούν ανασταλτικά στην ανάληψη του επιχειρηματικού ρίσκου.

Στο Βελβεντό υπάρχει Εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος που έχει εμπόρους και ελεύθερους επαγγελματίες ως εγγεγραμμένα μέλη (περίπου 110), τα 80 εξ αυτών ενεργά.

2.4.4.7. Τουρισμός

Μεγάλη βαρύτητα έχει δοθεί πλέον στην περιοχή για την ανάπτυξη του τουρισμού. Λαμβάνοντας υπόψη τις πολλές φυσικές ομορφιές του τόπου, έχουν γίνει προσπάθειες τουριστικής εκμετάλλευσης της περιοχής, όσον αφορά τόσο τη διαμονή όσο και την εστίαση, προσπάθειες που συνέβαλαν στην αύξηση της απασχόλησης στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου. Αιχμή αποτελούν η Τεχνητή Λίμνη του Πολυφύτου καθώς και ο ορεινός όγκος των Πιερίων.

Ειδικότερα:

Τεχνητή Λίμνη Πολυφύτου

Η Τεχνητή Λίμνη Πολυφύτου διαμορφώθηκε κατά τη δεκαετία του '70 (1975), μετά από την κατασκευή του Υδροηλεκτρικού Σταθμού (ΥΗΣ) Πολυφύτου. Καλύπτει επιφάνεια 74 km² (κατακλυζόμενη) και δέχεται κυρίως τα νερά του ποταμού Αλιάκμονα, καθώς και ορισμένων χειμάρρων, από λεκάνη απορροής συνολικής έκτασης 5.360 km². Οι μεταβολές της στάθμης του νερού, είναι της τάξης των 15μέτρων.

Η Λίμνη ανήκει στη ΔΕΗ. Μολαταύτα έχει παραχωρηθεί στους κατοίκους των γύρω περιοχών, για αλιευτική και οικοτουριστική εκμετάλλευση. Η ταχεία ανανέωση του νερού της Λίμνης, της δίνει τη δυνατότητα γρήγορης απομάκρυνσης των ρυπογόνων φορτίων, με αποτέλεσμα να διατηρεί τη «μεσοτροφική» της κατάσταση.

Οι δραστηριότητες για τις οποίες προσφέρεται είναι οι ακόλουθες: κολύμβηση, ιχθυοπαραγωγικές διαδικασίες (ψάρεμα & ιχθυοκαλλιέργεια), αθλητικές δραστηριότητες, άρδευση, αναψυχή κλπ, καλύπτοντας συγχρόνως τις ανάγκες άρδευσης των καλλιεργήσιμων εδαφών της περιοχής. Όλες αυτές οι δραστηριότητες θα πρέπει να διέπονται από τις αρχές της αειφορικής διαχείρισης, ώστε η όποια επιβάρυνση στην ποιότητα των νερών, να βρίσκεται μέσα στα πλαίσια της φέρουσας ικανότητας του οικοσυστήματος.

Πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες τεχνητές λίμνες της Ελλάδας, στην οποία κατασκευάστηκε μικρή προβλήτα. με τη μέθοδο των «ασυνεχών πλωτών προβλητών βαρέος τύπου». Στην ευρύτερη περιοχή της Λίμνης δραστηριοποιείται ο Ναυτικός Όμιλος Κοζάνης, με ποικίλες ναυταθλητικές δραστηριότητες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Πιέρια Όρη - Καταρράκτης «Σκεπασμένο» Βελβεντού

Στα ριζά των δυτικών Πιερίων και στην είσοδο του ρέματος της Λάφιστας (διαφορετικά Λαφόρεμα), το οποίο ξεκινά από το Καταφύγι και χύνεται στην Τεχνητή Λίμνη του Πολυφύτου, 2,5 χιλιόμετρα από το Βελβεντό, βρίσκεται το Φαράγγι των «Εννιά Πιερίδων Μουσών» ή

«Σκεπασμένο». Η περιοχή βαπτίστηκε έτσι εξαιτίας ενός σημείου, όπου το ρέμα σκεπάζεται από τη γη. Το «Σκεπασμένο» αποτελεί ένα τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλους, με τους καταρράκτες, τις φυσικές λιμνούλες και τους εντυπωσιακούς βράχους. Από το ξύλινο «παρατηρητήριο», μπορεί κανείς να απολαύσει τη θέα του πρώτου τριπλού καταρράκτη, ύψους 25 μέτρων. Υπάρχει ειδική έκταση – πάρκο, η οποία διαμορφώθηκε με τρόπο ώστε να μπορεί να υποδεχθεί εκδηλώσεις ή συναυλίες.

Ο επισκέπτης μπορεί να κατέβει τον καταρράκτη, από ένα μονοπάτι ειδικής δυσκολίας, αναζητώντας το πέρας του. Επίσης η κατάβαση μπορεί να γίνει με σκοινιά και μέσα από τον ίδιο τον καταρράκτη. Από την περιοχή του πάρκου, έχει επίσης κανείς τη δυνατότητα να προχωρήσει στην κορυφή (κοίτη) του φαραγγιού, ψηλά από τον πρώτο καταρράκτη, συναντώντας μικρές φυσικές λίμνες, σκεπασμένες από αιωνόβια πλατάνια και άλλα αυτοφυή δέντρα.

Οι πιο τολμηροί επισκέπτες μπορούν να συνεχίσουν την ανάβαση στο φαράγγι, ακολουθώντας το παλιό μονοπάτι προς το Καταφύγι. Η διαδρομή αυτή πέρα από τη μαγεία της ανάβασης, κρύβει μικρές εκπλήξεις όπως δέκα ακόμα καταρράκτες, μικρούς και μεγαλύτερους, είκοσι περίπου λιμνούλες, καθώς και λείψανα παλιών νερόμυλων. Πρόκειται για το κατώτερο τμήμα της λεκάνης του «Σκουλιαρίτικου λάκκου», στη δυτική πλευρά των Πιερίων. Η περιοχή διασχίζεται από το κεντρικό ρέμα μιας μεγάλης λεκάνης απορροής, το ανατολικό όριο της οποίας βρίσκεται στην ψηλότερη κορυφογραμμή των Πιερίων. Το ρέμα έχει συνεχή ροή και εκβάλλει στην Τεχνητή Λίμνη του Πολυφύτου.

Στο κατώτερο τμήμα της περιοχής, σχηματίζεται ένας σημαντικός καταρράκτης ύψους 40 μέτρων περίπου, με δύο ενδιάμεσες βαθμίδες. Η θέση του καταρράκτη απέχει από το Βελβεντό περίπου 4 χιλιόμετρα και η διαδρομή είναι σχετικά εύκολη. Η προσέγγιση του καταρράκτη από την εκκλησία της Αγίας Τριάδος, γίνεται από το μονοπάτι που ακολουθεί το κανάλι, διαμέσου πυκνής θαμνώδους βλάστησης και πρόκειται για μία πολύ γραφική διαδρομή, ενώ είναι κατάλληλα ορατός από τα υπάρχοντα μονοπάτια.

2.4.4.7.1. Αξιοθέατα

Συνοπτικά τα αξιοθέατα και επισκέψιμα σημεία του Δήμου που αποτελούν δυνητικούς πόλους έλξης επισκεπτών:

1. *Φαράγγι Σκεπασμένου με τους καταρράχτες.*
2. *Ανακαινισμένος παραδοσιακός Νερόμυλος Μπαλού.*
3. *Κεντρική Εκκλησία Βελβεντού Κοίμησης της Θεοτόκου (Μεταβυζαντινό Μνημείο 1804)*
4. *Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου (Βυζαντινή εκκλησία)*
5. *Ιερός Ναός Αγίου Μηνά (Βυζαντινή εκκλησία)*
6. *Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου Γρατσάνης (Βυζαντινή εκκλησία)*
7. *Ιερός Ναός Προφήτη Ηλία Παλαιογρατσάνου (Βυζαντινή εκκλησία)*

8. Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου Καταφυγίου (Βυζαντινή εκκλησία)
9. Μοναστήρι Αγίας Τριάδας (Μετόχι του Όρους Σινά)
10. Λαογραφικό Μουσείο Βελβεντού
11. Ιδιωτική Παιδική και Εφηβική Βιβλιοθήκη
12. Ιστορικό Κέντρο Βελβεντού-παραδοσιακά στενά
13. Κατασκηνώσεις Αγίας Τριάδας
14. Παιδική Χαρά «Φιλώτα Αντωνιάδη»
15. Άλσος Προφήτη Ηλία Βελβεντού
16. Αθλητικό Κέντρο «Κων/νος Παπαναστασίου»
17. Πνευματικό Κέντρο Βελβεντού
18. Δημοτικό Τουριστικό Περίπτερο «ΜΕΤΟΧΙ»
19. Υδροηλεκτρικός Σταθμός Πολυφύτου με παραγωγή ενέργειας από νερό.
20. Παραδοσιακός Οικισμός Καταφυγίου
21. Παραδοσιακός Οικισμός Αγίας Κυριακής
22. Παραδοσιακός Οικισμός Παλαιογρατσάνου
23. Παραδοσιακός Οικισμός Πολυφύτου
24. Ορειβατικό Καταφύγιο Βελβεντού στη θέση Γιούρτια
25. Ορειβατικό Καταφύγιο ΕΟΣ Κοζάνης στα Λιβάδια Καταφυγίου
26. Ορειβατικό Καταφύγιο ΣΕΟ Κοζάνης στην Κορυφή Φλάμπουρο στα Πιέρια.
27. Επισκέψιμα 80 εξωκλήσια με χώρους αναψυχής σε διάφορες περιοχές του Δήμου.

2.4.4.7.2. Διαμονή

Στον Δήμο υπάρχουν τα παρακάτω τουριστικά καταλύματα:

1. Ξενώνας «ΑΓΝΑΝΤΙ»
2. Ξενώνας «ΕΝΝΙΑ ΜΟΥΣΕΣ»
3. Ξενώνας «ΚΑΤΑΦΥΓΙ»
4. Ξενώνας «ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ» στο Καταφύγι
5. ΞΕΝΩΝΑΣ «Pieria Mountain Resort» στο Καταφύγι
6. ΞΕΝΩΝΑΣ «ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΤΣΑΝΟ»

Επίσης στα Πιέρια υπάρχουν ορειβατικά καταφύγια:

- στη θέση Μπάρα Αβδέλας σε υψόμετρο 1.945μ. και δυναμικότητα 80 κλινών
- στη θέση Λαγομάνα σε υψόμετρο 1.420μ. και δυναμικότητα 40 κλινών
- στη θέση Γιούρτια σε υψόμετρο 1.650μ. και δυναμικότητα 50 κλινών

2.5. Περιγραφή του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου Βελβεντού και των Νομικών του Προσώπων

2.5.1. Οργάνωση και συνεργασίες

Η οργάνωση και λειτουργία του Δήμου Βελβεντού καθορίστηκε από τον μεταβατικό (μετά τον διαχωρισμό του Δ. Σερβίων – Βελβεντού) Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών (ΦΕΚ 3208B/22-08-2019).

Με την απόφαση 22/2020 (27-2-2020) του Δημοτικού Συμβουλίου Βελβεντού έγινε η Κατάρτιση του Πάγιου Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας Δήμου Βελβεντού.

Ειδικότερα, με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) καθορίζονται τα εξής:

- ✓ Η εσωτερική διάρθρωση των υπηρεσιών μονάδων σε:
 - Γενικές Διευθύνσεις
 - Διευθύνσεις
 - Τμήματα
 - Αυτοτελή Τμήματα και
 - Αυτοτελή Γραφεία
- ✓ Οι αρμοδιότητες της κάθε υπηρεσιακής μονάδας.
- ✓ Οι θέσεις κατά κατηγορίες και κλάδους προσωπικού.
- ✓ Οι κλάδοι ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ των οποίων οι υπάλληλοι κρίνονται για την κατάληψη θέσεων προϊσταμένων των κατά περίπτωση οργανικών μονάδων.

Στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του νέου Δήμου Βελβεντού περιλαμβάνονται υπηρεσιακές μονάδες προκειμένου να ασκηθούν οι αρμοδιότητες-δομές του Παιδικού Σταθμού Βελβεντού και του ΚΑΠΗ Βελβεντού. Μέχρι σήμερα ασκούνται από το Ν.Π.Δ.Δ. «Προσχολικής Αγωγής-Παιδείας-Κοινωνικής Μέριμνας» του Δήμου Σερβίων -Βελβεντού, το οποίο μετατράπηκε αυτοδίκαια σε σύνδεσμο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 156 του Ν. 4600/2019, καθώς και του Προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», το οποίο μέχρι σήμερα ασκείται από την Κοινοφελή Επιχείρηση Δήμου Σερβίων - Βελβεντού, η οποία απέκτησε διαδημοτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 156 του Ν. 4600/2019.

Επίσης, προβλέπονται αντίστοιχοι κλάδοι και ειδικότητες προσωπικού, προκειμένου να καλυφθούν από το υπηρετούν προσωπικό των παραπάνω δομών που θα μεταφερθεί, από τα νομικά πρόσωπα του καταργούμενου Δήμου Σερβίων – Βελβεντού, στο Δήμο Βελβεντού.

Οι υπηρεσίες του Δήμου Βελβεντού περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διοικητικές ενότητες:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

A.1. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου, Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων

A.2. Νομική Υπηρεσία

- A.3. Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
- A.4. Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
- A.5. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
- A.6. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας

ΕΝΟΤΗΤΑ Β : ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- B.1. Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
- B.2. Γραφείο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- B.3. Γραφείο Διαφάνειας

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:

- Γ.1. Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας
- Γ.2. Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
- Γ.3. Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- Δ.1. Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- Δ.2. Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- Δ.3. Γραφείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης, Πολιτισμού & Αθλητισμού
- Δ.4. Γραφείο Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»
- Δ.5. Γραφείο Κέντρου Κοινότητας
- Δ.6. Γραφείο Παιδικού Σταθμού
- Δ.7. Γραφείο Κέντρου Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ε.1. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω τμήματα:

Ε.1.1. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία:

Ε.1.1.1. Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών - Υποστήριξη πολιτικών οργάνων

Ε.1.1.2. Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης - Ληξιαρχείου

Ε.1.1.3. Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού

Ε.1.1.4. Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας

Ε.1.2. Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία:

Ε.1.2.1. Γραφείο Προϋπολογισμού και Οικονομικής Πληροφόρησης

Ε.1.2.2. Γραφείο Λογιστηρίου και αποθηκών

Ε.1.2.3. Γραφείο Προμηθειών υλικών / εξοπλισμού / υπηρεσιών

Ε.1.3. Τμήμα Εσόδων, Περιουσίας, Κληροδοτημάτων και Ταμείου που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία:

Ε.1.3.1. Γραφείο Εσόδων

Ε.1.3.2. Γραφείο Περιουσίας & Κληροδοτημάτων

Ε.1.3.3. Γραφείο Λειτουργίας Ταμείου

Ε.1.4. Τμήμα ΚΕΠ

Ε.2. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω τμήματα :

Ε.2.1. Τμήμα Τεχνικών Έργων, που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία :

Ε.2.1.1. Γραφείο Μελετών

Ε.2.1.2. Γραφείο Εκτέλεσης Έργων

Ε.2.1.3. Γραφείο Συντήρησης Υποδομών και Δικτύων

Ε.2.2. Τμήμα Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Πρασίνου που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία :

Ε.2.2.1. Γραφείο Περιβάλλοντος

Ε.2.2.2. Γραφείο Καθαριότητας και Πρασίνου

Ε.2.3. Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού & Εφαρμογών - Δόμησης

Ε.2.3.1. Γραφείο Πολεοδομικού Σχεδιασμού & Εφαρμογών

Ε.2.3.2. Γραφείο Δόμησης

Οι θέσεις που προβλέπονται στον Ο.Ε.Υ. ανέρχονται σε 67 εκ των οποίων :

1. Οργανικές θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου : 62

- στην Κατηγορία ΠΕ (Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης): 21
- στην Κατηγορία ΤΕ (Τεχνολογικής Εκπαίδευσης): 18
- στην κατηγορία ΔΕ (Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης): 15
- στην Κατηγορία ΥΕ (Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης): 8

2. Θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου :1

3. Θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (Προσωποπαγείς): 4

Στο ΜΕΡΟΣ 2 του ΟΕΥ καθορίζονται λεπτομερώς οι αρμοδιότητες των παραπάνω Υπηρεσιών. Αναφορικά με τους Κανονισμούς Λειτουργίας των Υπηρεσιών και σύμφωνα με το Άρθρο 15:

«Οι προηγούμενες αρμοδιότητες των επί μέρους υπηρεσιών και των Προϊσταμένων τους θεωρούνται ως η γενική περιγραφή του ρόλου τους και αποτελούν το βασικό πλαίσιο λειτουργίας τους. Λεπτομερέστερες περιγραφές αρμοδιοτήτων μπορούν να γίνουν με τη σύνταξη κανονισμών ή εγκυκλίων λειτουργίας των διοικητικών μονάδων.

Ο λεπτομερής τρόπος λειτουργίας της κάθε υπηρεσίας και οι θέσεις εργασίας κάθε Διεύθυνσης, Τμήματος, Αυτοτελούς Τμήματος, Αυτοτελούς Γραφείου, η ανάθεση καθηκόντων καθώς και οποιαδήποτε άλλη εσωτερική διαδικασία διοίκησης ή λειτουργίας του Δήμου, ορίζονται με αποφάσεις του Δημάρχου ή καθορίζονται με ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας που συντάσσονται με απόφαση του Δημάρχου μετά από εισήγηση των αρμοδίων προϊσταμένων».

2.5.2. Δραστηριότητες και Διαδικασίες

Είναι σκόπιμη η διασύνδεση των υπηρεσιών (αρμοδιότητες, διαδικασίες) που προβλέπονται στον ΟΕΥ με τρεις βασικούς ομαδοποιημένους θεματικούς τομείς τοπικής ανάπτυξης (δραστηριότητες).

Ειδικότερα η θεματική διαφοροποίηση αφορά τους τομείς:

- *περιβάλλον & ποιότητα ζωής,*
- *κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμό και αθλητισμό,*
- *τοπική οικονομία και απασχόληση,*

ενώ η αντίστοιχη συσχέτιση με τις υπηρεσίες απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Συσχέτιση παρεχόμενων υπηρεσιών ανά θεματικό τομέα ανάπτυξης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ			ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
Περιβάλλον & ποιότητα ζωής	Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός & αθλητισμός	Τοπική οικονομία & απασχόληση	
<p>Ε.2. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος</p> <p>Ε.2.1. Τμήμα Τεχνικών Έργων</p> <p>Ε.2.1.1. Γραφείο Μελετών</p> <p>Ε.2.1.2. Γραφείο Εκτέλεσης Έργων</p> <p>Ε.2.1.3. Γραφείο Συντήρησης Υποδομών και Δικτύων</p> <p>Ε.2.2. Τμήμα Περιβάλλοντος. Καθαριότητας και Πρασίνου που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω Γραφεία :</p> <p>Ε.2.2.1. Γραφείο Περιβάλλοντος</p> <p>Ε.2.2.2. Γραφείο Καθαριότητας και Πρασίνου</p> <p>Ε.2.3. Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού & Εφαρμογών - Δόμησης</p> <p>Ε.2.3.1. Γραφείο Πολεοδομικού Σχεδιασμού & Εφαρμογών</p> <p>Ε.2.3.2. Γραφείο Δόμησης</p>	<p>Δ. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ</p> <p>Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού</p> <p>Δ.1. Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων</p> <p>Δ.2. Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας</p> <p>Δ.3. Γραφείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης, Πολιτισμού & Αθλητισμού</p> <p>Δ.4. Γραφείο Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»</p> <p>Δ.5. Γραφείο Κέντρου Κοινότητας</p> <p>Δ.6. Γραφείο Παιδικού Σταθμού</p> <p>Δ.7. Γραφείο Κέντρου Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)</p>	<p>Β. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</p> <p>Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης</p> <p>Γ.1. Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας</p> <p>Γ.2. Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων</p> <p>Γ.3. Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού</p>	<p>Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ</p> <p>Α.1. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου, Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων</p> <p>Α.2. Νομική Υπηρεσία</p> <p>Α.3. Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας</p> <p>Α.4. Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου</p> <p>Α.5. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας</p> <p>Α.6. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας</p>

			Β. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας Β.1. Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης Β.2. Γραφείο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Β.3. Γραφείο Διαφάνειας
--	--	--	--

			<p>ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ</p> <p>E.1. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών</p> <p>E.1.1. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών</p> <p>E.1.1.1. Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών – Υποστήριξη πολιτικών οργάνων</p> <p>E.1.1.2. Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης - Ληξιαρχείου</p> <p>E.1.1.3. Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού</p> <p>E.1.1.4. Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας</p> <p>E.1.2. Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου</p> <p>E.1.2.1. Γραφείο Προϋπολογισμού και Οικονομικής Πληροφόρησης</p> <p>E.1.2.2. Γραφείο Λογιστηρίου και αποθηκών</p> <p>E.1.2.3. Γραφείο Προμηθειών υλικών / εξοπλισμού / υπηρεσιών</p> <p>E.1.3. Τμήμα Εσόδων, Περιουσίας, Κληροδοτημάτων και Ταμείου</p> <p>E.1.3.1. Γραφείο Εσόδων</p> <p>E.1.3.2. Γραφείο Περιουσίας & Κληροδοτημάτων</p> <p>E.1.3.3. Γραφείο Λειτουργίας Ταμείου</p> <p>E.1.4. Τμήμα ΚΕΠ</p>
ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Στις τρεις πρώτες στήλες του προηγούμενου πίνακα ομαδοποιήθηκαν οι **κάθετες υπηρεσίες**, ενώ στην τελευταία στήλη του πίνακα ομαδοποιήθηκαν οι **οριζόντιες και οι υποστηρικτικές υπηρεσίες** του Δήμου.

Κάθετες, είναι οι κύριες υπηρεσίες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες του Δήμου σε ένα θεματικό τομέα τοπικής ανάπτυξης.

Οι αποδέκτες των κάθετων υπηρεσιών είναι χωρικά τμήματα της περιοχής του Δήμου (Δημοτικά διαμερίσματα, συνοικίες μιας πόλης) ή κοινωνικοοικονομικές ομάδες κατοίκων (νέοι, ενήλικες, ηλικιωμένοι, αγρότες) ή ομάδες τοπικών φορέων.

Οριζόντιες είναι οι κύριες υπηρεσίες μέσω των οποίων ασκούνται οι γενικές αρμοδιότητες του Δήμου. Περιλαμβάνουν:

- Υπηρεσίες διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών
- Υπηρεσίες προστασίας και ελέγχου των πολιτών

Οι υπηρεσίες αυτές έχουν ως αποδέκτες όλους τους πολίτες γενικώς και είναι οριζόντιες με την έννοια της εμπλοκής τους σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων της περιοχής.

Υποστηρικτικές είναι οι υπηρεσίες που υποστηρίζουν τη λειτουργία των κύριων υπηρεσιών και των οργάνων διοίκησης του Δήμου.

Οι αποδέκτες των υποστηρικτικών υπηρεσιών δεν είναι οι κάτοικοι ή οι φορείς της περιοχής του Δήμου (εξωτερικοί αποδέκτες), αλλά τα όργανα διοίκησης και οι υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου (εσωτερικοί αποδέκτες).

2.5.3. Ανθρώπινο Δυναμικό

Το ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Βελβεντού καθορίζεται στο ΜΕΡΟΣ 4: ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών.

Ειδικότερα ορίζονται:

- στο Άρθρο 16 **θέσεις ειδικού προσωπικού**:
 - (α) Δύο (2) θέσεις Ειδικών Συμβούλων ή Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών.
 - (β) Μία (1) θέση Δικηγόρου.
- Στο Άρθρο 17 **οργανικές θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου**
 1. Οι θέσεις του μόνιμου προσωπικού του Δήμου διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:
 - A. Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)
 - B. Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ)
 - Γ. Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)

Δ. Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ)

Στην κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις (πάγιες, υπηρετούντες, κενές):

Κλάδος ΠΕ	Πάγιες Θέσεις	Υπηρετούντες	Κενές Θέσεις
ΠΕ Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών	1	1	0
ΠΕ Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	1		1
ΠΕ Γεωπόνων	1		1
ΠΕ Δημοτικής Αστυνομίας	1		1
ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	2	1	1
ΠΕ Διοικητικού ή ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού	5	1	4
ΠΕ Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ	1		1
ΠΕ Ιστορίας - Αρχαιολογίας	1		1
ΠΕ Κτηνιάτρων	1		1
ΠΕ Μηχανικών Περιβάλλοντος	1		1
ΠΕ Μηχανολόγων Μηχανικών	1		1
ΠΕ Πληροφορικής	1		1
ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών	2	1	1
ΠΕ Χημικών Μηχανικών	1		1
ΠΕ Ψυχολόγων	1		1
Σύνολο θέσεων ΠΕ	21	4	17

Από τις 21 προβλεπόμενες θέσεις ΠΕ μόνο 4 είναι καλυμμένες (19%).

Στην κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις:

Κλάδος ΤΕ	Πάγιες Θέσεις	Υπηρετούντες	Κενές Θέσεις
ΤΕ Βρεφονηπιοκόμων	3		3
ΤΕ Δημοτικής Αστυνομίας	1		1
ΤΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	2	2	0
ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού	4	2	2
ΤΕ Κοινωνικών Λειτουργιών	1		1
ΤΕ Μηχανικών Πολιτικών Δομικών Έργων	1		1

ΤΕ Μηχανικών Πολιτικών Έργων Υποδομής	1		1
ΤΕ Νοσηλευτών	1		1
ΤΕ Πληροφορικής	1		1
ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας	1		1
ΤΕ Τεχνολόγων Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	1		1
ΤΕ Τεχνολόγων Τοπογράφων	1		1
Σύνολο θέσεων ΤΕ	18	4	14

Από τις 18 προβλεπόμενες θέσεις ΤΕ μόνο 4 είναι καλυμμένες (22,2%).

Στην κατηγορία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις:

Κλάδος ΔΕ	Πάγιες Θέσεις	Υπηρετούντες	Κενές θέσεις
ΔΕ Δημοτικής Αστυνομίας	2		2
ΔΕ Διοικητικού – Λογιστικού ή Διοικητικών Γραμματέων	5	2	3
ΔΕ Ηλεκτρολόγων	1		1
ΔΕ Μαγείρων	1		1
ΔΕ Οδηγών Αυτοκινήτων	3	1	2
ΔΕ Προσωπικού Η/Υ (Αυτοματισμού Η/Υ ή Προγραμματιστών Η/Υ ή Χειριστών Η/Υ)	1		1
ΔΕ Τεχνιτών (Υδραυλικών)	1		1
ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων Έργων	1		1
Σύνολο θέσεων ΔΕ	15	3	12

Από τις 15 προβλεπόμενες θέσεις ΔΕ μόνο 3 είναι καλυμμένες (20,0%).

Στην κατηγορία Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις:

Κλάδος ΥΕ	Πάγιες Θέσεις	Υπηρετούντες	Κενές θέσεις
ΥΕ Εργατών Καθαριότητας – Προσωπικό Καθαριότητας και ειδικότερα : α) μία (1) θέση υδρονομένων-καταμετρητών & άλλων βοηθητικών εργασιών β) τέσσερις (4) θέσεις εργατών καθαρισμού εξωτερικών χώρων (αποκομιδή απορριμμάτων)	5	2	3
ΥΕ Καθαριστριών	1		1
ΥΕ Κλητήρων - Θυρωρών- Γενικών Καθηκόντων	1		1
ΥΕ Οικογενειακών βοηθών	1		1
Σύνολο θέσεων ΥΕ	8	2	6

Από τις 8 προβλεπόμενες θέσεις ΥΕ μόνο 2 είναι καλυμμένες (25%).

- Στο Άρθρο 18 προβλέπονται οι παρακάτω θέσεις που θα καλυφθούν με μεταφορά προσωπικού από την καταργούμενη Κοινοφελή Επιχείρηση Δήμου Σερβίων – Βελβεντού με διαδημοτικό χαρακτήρα και υπηρετεί με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ). Οι θέσεις είναι προσωποπαγείς και καταργούνται όταν κενωθούν με οποιονδήποτε τρόπο.

Ειδικότητα	Θέσεις
ΤΕ Νοσηλευτών	1
ΔΕ Διοικητικού ή Διοικητικών Γραμματέων	1
ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών	1
Σύνολο Προσωποπαγών θέσεων ΙΔΑΧ	3

Ειδικότητα	Θέσεις Πλήρους Απασχόλησης	Θέσεις μερικής Απασχόλησης
ΥΕ Καθαριστριών Σχολικών Μονάδων	1	1
Σύνολο Προσωποπαγών θέσεων ΙΔΑΧ	1	1

Σύνολο Προσωποπαγών θέσεων ΙΔΑΧ (πλήρους και μερικής απασχόλησης): 5

- Προβλέπονται επίσης οι παρακάτω θέσεις που καλύπτονται από προσωπικό με **σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ)** και οι οποίες είναι **προσωποπαγείς**. Οι θέσεις αυτές καταργούνται όταν κενωθούν με οποιονδήποτε τρόπο.
- Τέλος στο Άρθρο 19 προβλέπονται δέκα πέντε (15) θέσεις προσωπικού με **σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ)**, διαφόρων ειδικοτήτων, για την αντιμετώπιση εποχικών ή άλλων περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών καθώς και για κάλυψη αναγκών ανταποδοτικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Σήμερα καλύπτονται οι ακόλουθες θέσεις σύμφωνα με το καθηκοντολόγιο:

- Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών
- Αναπληρωτής Προϊστάμενος Τμήματος Εσόδων, Περιουσίας, Κληροδοτημάτων και Ταμείου
- Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Τμήματος Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου
- Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Τμήματος Διοικητικών Υπηρεσιών
- Στέλεχος Γραφείου Ταμείου Τμήματος Εσόδων, Περιουσίας, Κληροδοτημάτων και Ταμείου
- Διοικητική Υποστήριξη του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
- Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος
- Αναπληρωτής Προϊστάμενος Τμήματος Τεχνικών Έργων
- Οδηγός
- Υπάλληλοι καθαριότητας (2)
- Νοσηλεύτρια – «Βοήθεια στο σπίτι»
- Οικιακή βοηθός – «Βοήθεια στο σπίτι»
- Αναπληρώτρια προϊσταμένη Τμήματος ΚΕΠ
- Στέλεχος Τμήματος ΚΕΠ

2.6. Οικονομικά Στοιχεία

2.6.1. Έσοδα - Δαπάνες

Ο Προϋπολογισμός του Δ. Βελβεντού για το 2021 (Αρ. Απόφασης 5/2021, 18-1-2021) εγκρίθηκε ισοσκελισμένος στα 8.148.279,67 €.

Ειδικότερα τα έσοδα αφορούν τις εξής κατηγορίες:

- Τακτικά έσοδα: 1.164.601,05 €
- Έκτακτα έσοδα: 5.418.286,76 €
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών που βεβαιώνονται πρώτη φορά: 193.626,40 €
- Εισπράξεις δανείων και απαιτήσεις από παρελθόντα οικονομικά έτη: 364.293,32 €
- Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων: 465.826,64 €
- Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης: 541.645,50 €

Αντίστοιχα τα έξοδα επιμερίζονται ως εξής:

- Έξοδα χρήσης: 3.680.488,36 €
- Επενδύσεις: 3.931.095,93 €
- Πληρωμές παρελθόντων οικονομικών ετών, λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις: 492.492,00 €
- Αποθεματικό: 44.203,38 €

Σύμφωνα με την 1η τροποποίηση του προϋπολογισμού (Αρ. Απόφασης 22/2021, 15-2-2021) το χρηματικό διαθέσιμο στις 31/12/2020 ανήλθε στο ποσό των 746.856.45 €.

Οι μεταβολές που προέκυψαν ως προς τα Έσοδα αφορούσαν «Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη», καθώς τα αντίστοιχα οικονομικά στοιχεία από 1/11/2020 έως 31/12/2020 μεταβλήθηκαν κατά 284.642,79 € λόγω χαμηλότερων μέχρι το τέλος του έτους έναντι των αρχικά προβλεφθέντων.

Ως προς τα έξοδα καταργήθηκαν πιστώσεις 262.160,75 € επειδή έχουν τιμολογηθεί κατά το έτος 2020 και μεταφέρονται σε Κ.Α. ΠΟΕ του προϋπολογισμού οικ. έτους 2021, αυξήθηκαν πιστώσεις 166.887,10 € και εγγράφηκαν νέες πιστώσεις 386.922,44 €

Σύμφωνα με την απόφαση κατάρτισης πάγιου ΟΕΥ του Δ. Βελβεντού (Ακροτελεύτιο άρθρο) και αναφορικά με τις δαπάνες προσωπικού του Δήμου.

«Από την απόφαση αυτή προκαλείται δαπάνη για την κάλυψη μισθοδοσίας προσωπικού, ύψους 388.600,00 € (σύμφωνα με το άρθρο 90 του Π.Δ. 63/2005), δαπάνη για το υπόλοιπο του έτους 2020 που θα καλυφθεί από τους Κ.Α. 00.6031.01, 00.6053.01, 10.6011.01, 10.6011.02, 10.6021.01, 10.6051.01, 10.6051.02, 10.6052.01, 15.6021.01, 15.6021.02, 15.6021.03, 15.6052.01, 20.6011.01, , 20.6051.01, 25.6011, 25.6051, 30.6011.01, 30.6051.01, του

προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2020 του Δήμου Βελβεντού. Για τα επόμενα έτη προκαλείται ετήσια δαπάνη κατ' εκτίμηση ύψους 466.320,00 € η οποία θα προβλέπεται στους αντίστοιχους προϋπολογισμούς του Δήμου Βελβεντού».

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής Κατανομής της Περιουσίας του Καταργούμενου Δήμου Σερβίων-Βελβεντού (ΦΕΚ 3421Β, 10-9-2019) στον Δ. Βελβεντού αναλογούν τα εξής:

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

1. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ
ΜΕΛΕΤΕΣ			
Δήμος Βελβεντού	58.221,71	20.215,20	38.006,51
ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ			
Δήμος Βελβεντού	0,00	0,00	0,00

2. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ
ΓΗΠΕΔΑ-ΟΙΚΟΠΕΔΑ			
Δήμος Βελβεντού	5.714.408,13	0,00	5.714.408,13
ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ			
Δήμος Βελβεντού	20.111.487,40	6.416.182,29	13.695.305,11
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚ.			
Δήμος Βελβεντού	999.075,03	575.701,57	423.373,47
ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ			
Δήμος Βελβεντού	378.077,50	378.077,40	0,10
ΛΟΙΠΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ			
Δήμος Βελβεντού	1.186.727,14	364.159,20	822.567,94

Στους Τίτλους Πάγιας Επένδυσης, αναφορικά με τη συμμετοχή του καταργούμενου Δήμου Σερβίων – Βελβεντού σε Νομικά Πρόσωπα, η συμμετοχή του Δήμου Βελβεντού αφορά:

- Την Κοινωφελή Επιχείρηση Σερβίων – Βελβεντού με Αξία Κτήσης 133.910,50 € και συμμετοχή του Δ. Βελβεντού κατά 50%.
- Την Δημοτική Επιχείρηση Αξιοποίησης Λίμνης Πολυφύτου με Αξία Κτήσης 44.020,55 € και συμμετοχή του Δ. Βελβεντού κατά 23,25%.
- Τη Συνεταιριστική Τράπεζα Δυτικής Μακεδονίας με Αξία Κτήσης 6.576,00 € και συμμετοχή του Δ. Βελβεντού με 48 μερίδια.

- Το Χιονοδρομικό Κέντρο Κοζάνης – Βελβεντού Α.Ε. με Αξία Κτήσης 12.0,00 € και συμμετοχή του Δ. Βελβεντού κατά 12%.
- Τη ΔΙΑΔΥΜΑ ΑΕ με Αξία Κτήσης 2.842,10 € με ποσοστό συμμετοχής του Δ. Σερβίων - Βελβεντού με 4,31% και κατανομή στον Δ. Βελβεντού με κριτήριο τον αριθμό των μετοχών που κατείχε ο κάθε Δήμος πριν τη συνένωση που επήλθε με τον Ν.3852/2010.

Αναφορικά με τα Διαθέσιμα των Κληροδοτημάτων του Δ. Βελβεντού αυτά ανήλθαν σε:

- Κληροδότημα Ζήνωνα Παπαναστασίου 55.181,92 €
- Κληροδότημα Δελβιζη 203.104,70 €

2.6.2. Νομικά Πρόσωπα

Στον Δήμο Βελβεντού λειτουργούν δύο Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Πρόκειται για τις Σχολικές Επιτροπές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ειδικότερα:

2.6.2.1. Σχολική επιτροπή πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Με την απόφαση 39/2019 (30-10-2019) ο Δήμος συνέστησε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Σχολικής Επιτροπής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο Δήμο Βελβεντού με την επωνυμία «Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βελβεντού» για τις σχολικές μονάδες Δημοτικού Σχολείου Βελβεντού, 1ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού και 2ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού.

Σκοπός της σχολικής επιτροπής είναι :

- η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.),
- η αμοιβή καθαριστριών,
- η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους,
- η εισήγηση προς την διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες,
- η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και

- η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, ή των αρμοδιοτήτων που δίνονται κάθε φορά από διάταξη νόμου.

Η Σχολική Επιτροπή διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από επτά (7) μέλη, ως εξής:

- Δύο (2) Δημοτικούς Συμβούλους, εκ των οποίων ένας (1) από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου,
- Ένα (1) δημότη ή κάτοικο, με ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση,
- Τον/την Διευθυντή/Διευθύντρια του Δημοτικού Σχολείου Βελβεντού,
- Τον/την αρχαιότερο Νηπιαγωγό του 1ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού,
- Τον/την αρχαιότερο Νηπιαγωγό του 2ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού,
- Μία/Έναν (1) εκπρόσωπο του συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου Βελβεντού του 1ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού και του 2ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού

Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Νομικού Προσώπου ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Πόροι της σχολικής επιτροπής είναι:

- α) η ετήσια τακτική επιχορήγηση από τους ΚΑΠ
- β) η έκτακτη επιχορήγηση του Δήμου, το ύψος της οποίας διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες που οδηγούν στην καταβολή της έκτακτης επιχορήγησης.
- γ) έσοδα από την εκμετάλλευση σχολικών κυλικείων.
- δ) πρόσοδοι της σχολικής περιουσίας.
- ε) εκποιήσεις περιουσιακών στοιχείων.
- στ) κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή (χρηματοδότηση για την κάλυψη της καθαριότητας των σχολείων κ.λ.π.).

Περιουσία της σχολικής επιτροπής είναι η κινητή και ακίνητη περιουσία των σχολείων του Δημοτικού Σχολείου Βελβεντού του 1ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού και του 2ου Νηπιαγωγείου Βελβεντού, καθώς και κάθε άλλη κινητή ή ακίνητη περιουσία που τυχόν αποκτηθεί ή αφιερωθεί στα νομικά πρόσωπα.

2.6.2.1.1. Σχολική επιτροπή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Με την απόφαση 40/2019 (30-10-2019) ο Δήμος συνέστησε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Σχολικής Επιτροπής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο Δήμο Βελβεντού με την επωνυμία

«Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βελβεντού» για τις σχολικές μονάδες Γυμνασίου Βελβεντού και Γενικού Λυκείου Βελβεντού.

Σκοπός της σχολικής επιτροπής είναι :

- η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.),
- η αμοιβή καθαριστριών,
- η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους,
- η εισήγηση προς την διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες,
- η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και
- η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, ή των αρμοδιοτήτων που δίνονται κάθε φορά από διάταξη νόμου.

Η Σχολική Επιτροπή διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από επτά (7) μέλη, ως εξής:

- Δύο (2) Δημοτικούς Συμβούλους, εκ των οποίων ένας (1) από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου
- Ένα (1) δημότη ή κάτοικο, με ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση
- Τον/την Διευθυντή/Διευθύντρια του Γενικού Λυκείου Βελβεντού
- Τον/την Διευθυντή/Διευθύντρια του Γυμνασίου Βελβεντού
- Μία /Εναν (1) εκπρόσωπο του συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του Γυμνασίου – Γενικού Λυκείου Βελβεντού
- Μία/Εναν (1) εκπρόσωπο των μαθητικών κοινοτήτων κατά προτεραιότητα μεγέθους σε μαθητικό δυναμικό σχολικής μονάδος.

Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Πόροι της σχολικής επιτροπής είναι:

- α) η ετήσια τακτική επιχορήγηση του Δήμου, από τις πιστώσεις που προέρχονται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ).

- β) η τυχόν έκτακτη επιχορήγηση του Δήμου, το ύψος της οποίας διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες που οδηγούν στην καταβολή της έκτακτης επιχορήγησης.
- γ) έσοδα από την εκμετάλλευση σχολικών κυλικείων.
- δ) πρόσοδοι της σχολικής περιουσίας.
- ε) εκποιήσεις περιουσιακών στοιχείων.
- στ) κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή (χρηματοδότηση για την κάλυψη της καθαριότητας των σχολείων κ.λπ.).

Περιουσία της σχολικής επιτροπής είναι η κινητή και ακίνητη περιουσία των σχολικών μονάδων του Γυμνασίου Βελβεντού και του Γενικού Λυκείου Βελβεντού, καθώς και κάθε άλλη κινητή ή ακίνητη περιουσία που τυχόν αποκτηθεί ή αφιερωθεί στη σχολική επιτροπή.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

3.1. Εισαγωγή

Ακολουθώντας τις κατευθυντήριες οδηγίες και τον σχετικό οδηγό Εκπόνησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης γίνεται σύμφωνα με τα προτεινόμενα έντυπα. Έτσι καταγράφονται αφενός τα προβλήματα και οι περιορισμοί και αφετέρου οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες ανά θεματικό τομέα, ενώ τίθενται και τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης προκειμένου να σχηματιστεί μια πλήρης εικόνα της υπάρχουσας κατάστασης, να αξιολογηθούν επαρκώς όλα τα ζητήματα και να ληφθούν οι κατάλληλες αποφάσεις για το σχεδιασμό και τις ενέργειες τις οποίες θα ακολουθήσει ο Δήμος Βελβεντού προκειμένου να διαμορφώσει και να εκπληρώσει το όραμά του.

3.2. Αξιολόγηση της Κατάστασης της Περιοχής του Δήμου Βελβεντού– Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων

Η αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου Βελβεντού βασίζεται στα γενικά του χαρακτηριστικά που επί της ουσίας καθορίζουν και τα αντίστοιχα κρίσιμα ζητήματα.

Συγκεκριμένα:

- ✓ *Το Βελβεντό αποτελεί έναν πολύ δυναμικό κοινωνικά και παραγωγικά οικισμό με ζητούμενο την ενίσχυσή του ως οικισμού-προτύπου δυναμικής αγροτικής οικονομίας.*
- ✓ *Το μικρό πληθυσμιακό μέγεθος είναι αποτρεπτικό της υλοποίησης επενδύσεων δημόσιου χαρακτήρα με όρους κόστους – οφέλους. Κατά συνέπεια αυτές πρέπει να συνδυαστούν είτε με συνεργασίες με γειτονικές περιοχές (π.χ. εγκατάσταση φυσικού αερίου) ή με εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών (π.χ. αξιοποίηση της Λίμνης Πολυφύτου).*
- ✓ *Ο πληθυσμός αριθμητικά μένει στάσιμος ενώ ηλικιακά μεγαλώνει, κατά συνέπεια η συγκράτησή του και η βελτίωση της ηλικιακής πυραμίδας, όπως και παντού σχεδόν στην ύπαιθρο, είναι πρώτη ανάγκη.*
- ✓ *Η ενδυνάμωση της δικτύωσης για την διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες, διοικητικές-κοινωνικές υποδομές, είναι κρίσιμη για τους τομείς όπου δεν μπορούν να αναπτυχθούν αυτόνομες και αυτοτελείς υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις.*
- ✓ *Η αγροτική οικονομία και η συνεταιριστική οργάνωση αποτελούν διαχρονική καλή πρακτική που αντιπαρέρχεται τις κατά καιρούς δυσκολίες στο ευρύτερο περιβάλλον, υπερτοπική ή και εθνικό. Η ανάπτυξη και προώθηση τοπικών γεωργικών ποιοτικών προϊόντων καθώς και νέων προϊόντων με σημαντική προοπτική είναι κρίσιμο ζήτημα για την αγροτική οικονομία της περιοχής.*

- ✓ Η περιοχή διαθέτει πολύ πλούσια φυσικά και περιβαλλοντικά διαθέσιμα, για τα οποία είναι κρίσιμα ζητήματα η διατήρηση, προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και παράλληλα η αξιοποίησή του στην κατεύθυνση της προώθησης και ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού και αναψυχής.
- ✓ Στο ίδιο πλαίσιο, τα διαθέσιμα της περιοχής πρέπει και να αναδειχθούν και να προβληθούν.
- ✓ Οι υποδομές στην περιοχή είναι ικανοποιητικές και επαρκείς για τη σημερινή λειτουργία του Δήμου και κύρια του οικισμού του Βελβεντού, όμως οι ανάγκες αναδιαμορφώνονται συνεχώς και για να επιτευχθεί το όραμα της ανάπτυξης και του ρόλου του Δήμου θα πρέπει να υπάρξουν παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού, ολοκλήρωσης αλλά και νέα έργα, όπου αυτό απαιτείται.
- ✓ Τέλος, το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί τον πιο ζωτικό παράγοντα ανάπτυξης αλλά και ζωής της περιοχής. Είναι σημαντικό να υποστηριχθούν παρεμβάσεις ακόμη καλύτερης ποιότητας ζωής και υποστήριξης των πολλαπλών κοινωνικών και λοιπών δραστηριοτήτων που ήδη υφίστανται.

Ειδικότερα τα κρίσιμα ζητήματα για τον Δήμο Βελβεντού που διαμορφώνουν την αναπτυξιακή του φυσιογνωμία ανά θεματικό τομέα παρατίθενται στη συνέχεια.

3.3. Αναπτυξιακή Φυσιογνωμία του Δήμου Βελβεντού

3.3.1. Αξιολόγηση – Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων

Λαμβάνοντας υπόψη τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης, αναφορικά με βασικούς θεματικούς τομείς, προκύπτουν κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης που ο Δ. Βελβεντού καλείται να αντιμετωπίσει.

Ειδικότερα, οι επιμέρους θεματικοί τομείς τοπικής ανάπτυξης για τους οποίους αναγνωρίζονται δυνατότητες, προβλήματα, ευκαιρίες και κίνδυνοι ή περιορισμοί ομαδοποιούνται ως εξής:

- Περιβάλλον, ποιότητα ζωής, τεχνικές υποδομές & παροχή υπηρεσιών
- Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός & αθλητισμός
- Τοπική οικονομία και απασχόληση

Στο πλαίσιο αυτό, τα εξαγόμενα συμπεράσματα και κυρίως τα αντίστοιχα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης που ανακύπτουν παρατίθενται στους ακόλουθους πίνακες:

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Γεωγραφική θέση με ικανοποιητικούς όρους προσβασιμότητας • Σημαντικό οικιστικό απόθεμα • Ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο • Επαρκές επίπεδο τεχνικών υποδομών • Ικανοποιητικό επίπεδο διοικητικής ικανότητας & παροχής υπηρεσιών • Σημαντικά φυσικά διαθέσιμα – πλούσιο περιβάλλον • Υψηλός βαθμός συμμετοχής των πολιτών σε διαδικασίες προγραμματισμού και διαβούλευσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Γεωγραφική απομόνωση του Δήμου από τις όμορες Περιφερειακές Ενότητες Πιερίας και Ημαθίας λόγω απουσίας ασφαλτοστρωμένου και ασφαλούς οδικού δικτύου σύνδεσης. • Γεωγραφική απομόνωση και δύσβατη πρόσβαση ορεινών οικισμών ειδικά κατά τους χειμερινούς μήνες • Μικρό πληθυσμιακό μέγεθος • Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησεων
Ευκαιρίες	Κίνδυνοι ή Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση των πόρων της Μεταλιγνιτικής Περιόδου (π.χ. εγκατάσταση Φυσικού Αερίου) • Συνέργιες ανάμεσα στην προστασία του περιβάλλοντος και στην Πράσινη ανάπτυξη • Εφαρμογή σύγχρονων γεωργοπεριβαλλοντικών πρακτικών 	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία σύνδεσης της προστασίας του περιβάλλοντος με αναπτυξιακές στρατηγικές • Ανταγωνιστικότητα με άλλα αγροτουριστικά κέντρα • Ενίσχυση της τάσης φυγής του πληθυσμού
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Υλοποίηση των απαραίτητων έργων υποδομής (διάνοιξη – κατασκευή οδών, δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και ομβρίων) ✓ Εξασφάλιση συνθηκών προσπελασιμότητας στο πλαίσιο της προσέλκυσης επισκεπτών και επενδυτών και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων. <p>Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βελτίωση οδικής σύνδεσης με την πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας και την Κεντρική Ελλάδα (Εθνική οδός Κοζάνης-Λάρισας) - Οδική σύνδεση με την Πιερία μέσω Φτέρης. - Οδική σύνδεση με την Ημαθία μέσω Δασκίου και την Πιερία μέσω Ελατοχωρίου (οδός Καταφυγίου – Αγ. Κυριακής). 	

- ✓ Διαρκής βελτίωση των παρεχόμενων εξυπηρετήσεων προς τους πολίτες
- ✓ Εκσυγχρονισμός υποδομών και δημιουργία νέων.
Ειδικότερα:
 - Επέκταση του αγωγού φυσικού αερίου στο Δήμο Βελβεντού
 - Κατασκευή μικρών υδροφραγμάτων στους χείμαρρους του ορεινού όγκου των Πιερίων.
 - Εκπόνηση σχεδίου ανάπτυξης υποδομών διαχείρισης αστικών λυμάτων για τους τέσσερις οικισμούς (Καταφύγι, Αγία Κυριακή, Παλαιογράτσανο, Πολύφυτο).
- ✓ Λειτουργία οικισμών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους
- ✓ Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης – Σύνδεση με την επιχειρηματικότητα - Ανάδειξη περιβαλλοντικών διαθεσίμων.
Ειδικότερα:
 - διαδρομές των φραγμάτων και των λιμνών από Ασώματα, Σφηκιά, Πολύφυτο και Ιλαρίωνα
 - διαδρομές λοιπών χώρων φυσικού κάλλους

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Επαρκείς σχολικές υποδομές • Υψηλό μορφωτικό επίπεδο • Πληθώρα ενεργών πολιτιστικών συλλόγων • Σημαντικό καλλιτεχνικό δυναμικό • Ύπαρξη σημαντικών αθλητικών υποδομών (ΔΑΚ) • Λειτουργία πολιτιστικών υποδομών (Πνευματικό κέντρο, Παιδική Βιβλιοθήκη) με παράλληλη ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων 	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις υλικοτεχνικών υποδομών και προσωπικού για της ανάγκες κοινωνικής φροντίδας • Περιορισμένο επίπεδο υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας • Υψηλός δείκτης γήρανσης
Ευκαιρίες	Κίνδυνοι ή Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας • Περαιτέρω αξιοποίηση του πολιτιστικού & αθλητικού δυναμικού • Ενδυνάμωση της λειτουργίας του ΚΠΕ και διασύνδεση με την δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση • Διασύνδεση με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία συνολικής προώθησης και διεύρυνσης του πλούσιου πολιτιστικού δυναμικού της περιοχής • Περιορισμένης κλίμακας ανάπτυξη δραστηριοτήτων • Ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον διεκδίκησης χρηματοδοτικών πόρων
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<ul style="list-style-type: none"> • Εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και ενίσχυση των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας – Σύσταση και Λειτουργία Κοινοφελούς Επιχείρησης • Έργα και δράσεις πολιτιστικής ανάδειξης της περιοχής • Εκσυγχρονισμός & αξιοποίηση των υπαρχόντων αθλητικών για διοργάνωση αθλητικών γεγονότων υπερτοπικής εμβέλειας και κατασκευή Κολυμβητηρίου – Αθλητικός τουρισμός • Ανάπτυξη εξωστρέφειας και δικτυώσεων στους τομείς της παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού με στόχο την ενίσχυση δομών και δραστηριοτήτων. <p>Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none"> α) ενίσχυση και προβολή του τριγώνου αρχαιολογικών πόλων «ΔΙΟΝ – ΒΕΡΓΙΝΑ – ΑΙΑΝΗ» β) δικτύωση Μουσείου και Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης γ) δικτύωση και συνεργασίες Παιδικής Βιβλιοθήκης δ) δικτύωση και συνεργασίες πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων 	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Εξαιρετικές κλιματολογικές συνθήκες για την καλλιέργεια κυρίως φρούτων και την αμπελοκαλλιέργεια • Σημαντικό εργατικό δυναμικό • Υψηλό ποσοστό απασχόλησης γυναικών • Ικανοποιητικό εισοδηματικό επίπεδο • Παραγωγή ποιοτικών και πιστοποιημένων προϊόντων αγροτικών προϊόντων • Σύγχρονοι μέθοδοι παραγωγής • Έντονη μεταποιητική δραστηριότητα • Ισχυρή συνεταιριστική συνείδηση • Θετικό επιχειρηματικό - επενδυτικό κλίμα στη μεταποίηση και το εμπόριο • Ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη του τουρισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Απουσία κτηνοτροφικής παραγωγής • Απουσία επενδυτικής κουλτούρας (κυρίως όσον αφορά τον τουρισμό) • Απουσία ισχυρού πόλου έλξης για την ανάπτυξη τουριστικών επενδύσεων • Περιορισμένες τουριστικές υποδομές
Ευκαιρίες	Κίνδυνοι ή Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοδοτικά μέσα στήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας • Τουριστική ανάπτυξη • Πράσινη επιχειρηματικότητα • Ανάπτυξη της κτηνοτροφίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία διάχυσης του επενδυτικού ενδιαφέροντος στον τομέα του Τουρισμού • Ανταγωνισμός στη διάθεση προϊόντων υπηρεσιών και στον τουρισμό • Μείωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα • Υψηλή εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από την αγροτική παραγωγή, γεγονός που την καθιστά ευάλωτη σε θεομηνίες και στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<ul style="list-style-type: none"> • Προβολή και ενίσχυση του Βελβεντού ως οικισμού – προτύπου της δυναμικής αγροτικής οικονομίας. • Διερεύνηση της δημιουργίας Ινστιτούτου Επιμόρφωσης Αγροτών για την καλλιέργεια οπωροφόρων • Διερεύνηση της δημιουργίας ΠΟΑΠΔ πρωτογενούς τομέα με εξειδίκευση στην 	

οπωροπαραγωγή, στην περιοχή του Βελβεντού και στα δασικά προϊόντα του Ορεινού Όγκου των Πιερίων

- Αξιοποίηση της λίμνης Πολυφύτου και υλοποίηση συνολικού προγράμματος σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες της παραλίμνιας περιοχής.
- Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων – πρόσβαση στην πληροφόρηση
- Δικτύωση – διάθεση και προώθηση των τοπικών προϊόντων
- Αύξηση αγροτικής παραγωγής και περαιτέρω ανάπτυξη αγροτικού τομέα
- Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας (ΑΠΕ) και της καινοτομίας
- Ανάδειξη και ήπια τουριστική ανάπτυξη του ορεινού όγκου των Πιερίων
- Κατάρτιση και ενίσχυση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

3.4. Αξιολόγηση του Εσωτερικού Περιβάλλοντος – Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων Εσωτερικής Ανάπτυξης

Η αξιολόγηση του Εσωτερικού Περιβάλλοντος των υπηρεσιών του Δ. Βελβεντού, αφορά σε προβλήματα / ανάγκες και δυνατότητες, καθώς και αδύνατα και ισχυρά σημεία αναφορικά με

- δραστηριότητες & διαδικασίες
- οργάνωση & συνεργασίες
- ανθρώπινο δυναμικό & υλικοτεχνική υποδομή
- οικονομικά.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες του Δήμου, όπως παρουσιάστηκαν στην Ενότητα 2, διαχωρίστηκαν σε κάθετες, οριζόντιες και υποστηρικτικές.

Κάθετες, είναι οι κύριες υπηρεσίες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες του Δήμου σε ένα θεματικό τομέα τοπικής ανάπτυξης. Οι αποδέκτες των κάθετων υπηρεσιών είναι χωρικά τμήματα της περιοχής του Δήμου (Δημοτικά διαμερίσματα, συνοικίες μιας πόλης) ή κοινωνικοοικονομικές ομάδες κατοίκων (νέοι, ενήλικες, ηλικιωμένοι, αγρότες) ή ομάδες τοπικών φορέων.

Οριζόντιες, είναι οι κύριες υπηρεσίες μέσω των οποίων ασκούνται οι γενικές αρμοδιότητες του Δήμου. Περιλαμβάνουν:

- Υπηρεσίες διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών
- Υπηρεσίες προστασίας και ελέγχου των πολιτών

Οι υπηρεσίες αυτές έχουν ως αποδέκτες όλους τους πολίτες γενικώς και είναι οριζόντιες με την έννοια της εμπλοκής τους σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων της περιοχής.

Υποστηρικτικές, είναι οι υπηρεσίες που υποστηρίζουν τη λειτουργία των κύριων υπηρεσιών και των οργάνων διοίκησης του Δήμου

Οι αποδέκτες των υποστηρικτικών υπηρεσιών δεν είναι οι κάτοικοι ή οι φορείς της περιοχής του Δήμου (εξωτερικοί αποδέκτες), αλλά τα όργανα διοίκησης και οι υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου (εσωτερικοί αποδέκτες).

Ακολουθώντας την παραπάνω ομαδοποίηση και χρησιμοποιώντας ως βάση τις απαντήσεις των διανεμηθέντων ερωτηματολογίων, περιγράφονται και αξιολογούνται συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά κάθε υπηρεσίας.

Η αξιολόγηση βασικών θεματικών ενότητων και της επίδρασης υπαρχόντων προβλημάτων & περιορισμών καθώς και δυνατοτήτων & ευκαιριών σε συγκεκριμένα θέματα εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου συνολικά εστιάζεται στη διαφοροποίηση ανά **θεματική ενότητα** αναφορικά με:

- δραστηριότητες & διαδικασίες
- οργάνωση & συνεργασία
- ανθρώπινο δυναμικό & υλικοτεχνική υποδομή
- οικονομικά,

ενώ τα επιμέρους θέματα εσωτερικής ανάπτυξης αφορούν τις δραστηριότητες των:

- τεχνικών, πολεοδομικών & περιβαλλοντικών υπηρεσιών
- κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών
- υπηρεσιών οικονομικής ανάπτυξης & απασχόλησης
- οριζοντίων και υποστηρικτικών υπηρεσιών
- διαδικασιών διοίκησης
- διαδικασιών που βελτιώνουν τη σχέση του Δήμου με την κοινωνία και τον πολίτη

Κρίθηκε σκόπιμο, η διαπίστωση των κρίσιμων ζητημάτων που πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος, να γίνει με τη μορφή συνοπτικών αλλά και περιεκτικών συμπερασμάτων, έτσι όπως αυτά απεικονίζονται στους ακόλουθους πίνακες:

Θεματική ενότητα : ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Κρίσιμα ζητήματα

- Ανάγκη ωρίμανσης “μεγάλων έργων” και παρεμβάσεων ευρείας κλίμακας για την ευρύτερη περιοχή του Δήμου, σε συνεργασία με τους γειτονικούς ΟΤΑ ή και με τον ιδιωτικό τομέα.
- Ανάγκη ανάπτυξης νέων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων, καθώς και δραστηριοτήτων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, μέσω της ενεργοποίησης ή και διεύρυνσης του ρόλου των υφιστάμενων υπηρεσιών ή μέσω συνεργασιών με άλλους φορείς.
- Ανάγκη ανάπτυξης διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας και συμμετοχής των πολιτών με αξιοποίηση διαδικασιών και εργαλείων κατάθεσης αιτημάτων, προτάσεων και αξιολόγησης των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών.
- Ανάγκη βελτίωσης των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της λειτουργίας του Δήμου.
- Μακροπρόθεσμη πολιτική στήριξης και ανάπτυξης σε συνάρτηση με ζητήματα που αφορούν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.
- Εφαρμογή του υπάρχοντος Ο.Ε.Υ.

Θεματική ενότητα : ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κρίσιμα ζητήματα

- Σύσταση της Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου Βελβεντού.
- Ανάγκη αύξησης των συνεργασιών και δικτυώσεων του Δήμου.
- Συνέχιση των κοινωνικών και προνοιακών δομών

Θεματική ενότητα : ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ & ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Κρίσιμα ζητήματα

- Ανάγκη στελέχωσης με προσωπικό κύρια ΠΕ και ΤΕ.
- Ανάγκη αναβάθμισης της ενημέρωσης και των γνωστικών αντικειμένων αιρετών και προσωπικού.
- Ανάγκη καλύτερης αξιοποίησης των τεχνολογιών ΤΠΕ και της ψηφιακής δημοτικής διακυβέρνησης (ψηφιακός Δήμος).

Θεματική ενότητα : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Κρίσιμα ζητήματα

- Συνέχιση του θετικού αποτυπώματος του προϋπολογισμού του Δήμου
- Αύξηση των εσόδων
- Καλύτερη αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας

4. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ

4.1. Αποστολή του Δήμου Βελβεντού

Ο Δήμος Βελβεντού, μέσα από μια πολύχρονη και οργανωμένη προσπάθεια έχει κατακτήσει ένα αξιόλογο επίπεδο ανάπτυξης σε κάθε τομέα δραστηριότητας (πολιτιστικό, κοινωνικό, οικονομικό). Η ανάπτυξη αυτή επηρέασε σημαντικά τον χαρακτήρα μιας κατεξοχόν αγροτικής περιοχής όπως αυτή ήταν στο παρελθόν, η οποία σταδιακά άρχισε να εμφανίζει σημαντική μεταποιητική και εμπορική δραστηριότητα. Επιπλέον τα τελευταία χρόνια σημειώνεται αξιοσημείωτη προσπάθεια για την ήπια τουριστική αξιοποίηση με την ανάδειξη των φυσικών, οικιστικών και πολιτιστικών διαθεσίμων. Σε μεγάλο βαθμό η δυναμική στη μεταποίηση και το εμπόριο γεωργικών προϊόντων και η στροφή που σημειώνεται σταδιακά στην προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής επηρέασε και επηρεάζει την ανάπτυξη του Δήμου.

Στην ανάπτυξη της περιοχής συμβάλει η τοποθεσία του Δήμου κοντά στα Πιέρια όρη καθιστώντας τη φυσική ομορφιά συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής. Στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής αποτελεί και η Λίμνη Αλιάκμονα-Πολυφύτου η οποία αποτελεί σημαντικό βιότοπο για τη Δυτική Μακεδονία και ιδιαίτερα για την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης.

Η οδική διασύνδεση του Δήμου με την πόλη της Κοζάνης γίνεται μέσω εθνικής οδού Κοζάνης – Λάρισας. Σε γενικότερο επίπεδο η πρόσβαση στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης έχει γίνει ιδιαίτερα εύκολη μέσω της Εγνατίας οδού, αλλά σημαντικά είναι τα προβλήματα αναφορικά με τις υπάρχουσες δευτερεύουσες οδικές συνδέσεις με τις Περιφερειακές Ενότητες Πιερίας και Ημαθίας. Το οδικό δίκτυο μέσα στο δήμο μπορεί να χαρακτηριστεί ικανοποιητικό καθώς γίνονται συνεχώς έργα για τη συντήρησή του. Η διασύνδεση του οικισμού του Βελβεντού με τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα γίνεται με ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο που βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση. Υπάρχει επίσης ένα εκτεταμένο δίκτυο δασικών δρόμων που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες προστασίας και αξιοποίησης του δάσους αλλά και για την περιήγηση επισκεπτών.

Η πληθυσμιακή εξέλιξη που σημειώνεται στο δήμο τα τελευταία χρόνια είναι σταθεροποιητική αλλά και στάσιμη, με το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού να συγκεντρώνεται στον οικισμό του Βελβεντού καθώς οι κάτοικοι, κυρίως οι νέοι, σιγά-σιγά εγκαταλείπουν τους οικισμούς μετακινούμενοι προς τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα. Το Βελβεντό ωστόσο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αγροτουριστικά κέντρα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Στο κοινωνικό επίπεδο ιδιαίτερα έντονη είναι η συμμετοχή και δραστηριοποίηση των δημοτών σε πολιτιστικούς συλλόγους και άλλους συλλογικούς φορείς της περιοχής επιβεβαιώνοντας τα πλούσια πολιτιστικά στοιχεία που συνδέονται με την ιστορική διαδρομή των οικισμών και τον πολιτισμό τους.

Η κύρια απασχόληση του πληθυσμού του δήμου είναι η γεωργία-μεταποίηση και δευτερευόντως η κτηνοτροφία και η δασοκομία, ενώ έντονη είναι και η μεταποιητική και εμπορική δραστηριότητα στην περιοχή με τη δραστηριοποίηση των κατοίκων σε γεωργικούς συνεταιρισμούς. Η συνεταιριστική οργάνωση στο Βελβεντό εμφανίστηκε νωρίς από το 1958 και ήταν καθοριστική για την εξέλιξη και την οικονομία της περιοχής.

Μέσα στο σύγχρονο και ολοένα μεταβαλλόμενο εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον πρωταρχική, σημασία αποκτά η συνέχεια της υγιούς και ανταγωνιστικής αγροτικής – συνεταιριστικής δραστηριότητας με παράλληλη επιτάχυνση της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης ως συμπληρωματικής και εναλλακτικής μορφής απασχόλησης των κατοίκων της περιοχής, στοχεύοντας αφενός στη συνέχιση της πρότυπης οργανωτικής του δομής (εθελοντική προσφορά – συμμετοχή – οικονομική ευρωστία) και αφετέρου στην παραμονή των νέων ανθρώπων, υπό το πρίσμα ενός βιώσιμου μέλλοντος.

4.2. Σε επίπεδο Δήμου

Τα δεδομένα τα οποία διαμορφώνουν το αναπτυξιακό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα κινηθεί ο Δήμος Βελβεντού είναι τα ακόλουθα:

- *Οι μεγάλοι οδικοί άξονες (Εγνατία Οδός και κάθετοι άξονες, Εθνική οδός Κοζάνης - Λάρισας) που συνδέουν τον Δήμο με τις Περιφερειακές Ενότητες της Δυτικής Μακεδονίας και την υπόλοιπη χώρα.*
- *Οι δευτερεύουσες συνδέσεις με τους όμορους νομούς (Ημαθία - Πιερία), οι οποίες αναμένεται να αλλάξουν τα δεδομένα της πρόσβασης από και προς την περιοχή.*
- *Η διαρκής βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.*
- *Η αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος.*
- *Η προστασία - ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος (Λίμνη Πολυφύτου – Ορεινός όγκος των Πιερίων) στην κατεύθυνση ενίσχυσης της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης.*
- *Η διάρθρωση της τοπικής οικονομίας η οποία σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από τον γεωργικό-μεταποιητικό τομέα και η σταδιακή συμπληρωματική σύνδεση της με τους τομείς του τουρισμού και της πράσινης επιχειρηματικότητας.*
- *Η συνέχιση και περαιτέρω ενδυνάμωση της συνεταιριστικής οργάνωσης.*
- *Η ενίσχυση των δεσμών με το δυναμικό και ισχυρό στοιχείο της ομογένειας και η διασύνδεση του με την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής*
- *Η στοχευμένη και οργανωμένη αξιοποίηση της Δημοτικής περιουσίας.*

- Τέλος, η αξιοποίηση των πόρων και των νέων δεδομένων που δημιουργεί η απολιγνιτοποίηση της Δυτικής Μακεδονίας και το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

4.3. Σε Περιφερειακό επίπεδο

Στην πρόταση αναθεώρησης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (2016) αναγνωρίζεται η **Ειδική Χωρική Ενότητα Πιερίων – Πολυφύτου η οποία περιλαμβάνει την παραλίμνια περιοχή του Πολυφύτου και την ευρύτερη περιοχή Πιερίων – Βελβεντού.**

Στο πλαίσιο αυτό, το Βελβεντό, λόγω της ιδιαίτερης δυναμικής του στον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα της εξειδίκευσής στην παράγωγη οπωροφόρων και κρασιών και του εξαγωγικού προσανατολισμού του, **προτείνεται να αποτελέσει πόλο αγροτικής ανάπτυξης και προώθησης τοπικών προϊόντων ποιότητας.**

Πιο συγκεκριμένα η Ειδική Χωρική Ενότητα Πιερίων – Πολυφύτου περιλαμβάνει την παραλίμνια περιοχή του Πολυφύτου και την ευρύτερη περιοχή Πιερίων-Βελβεντού, Σερβίων, Λιβαδερού και Αιανής. Πρόκειται για μια χωρική ενότητα με αξιόλογο φυσικό περιβάλλον και έντονη μορφολογική κλιμάκωση που διαμορφώνεται από το φράγμα Πολυφύτου, την αρχή των στενών του Αλιάκμονα και τα Πιέρια όρη.

Η περιοχή έχει παράδοση στις δυναμικές καλλιέργειες και χαρακτηρίζεται από την έντονη ανάπτυξη της ορεινής και παραλίμνιας γεωργίας (σιτηρά, καλαμπόκι, μήλα, ροδάκινα, κρασί), ενώ σε ορισμένα τμήματά της αναπτύσσεται δυναμικά και η κτηνοτροφία. Ιδιαίτερο γνώρισμα της χωρικής ενότητας είναι η χρόνια πληθυσμιακή μείωση.

Οι **κατευθύνσεις που τέθηκαν για την Ειδική Χωρική Ενότητα Πιερίων – Πολυφύτου** είναι οι εξής:

- Προβολή και ενίσχυση του Βελβεντού ως οικισμού-προτύπου δυναμικής αγροτικής οικονομίας
- Ενδυνάμωση της δικτύωσης των οικισμών της περιοχής για την διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες, διοικητικές-κοινωνικές υποδομές, επικοινωνία και γνώση με σκοπό την αντιμετώπιση της δημογραφικής συρρίκνωσης
- Ανάπτυξη και προώθηση τοπικών γεωργικών ποιοτικών προϊόντων (σιτηρά, καλαμπόκι, οπωρικά, κηπευτικά, ελαιοκομικά, κρασί) καθώς και νέων προϊόντων με σημαντική προοπτική (αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά, βιολογικά προϊόντα, πολυδύναμα φυτά).
- Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, είναι δυνατόν να ορίζονται περιοχές αποκλειστικής καλλιέργειας των τοπικών προϊόντων με δυνατότητα εγκατάστασης μόνον των

απαραίτητων συνοδευτικών δραστηριοτήτων και με σκοπό την περαιτέρω αγροτική εξειδίκευση της περιοχής.

- Στήριξη της κτηνοτροφικής δραστηριότητας και προώθηση παραδοσιακών κτηνοτροφικών προϊόντων ποιότητας (βόειο κρέας, κρέας αμνοεριφίων, τυροκομικά).
- Ανάπτυξη του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών όπου είναι εφικτό και διασύνδεση με τα τοπικά προϊόντα ποιότητας.
- Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη του αξιόλογου φυσικού περιβάλλοντος και παράλληλα αξιοποίησή του στην κατεύθυνση της προώθησης και ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού και αναψυχής.
- Προβολή και ανάδειξη των διαθεσίμων της περιοχής αξιοποιώντας τη βελτίωση της προσβασιμότητάς ως συνέπεια της λειτουργίας της Εγνατίας Οδού.
- Διερεύνηση και ενθάρρυνση της δυνατότητας λειτουργίας υδατοδρομίου με σκοπό την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, μέσω της αναβάθμισης των προσφερόμενων μεταφορικών υπηρεσιών.
- Αξιοποίηση των φραγμάτων στο πλαίσιο ευρύτερων τουριστικών διαδρομών, τόσο ενδοπεριφερειακά με βάση το σύστημα Αλιάκμονας - Λίμνη Πολυφύτου -Λίμνη Ιλαρίωνα, όσο και διαπεριφερειακά μεταξύ των Περιφερειών Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας.

Επίσης, η πρόταση αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ έθετε τις εξής κατευθύνσεις για την περιοχή, στο πλαίσιο του ενιαίου τότε Δ. Σερβίων – Βελβεντού:

A. Ως προς την αναπτυξιακή φυσιογνωμία, αυτή συναρτάται με τη διατήρηση και ενδυνάμωση του αγροτικού χαρακτήρα του Δήμου και την ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού του περιβάλλοντος με σκοπό την τουριστική του ανάπτυξη.

Ειδικότερα:

- ✓ Κρίνεται απαραίτητη η στήριξη της αγροτικής δραστηριότητας και κυρίως της αμπελοκαλλιέργειας και της καλλιέργειας οπωρικών, και η ανάπτυξη και προώθηση παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων ποιότητας (οπωρικά, κηπευτικά, κρασί, κρέας αμνοεριφίων, τυροκομικά), καθώς και η παραγωγή και προώθηση νέων αγροτικών προϊόντων με σημαντική προοπτική (αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά, πολυδύναμα φυτά), με σκοπό την περαιτέρω αγροτική εξειδίκευση της περιοχής.
- ✓ Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας και την υποστήριξή τους από μεταποιητικές μονάδες.
- ✓ Είναι επιθυμητή η ανάπτυξη του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών, όπου είναι εφικτό και η διασύνδεση με τα τοπικά προϊόντα ποιότητας.

- ✓ Είναι αναγκαία η προώθηση δράσεων προστασίας, ανάδειξης και αξιοποίησης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος του Δήμου προς την κατεύθυνση της προώθησης και ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού και αναψυχής.
 - ✓ Είναι επιθυμητή η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής με κατεύθυνση τον αγροτουρισμό και με την παράλληλη αξιοποίηση του συστήματος Αλιάκμονα-Λίμνης Πολυφύτου-Λίμνης Ιλαρίωνα, στο πλαίσιο ευρύτερων τουριστικών διαδρομών, τόσο ενδοπεριφερειακά όσο και διαπεριφερειακά μεταξύ των Περιφερειών Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας.
- Β. Ως προς το οικιστικό δίκτυο, το ρόλο των βασικών οικιστικών κέντρων και τη σχέση πόλης-υπαίθρου, είναι αναγκαία η προβολή και ενδυνάμωση του Βελβεντού, ως οικισμού-προτύπου δυναμικής αγροτικής οικονομίας.**
- Γ. Ως προς τις αστικές παρεμβάσεις, τις αναπτυξιακές και τις κοινωνικές υποδομές, προτείνεται η δημιουργία ΠΟΑΠΔ πρωτογενούς τομέα, με εξειδίκευση στην οπωροπαραγωγή, στην περιοχή του Βελβεντού.**
- Δ. Ως προς τα μεταφορικά δίκτυα και τις λοιπές τεχνικές υποδομές**
- ✓ Είναι αναγκαία η βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων του Δήμου με προτεραιότητα στη σύνδεση με την Πιερία.
 - ✓ Θεωρείται χρήσιμη η διερεύνηση και ενθάρρυνση της δυνατότητας λειτουργίας υδατοδρομίου στην Λίμνη Πολυφύτου σε συνεργασία με τους παραλίμνιους Δήμους με σκοπό την αναβάθμιση των προσφερόμενων μεταφορικών υπηρεσιών.
- Ε. Ως προς το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον**
- ✓ Απαιτείται η προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση της φυσικής-πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου και η διατήρηση της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων του Δήμου με την προώθηση σχετικών προγραμμάτων και την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων προς την κατεύθυνση της έγκαιρης πρόληψης φαινομένων υποβάθμισής τους.
 - ✓ Βασική και διαρκής προτεραιότητα είναι η ανάδειξη, διατήρηση και διαχείριση των μνημείων του Δήμου.

Με την αναθεώρηση του ΠΠΧΣΑΑ να μην έχει ολοκληρωθεί αλλά να τίθεται σε νέα βάση μετά και την απόφαση απολιγνιτοποίησης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας αλλά και της χώρας, αρχικά με το κλείσιμο το 2023 των εργοστασίων της ΔΕΗ που λειτουργούν σήμερα και ακολούθως με την απουσία του λιγνίτη από τη λειτουργία της υπό κατασκευή σήμερα Πτολεμαΐδας 5 το 2028, ο Δήμος Βελβεντού με την απόφαση **2/2021 (14-1-2021)** κατέθεσε τις ακόλουθες γενικές παρατηρήσεις επί του σχεδίου:

«1.- Το Σχέδιο αυτό έχει συνταχθεί την περίοδο 2012-2015 και ο Δήμος Βελβεντού αποτελούσε τότε Δημοτική Ενότητα του καλλικρατικού Δήμου Σερβίων-Βελβεντού. Από τις 1/9/2019 ο Δήμος Βελβεντού λειτουργεί αυτόνομα, όπως αυτό συνέβαινε μέχρι 31/12/2010. Επίσης και ο Δήμος Σερβίων μετά το διαχωρισμό αποτελεί πλέον χωριστό ΟΤΑ. Συνεπώς το Σχέδιο χρειάζεται επικαιροποίηση με τα νέα δεδομένα.

2.- Ο τόπος μας είναι μεν μικρός αλλά διαθέτει τη δική του δυναμική και έχει πολλές δυνατότητες να αναπτυχθεί αξιοποιώντας περαιτέρω την καλή αγροτική του οργάνωση, το συνεταιριστικό πνεύμα των κατοίκων, τις τουριστικές του δυνατότητες σε σχέση με την τεχνητή λίμνη Πολυφύτου και τον ορεινό όγκο των Πιερίων εκμεταλλευόμενος την γεωγραφική του θέση, όντας στη συμβολή τριών Νομών (Κοζάνης, Πιερίας, Ημαθίας) και δυο Περιφερειών (Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας).

3.- Βασικό μειονέκτημα είναι η μη ύπαρξη οδικής σύνδεσης με τους όμορους Νομούς Ημαθίας (μέσω Πολυφύτου-Δασκίου και Καταφυγίου-Ελατοχωρίου) και Πιερίας (μέσω Βελβεντού-Φτέρης). Ατυχώς οι τρεις γειτονικοί Νομοί Κοζάνης, Ημαθίας και Πιερίας και κατ' επέκταση οι δυο Περιφέρειες Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας δεν συνδέονται μεταξύ τους από την κοντινότερη απόσταση και τις πλέον αξιοποιήσιμες τουριστικά διαδρομές παρόλο που υπάρχει και δίκτυο ορεινών χωματόδρομων αλλά και σχετικές μελέτες εδώ και μια δεκαετία. Η μη ύπαρξη αυτών των συγκοινωνιακών συνδέσεων δημιουργεί σοβαρότατο κενό στην αξιοποίηση τόσο του ορεινού όγκου όσο και της λίμνης, από την γεωγραφική θέση του Δήμου Βελβεντού. Στο Σχέδιο του 2015 ούτε καν αναφέρονται οι δρόμοι αυτοί, ούτε υπήρξε πρόταση από τον τότε Καλλικρατικό Δήμο για την ασφαλιτοστρωσή τους. Βιώσαμε την πλήρη αδιαφορία από την πλευρά της συντεταγμένης Πολιτείας για το θέμα αυτό. Διεκδικούμε και ελπίζουμε στην αλλαγή πολιτικής και έργων καταθέτοντας ό,τι έχουμε ετοιμάσει.

4.- Ενεργειακά ο Δήμος φιλοδοξεί να αλλάξει την καύσιμη ύλη που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα (κυρίως ξύλα και ξυλίτης) με το Φυσικό Αέριο για να υπάρξει αφενός καθαρότερο περιβάλλον και ενεργή άμυνα στην κλιματική αλλαγή αλλά και να δημιουργηθεί ένα σοβαρό κίνητρο για την φτηνότερη κάλυψη ενεργειακών αναγκών οικιών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων με στόχο την παραμονή του πληθυσμού στο Δήμο.

5.- Σε επίπεδο καθημερινότητας υπάρχει ανάγκη μεγάλων προσαρμογών τόσο στα δίκτυα ύδρευσης-αποχέτευσης-όμβριων και άρδευσης όσο και στα νέα ψηφιακά δεδομένα για την εξ αποστάσεως εξυπηρέτηση των πολιτών.

6.- Υπό το πρίσμα της απολιγνιτοποίησης και με δεδομένη την πρόθεση της Πολιτείας για μια δίκαιη μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή, οι υποδομές αυτές των μεταφορών, της πράσινης ενέργειας, της αγροτικής οικονομίας και της εξυπηρέτησης της καθημερινότητας οφείλουν να γίνουν το ταχύτερο δυνατόν ώστε να υπάρξει εναλλακτική ανάπτυξη στον

επερχόμενο μαρασμό. Ο Δήμος μας διαθέτει σειρά μελετών που περιμένουν την υλοποίησή τους."

Ειδικότερα, μετά από μελέτη του Σχεδίου και σε συνεργασία με τις Τεχνικές Υπηρεσίες, προτείνονται να περιληφθούν στο προτεινόμενο από το 2015 Σχέδιο τα εξής:

- ✓ *Να προστεθεί στη Θέση της Περιφέρειας στον Διεθνή και Ευρωπαϊκό χώρο:
α) η ενίσχυση και προβολή του τριγώνου αρχαιολογικών πόλων «ΔΙΟΝ – ΒΕΡΓΙΝΑ – ΑΙΑΝΗ»
β) η διαδρομή των φραγμάτων και των λιμνών από Ανώματα, Σφηκιά, Πολύφυτο και Ιλαρίωνα
γ) η ανάδειξη διαδρομής των χώρων απείρου φυσικού κάλλους (Καταρράχτες Σκεπασμένου, Λαογραφικό Μουσείο, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) Βελβεντού για την προσέλκυση επισκεπτών από νέες τουριστικές αγορές».*
- ✓ *Να συμπεριληφθεί και το Βελβεντό στους Δευτερεύοντες περιφερειακούς πόλους μαζί με το Άργος Ορεστικό, τη Σιάτιστα, το Αμύνταιο, τη Δεσκάτη και τα Σέρβια.*
- ✓ *Στις Αναπτυξιακές Ενότητες να ενταχθούν οι Δήμοι Σερβίων και Βελβεντού χωριστά και όχι ο καταργηθείς Καλλικρατικός Δήμος Σερβίων-Βελβεντού.*
- ✓ *Το Βελβεντό πρέπει να ενταχθεί στα κέντρα έκτου επιπέδου διότι αποτελεί έδρα του ομώνυμου Δήμου και μπορεί να αποτελέσει από μόνο του κέντρο ενδοπεριφερειακής αναπτυξιακής ενότητας, αφού πρωταγωνιστεί στην αγροτική ανάπτυξη της περιοχής, είναι ενεργειακό κέντρο (ΥΗΣ Πολυφύτου), έχει δυναμική για περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη (τόσο του ορεινού όγκου όσο και της παραλίμνιας περιοχής) ενώ επίσης διαθέτει τους απαραίτητους φυσικούς πόρους για την εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Είναι ο πρώτος Δήμος της χώρας που σε συνεργασία με τον ΤΟΕΒ εγκατέστησε τον πρώτο αυτοδιαχειριζόμενο ΥΗΣ ισχύος 1,9 MW προς άμεσο όφελος της τοπικής αγροτικής οικονομίας.*
- ✓ *Να προστεθεί ο Δήμος Βελβεντού στα οικιστικά κέντρα έκτου επιπέδου (μαζί με Άργος Ορεστικό, Σιάτιστα, Αμύνταιο, Δεσκάτη, Σέρβια).*
Το Βελβεντό, προτείνεται να αποτελέσει πόλο αγροτικής ανάπτυξης και προώθησης τοπικών προϊόντων ποιότητας. Επιπλέον, σε συλλειτουργία με τα Σέρβια και την Κοζάνη προτείνεται να αποτελέσει και πόλο τουριστικής ανάπτυξης της Ειδικής Χωρικής Ενότητας Πιερίων-Πολυφύτου όσον αφορά την αξιοποίηση της λίμνης Πολυφύτου και σε συλλειτουργία με την Κατερίνη για την αξιοποίηση του ορεινού όγκου των Πιερίων.
- ✓ *Να αφαιρεθεί ο Δήμος Βελβεντού από τα οικιστικά κέντρα εβδόμου επιπέδου.*
- ✓ *Στην Ειδική Χωρική Ενότητα Πιερίων -Πολυφύτου να γίνει σαφής αναφορά για την ύπαρξη ξεχωριστών Δήμων Σερβίων και Βελβεντού και στις λεπτομέρειες να αναφερθεί η ενδυνάμωση της δικτύωσης των λοιπών οικισμών του Δήμου με το Βελβεντό.*

Να υπάρξει προβολή και ενίσχυση του Βελβεντού ως οικισμού – προτύπου της δυναμικής αγροτικής οικονομίας.

Να διερευνηθεί η δημιουργία Ινστιτούτου Επιμόρφωσης Αγροτών για την καλλιέργεια οπωροφόρων, λόγω της μακρόχρονης και επιτυχημένης πορείας που έχουν οι συνεταιρισμοί του Βελβεντού στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Να υπάρξει μέριμνα (με την παροχή κινήτρων) για την προστασία, διάσωση και αξιοποίηση του υφιστάμενου αξιόλογου και κτιριακού αποθέματος του οικισμού Βελβεντού.

Επίσης να γίνει η διασύνδεση των αξιόλογων αρχιτεκτονικά κτιρίων με περιπατητικούς διαδρόμους ώστε να μπορεί ο επισκέπτης να ανακαλύψει την μοναδικότητά τους.

Για την αντιμετώπιση της δημογραφικής συρρίκνωσης με την ενίσχυση των υποδομών, είναι απαραίτητη η υλοποίηση των απαραίτητων έργων υποδομής (διάνοιξη – κατασκευή οδών, δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και ομβρίων) στην επέκταση του οικισμού Βελβεντού. Έτσι θα γίνει πιο ελκυστική η εγκατάσταση στον οικισμό Βελβεντού νέων ανθρώπων που αναζητούν καλύτερες συνθήκες ποιότητας ζωής μακριά από το έντονο αστικό περιβάλλον όπως επίσης και για αυτούς που επιθυμούν να έχουν μια παραθεριστική κατοικία σε ένα τόπο ιδιαίτερου κάλλους.

- ✓ Στις Αναπτυξιακές Ενότητες να διαχωριστεί ο Δήμος Σερβίων-Βελβεντού και να προστεθεί Ειδική Αναπτυξιακή Ενότητα Δήμου Βελβεντού με την περιγραφή των ανάλογων λεπτομερειών ως εξής:

Η Αναπτυξιακή Ενότητα ταυτίζεται με τη διοικητική ενότητα του Δήμου Βελβεντού.

Οι παραγωγικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην ενότητα σχετίζονται κυρίως με τον αγροτικό τομέα. Κέντρο της Αναπτυξιακής Ενότητας είναι το Βελβεντό που λειτουργεί ως κέντρο διοίκησης, εμπορίου και υπηρεσιών με περιοχή επιρροής το σύνολο της ενότητας (οικιστικό κέντρο βου επιπέδου) και των οποίων ο αναπτυξιακός ρόλος είναι στενά συνδεδεμένος με την αγροτική ανάπτυξη και την προώθηση τοπικών προϊόντων ποιότητας, καθώς και με την τουριστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής Περίων-Πολυφύτου.

Το Βελβεντό είναι οικιστικό κέντρο βου επιπέδου και παρουσιάζει μεγάλη δυναμική στον αγροτικό τομέα, με εξειδίκευση στην παραγωγή οπωροφόρων και κρασιών, ενώ με την αξιοποίηση της Λίμνης Πολυφύτου και του ορεινού Όγκου των Περίων μπορεί να αποτελέσει και κέντρο τουριστικής ανάπτυξης.

Στην αξιοποίηση του ορεινού όγκου μπορούν να συμβάλουν δυναμικά και οι ορεινοί οικισμοί του Δήμου της Αγίας Κυριακής, του Παλαιογρατσάνου και του Πολυφύτου.

- ✓ Στις συνδέσεις διαπεριφερειακού ενδιαφέροντος παραλείπεται και οφείλει να προστεθεί και η λειτουργική διασύνδεση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας με τη γειτονική Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και ειδικότερα τους όμορους νομούς Πιερίας και

Ημαθίας μέσω του ορεινού όγκου των Πιερίων, με υφιστάμενα σήμερα δίκτυα που χρήζουν βελτιώσεων και ασφαλτοστρώσεων. Συνεπώς να συμπεριληφθεί:

α) ο οδικός άξονας (εθνικής σημασίας) που συνδέει το νότιο τμήμα της Περιφέρειας δια μέσου των Πιερίων την Πιερία (υπολείπεται η ασφαλτόστρωση 4 χλμ στην ορεινή οδική διαδρομή,

β) ο οδικός άξονας Καταφυγίου-Αγίας Κυριακής και με παράκαμψη προς Ελατοχώρι,

γ) ο οδικός άξονας Βελβεντού-Δασκίου Ημαθίας μέσω του φράγματος και του ΥΗΣ Πολυφύτου.

Με αυτές τις οδικές συνδέσεις επιτυγχάνονται μικρότεροι χρόνοι διαδρομής και μικρότερο κόστος μετακίνησης, διότι η κίνηση για τους κατοίκους γίνεται χωρίς την χρήση της Εγνατίας Οδού που είναι πολύ μακριά από την περιοχή που διαμένουν.

Παράλληλα οι οδικές υποδομές θα αποτελέσουν τον κύριο λόγο για την πολυσχιδή (αγροτική, τουριστική, πολιτιστική κλπ) αξιοποίηση του ορεινού όγκου των Πιερίων και στην κατακόρυφη αύξηση της επισκεψιμότητας προς τον ξεκομμένο από αυτήν την πλευρά Νομό Κοζάνης.

- ✓ Αναφορικά με την Ενέργεια:
 - Να συμπεριληφθούν μικρά υδροφράγματα στους χείμαρρους του ορεινού όγκου των Πιερίων.
 - Να συμπεριληφθεί η επέκταση του αγωγού φυσικού αερίου στους Δήμους Βελβεντού, Σερβίων και Βοΐου όσον αφορά την Π.Ε. Κοζάνης.
- ✓ Αναφορικά με τις περιβαλλοντικές υποδομές για τους τέσσερις οικισμούς (Καταφύγι, Αγία Κυριακή, Παλαιογράτσανο, Πολύφυτο) του Δήμου Βελβεντού να εκπονηθεί σχέδιο ανάπτυξης υποδομών διαχείρισης αστικών λυμάτων.
- ✓ Αναφορικά με τις προτεινόμενες ΠΟΑΠΔ, να συμπεριληφθεί και η δημιουργία ΠΟΑΠΔ για τα δασικά προϊόντα του Ορεινού Όγκου των Πιερίων, στον Δήμο Βελβεντού.

Στην 7η Συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας που πραγματοποιήθηκε στις 5/3/2021 ελήφθη απόφαση επί του σχεδίου υπομνήματος σχετικά με την ανάγκη ενημέρωσης του Σχεδίου Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) για την «Έγκριση Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού».

Ειδικότερα σε σχέση με τον Δήμο Βελβεντού αναφέρονται τα εξής:

Άρθρο 4

Το άρθρο 4 χρήζει κάποιων μικρών προσαρμογών επειδή:

..... β) Ο Δήμος Βελβεντού συστάθηκε αρχικά με το πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής. Λειτούργησε την περίοδο 1999-2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στον νέο δήμο

Σερβίων - Βελβεντού. Με το Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι, το 2019 ο Δήμος επανασυστάθηκε. Επομένως, θα πρέπει να ιδωθεί ως διακριτή αναπτυξιακή ενότητα (βλ. και άρθρο 5), και επιπλέον να αναδειχθεί ο αναβαθμισμένος ρόλος του Βελβεντού ως έδρα Δήμου και ως οικιστικό κέντρο σημαντικού πληθυσμιακού μεγέθους (να συμπεριληφθεί δηλαδή εν προκειμένω στους δευτερεύοντες περιφερειακούς πόλους).

Άρθρο 5

A. Αναπτυξιακές Ενότητες

Όπως σημειώθηκε και παραπάνω (άρθρο 4), και στο άρθρο 5 προκύπτει καταρχήν η ανάγκη μικρών προσαρμογών επειδή ο Δήμος Βελβεντού επανασυστάθηκε με το Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι, το 2019, αποτελώντας διακριτό Δήμο από τον Δήμο Σερβίων. Με βάση, λοιπόν, τη φιλοσοφία του προτεινόμενου Πλαισίου για τη συγκρότηση των Αναπτυξιακών Ενότητων, θα πρέπει να αποτελέσει διακριτή Αναπτυξιακή Ενότητα. Έτσι, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας συγκροτείται από πλέον από 13 Δήμους (και όχι 12 όπως αναφέρεται στο Σχέδιο ΥΑ) και αντίστοιχα από 13 Αναπτυξιακές Ενότητες.

B. Ειδικές Χωρικές Ενότητες

Σε ότι αφορά στις Ειδικές Χωρικές Ενότητες επισημαίνουμε τα εξής:

... η Ειδική Χωρική Ενότητα Πιερίων –Πολυφύτου προτείνεται να διευρυνθεί σε Πιερίων – Πολυφύτου - Ιλαρίωνα – Καμβουνίων

Άρθρο 10

Στο άρθρο 10 κρίνουμε ότι χρειάζονται ορισμένες προσαρμογές / συμπληρώσεις συγκεκριμένων εδαφίων επειδή:

α) Ο Δήμος Βελβεντού επανασυστάθηκε με το Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι, το 2019, αποτελώντας διακριτό Δήμο από τον Δήμο Σερβίων. Υπό αυτό το πρίσμα, και δεδομένου του σημαντικού πληθυσμιακού μεγέθους του, όπως ήδη σημειώθηκε, το Βελβεντό θα πρέπει να συμπεριληφθεί στα κέντρα έκτου επιπέδου (και όχι στα εβδόμου όπως τοποθετείται στο Σχέδιο ΥΑ). Σε ότι αφορά τον αναπτυξιακό του ρόλο, το Βελβεντό είναι συνδεδεμένο, εκτός από την αγροτική ανάπτυξη και την προώθηση τοπικών προϊόντων ποιότητας, και με την τουριστική ανάπτυξη και αξιοποίηση της λίμνης Πολυφύτου (σε συλλειτουργία με τα Σέρβια και την Κοζάνη) και του ορεινού όγκου των Πιερίων (σε συλλειτουργία με την Κατερίνη), καθώς και με την παραγωγή ενέργειας (ΥΗΣ Πολυφύτου). Για το Βελβεντό μπορούν να προταθούν δράσεις προστασίας, διατήρησης, αξιοποίησης και δικτύωσης του υφιστάμενου αξιόλογου κτιριακού αποθέματος, καθώς και η διερεύνηση δημιουργίας Ινστιτούτου Επιμόρφωσης Αγροτών (βλ. και Παράρτημα Β).

Άρθρο 13

Αναπτυξιακή ενότητα Δήμου Σερβίων-Βελβεντού:

Ο Δήμος Βελβεντού θα πρέπει να αντιμετωπιστεί διακριτά από τον Δήμο Σερβίων, και να αποτελέσει την Αναπτυξιακή Ενότητα Βελβεντού. Οι παραγωγικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην ενότητα σχετίζονται κυρίως με τον αγροτικό τομέα. Κέντρο της Αναπτυξιακής Ενότητας είναι το Βελβεντό που λειτουργεί ως κέντρο διοίκησης, εμπορίου και υπηρεσιών με περιοχή επιρροής το σύνολο της ενότητας (οικιστικό κέντρο 6ου επιπέδου) και των οποίων ο αναπτυξιακός ρόλος είναι στενά συνδεδεμένος με την αγροτική ανάπτυξη και την προώθηση τοπικών προϊόντων ποιότητας, καθώς και με την τουριστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής Πιερίων-Πολυφύτου. Το Βελβεντό παρουσιάζει μεγάλη δυναμική στον αγροτικό τομέα, με εξειδίκευση στην παραγωγή οπωροφόρων και κρασιών, ενώ με την αξιοποίηση της λίμνης Πολυφύτου και του ορεινού όγκου των Πιερίων μπορεί να αποτελέσει και κέντρο τουριστικής ανάπτυξης, με τη συμβολή των ορεινών οικισμών του Δήμου (βλ. απόψεις Δήμου, στο Παράρτημα Β).

... Στην Ειδική Χωρική Ενότητα Περίων – Πολυφύτου προτείνεται η ρητή αναφορά στο Τρίγωνο αρχαιολογικών πόλων «Δίον – Βεργίνα – Αιανή».

Άρθρο 14

A. Μεταφορική υποδομή

Ενδεικτικά αναφέρονται και σας παραπέμπουμε στα Παραρτήματα Α και Β:

- ... - οδικός άξονας σύνδεσης νοτίου τμήματος Περιφέρειας διαμέσου των Περίων με την Πιερία
- οδικός άξονας Καταφυγίου – Αγίας Κυριακής και με παράκαμψη προς Ελατοχώρι
- οδικός άξονας Βελβεντού – Δασκίου Ημαθίας μέσω του φράγματος και του ΥΗΣ Πολυφύτου
- τοπικές συνδέσεις που εξυπηρετούν ειδικούς χωρικούς / θεματικούς άξονες, όπως για παράδειγμα η βελτίωση του παραλίμνιου δρόμου Πολυφύτου-Ιλαρίωνα,

Είναι δρόμοι ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος που αναδεικνύουν περιοχές εξαιρετικού φυσικού κάλλους με έντονο πολιτισμικό χαρακτήρα.

Άρθρο 16

Για επιπλέον ενδεικτικές ΠΟΑΠΔ, σας παραπέμπουμε στο Παράρτημα Β, όπου Δήμοι που συμμετείχαν στο δημόσιο διάλογο προτείνουν τη συμπερίληψη επιπλέον ΠΟΑΠΔ στο σχετικό εδάφιο του άρθρου, όπως συγκεκριμένα:

- ΠΟΑΠΔ πρωτογενούς τομέα (με εξειδίκευση στα δασικά προϊόντα) στην περιοχή του Βελβεντού και του Γράμμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

Με αφορμή το Πρόγραμμα Δράσης στο οποίο καταλήγει το Σχέδιο ΥΑ, θέτουμε υπόψη σας συγκεκριμένες προτάσεις των φορέων που συμμετείχαν στο δημόσιο διάλογο, και παρακαλούμε να τις λάβετε υπόψη.

- - Μελέτη οριοθέτησης άκτιας και παράκτιας ζώνης λιμνών
- Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες λιμνών
- Εκπόνηση Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου πέριξ της λίμνης Πολυφύτου
- Δημιουργία διαδρομής δικτύωσης των φραγμάτων και των λιμνών από Ανώματα, Σφηκιά, Πολύφυτο και Ιλαρίωνα

4.4. Στο πλαίσιο της Μεταλιγνιτικής Περιόδου

Με το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης να έχει ολοκληρωθεί στο τέλος του 2020 και με το Εδαφικό Σχέδιο σε διαβούλευση, το Δημοτικό Συμβούλιο Βελβεντού κατέθεσε τις θέσεις και τις απόψεις του με την ομόφωνη απόφαση 25/2020 (28-2-2020).

Ειδικότερα:

«Απορρίπτει τη βίαιη απολιγνιτοποίηση της περιοχής με χρονικό ορίζοντα την εξαετία 2023 - 2028 και προτείνουμε να παραταθεί η περίοδος απολιγνιτοποίησης για μια ακόμη δεκαετία ή και δεκαπενταετία, όπως ισχύει σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

Στόχος είναι να υπάρξει η κατάλληλη προετοιμασία για την μετάβαση στο νέο τοπίο με κατοχυρωμένες δραστηριότητες που θα διατηρήσουν το ισοζύγιο απασχόλησης και πόρων προκειμένου να συγκρατηθεί ο πληθυσμός στην περιοχή.

Οι άξονες στήριξης του προγράμματος, γενικού και τοπικού ενδιαφέροντος πρέπει να είναι:

A. Γενικού Ενδιαφέροντος

i) Συγκοινωνιακά έργα με την βελτίωση της Εθνικής Οδού Κοζάνης-Λάρισας και με την ασφαλτοστρωμένη σύνδεση του Νομού Κοζάνης με τους νομούς Πιερίας και Ημαθίας και κατά συνέπεια της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας μέσω του ορεινού όγκου των Πιερίων Παράλληλα απαιτείται και η βελτίωση της οδικής σύνδεσης του Βελβεντού με την Εθνική Οδό, έργο που κατασκευάστηκε το 1973.

Στον ίδιο άξονα μπορούν να εξετασθούν και δυο ακόμη παρεμβάσεις:

- ✓ Η πρώτη αφορά την επαναφορά του τραίνου στο Νομό Κοζάνης.
- ✓ Η δεύτερη αφορά τη συγκοινωνιακή σύνδεση Δυτικής Μακεδονίας με την ΠΑΘΕ στο ύψος της Κατερίνης μέσω σήραγγας που να ξεκινά από τις παρυφές της Υψηλής Γέφυρας Σερβίων, να διαπερνά τα Πιέρια και να καταλήγει στις παρυφές της πόλης Κατερίνης.

Η επί χρόνια προτεινόμενη κατασκευή της Εθνικής Οδού Κοζάνης – Λάρισας μέσω Σαρανταπόρου με δεκάδες σήραγγες και κοιλαδογέφυρες προφανώς θα απαιτήσει μεγαλύτερα κονδύλια από την προτεινόμενη ενιαία σήραγγα Υψηλής Γέφυρας Σερβίων-Θέσης Φωτεινών Νομού Πιερίας. Ο προς διάνοιξη ευθείας σήραγγας πόδας του βουνού των Πιερίων είναι περίπου 15χλμ. Αν κάποτε η διάνοιξη σηράγγων στην πατρίδα μας ήταν ουτοπία, σήμερα είναι κατάκτηση. Υπάρχουν και λειτουργούν 139 σήραγγες σε όλο το εθνικό οδικό δίκτυο. Με την προτεινόμενη σήραγγα εξυπηρετούνται πέραν της Δυτικής Μακεδονίας και οι άλλες χώρες της δυτικής Βαλκανικής Χερσονήσου στην σύνδεσή τους με την Κεντρική και Νότια Ελλάδα, πράγμα που σήμερα γίνεται μέσω της φερόμενης ως Εθνικής Οδού Κοζάνης-Σαρανταπόρου-Λάρισας με πολλά και μερικές φορές αξεπέραστα προβλήματα.

ii) Υποδομές υγείας με προτεινόμενη την κατασκευή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου στη θέση Πάρκο Κουρί της Κοζάνης δίπλα από την Εγνατία και όχι με μια ακόμη πτέρυγα στο υπάρχον υπερφορτωμένο οικόπεδο του Μαμάτσειου Νοσοκομείου.

B. Τοπικού ενδιαφέροντος

i) Έργα υποστήριξης της Αγροτικού Χώρου και συγκεκριμένα των Συνεταιρισμών που δραστηριοποιούνται στον Δήμο Βελβεντού. Ο αγροτικός χώρος που είναι οργανωμένος με πανίσχυρο συνεταιριστικό και συνεργατικό κίνημα εκατό και πλέον ετών έχει προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξή του αγροτικού χώρου. Αρκεί να του δοθεί το έναυσμα.

ii) Έργα ανάπτυξης συμβατικού και εναλλακτικού τουρισμού τόσο με την αξιοποίηση του ορεινού όγκου των Πιερίων όσο και της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου (δραστηριότητες ορεινού χειμερινού τουρισμού, ναυταθλητικές εγκαταστάσεις, ανάδειξη μνημείων, υποστήριξη δράσεων πολιτισμού και αθλητισμού, αξιοποίηση θέσεων θέας απείρου φυσικού κάλλους κ.ά.).

iii) Έλευση του φυσικού αερίου ως μέσου θέρμανσης στον Δήμο Βελβεντού προκειμένου να αποφευχθεί αφενός η ακριβή αφετέρου δε η επικίνδυνη για την δημόσια υγεία θέρμανση από άλλα συμβατικά και ακατάλληλα μέσα.

iv) Η παροχή κινήτρων για επενδυτικούς σκοπούς στον ιδιωτικό τομέα αλλά και στον δημόσιο αντίστοιχα με την μορφή ΣΔΙΤ. Η αύξηση των ορίων συγχρηματοδοτούμενων επενδύσεων και η μείωση του καθεστώτος φορολογίας για την Δυτική Μακεδονία αποτελούν βασικά στοιχεία για την αποκατάσταση του ισοζυγίου απασχόλησης, μετά την απολιγνιτοποίηση.

4.5. Όραμα

4.5.1. Γενικές κατευθύνσεις – Αρχές Λειτουργίας και Διακυβέρνησης

Για τη διατύπωση του οράματος για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου αλλά και του Δήμου ως οργανισμού λήφθηκαν υπόψη τα εξής:

- Η ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου.
- Η αξιολόγηση του περιβάλλοντος εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου.
- Ο εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων που θα κληθεί να αντιμετωπίσει ο Δήμος στο άμεσο μέλλον.
- Ο προσδιορισμός των γενικών και ειδικών στόχων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης.
- Ο καθορισμός της βαρύτητας στις προτεραιότητες που τίθενται ανά Άξονα, Μέτρο και Γενικό-Ειδικό Στόχο.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, το Γενικό Όραμα του Δήμου Βελβεντού μέσα στο παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, διατυπώνεται ως εξής:

Η καθιέρωση και ενδυνάμωση του ρόλου του Δ. Βελβεντού ως οικισμού – προτύπου δυναμικής αγροτικής οικονομίας και βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

Το παραπάνω όραμα διασφαλίζει:

(α) ευνοϊκές συνθήκες ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας, μέσα από την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των επενδυτικών ευκαιριών,

(β) την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και διαβίωσης των πολιτών μέσα από τη βελτίωση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος με την αρμονική συνύπαρξη αγροτικού και τουριστικού τομέα

(γ) την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των δημοτών μέσα από την αναβάθμιση της διοικητικής του ικανότητας.

(δ) την ενεργό συμμετοχή των πολιτών

(ε) την απαραίτητη εξωστρέφεια και προβολή μέσα από συνεργασίες δικτυώσεις και προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων

Το παραπάνω όραμα του Δήμου Βελβεντού είναι ρεαλιστικό, δυναμικό, σύνθετο, πολυλειτουργικό και κοινωνικά αποδεκτό.

Ρεαλιστικό γιατί στηρίζεται στα πραγματικά δεδομένα της περιοχής και φιλοδοξεί να άρει τις όποιες αδυναμίες του και να αξιοποιήσει περαιτέρω τα ανταγωνιστικά του πλεονεκτήματα.

Το όραμα είναι δυναμικό γιατί δεν χαρακτηρίζεται από συντηρητισμό και στατικότητα. Απεναντίας, αναγνωρίζει τις τάσεις μετεξέλιξης της περιοχής, τις τάσεις εγκατάστασης μεταποιητικών εμπορικών και τουριστικών επιχειρήσεων αλλά και των πιέσεων που δέχεται η περιοχή από τα γειτονικά αστικά κέντρα, προς όφελος της ανάπτυξης μέσα από μια πιο σύγχρονη τοπική διακυβέρνηση.

Το όραμα είναι σύνθετο και πολυθεματικό, αποφεύγοντας μια μονοδιάστατη ανάπτυξη, η οποία θα τόνιζε μια από τις πτυχές της (π.χ. μόνο οικονομική, μόνο περιβαλλοντική, μόνο χωρική) ή θα εστίαζε σ' έναν μόνο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Αντιθέτως, είναι εμφανές ότι το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου Βελβεντού προτάσσει την ισόρροπη και συμμετρική ανάπτυξη τόσο της οικονομικής δραστηριότητας, όσο και του περιβάλλοντος, του πολιτισμού και της ποιότητας ζωής των κατοίκων με έμφαση στον αγροτικό και τη συμπληρωματικότητά του με τον τουριστικό τομέα.

Το όραμα είναι πολυλειτουργικό σύμφωνα με το αναπτυξιακό πρότυπο της βιώσιμης ανάπτυξης. Επιδιώκει τη σύζευξη της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης με την παράλληλη προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος και δίδει έμφαση στην ποιότητα (παραγωγής, περιβάλλοντος και κατοικίας). Συνεπώς, η επιδιωκόμενη αναπτυξιακή διαδικασία συμπεριλαμβάνει οικονομικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και κοινωνικές λειτουργίες, χωρίς αποκλεισμούς και αλληλοαναιρέσεις.

Η κοινωνική αποδοχή του οράματος διασφαλίζει την εσωτερική του συνοχή καθώς και τις προοπτικές πραγμάτωσής του.

4.6. Στρατηγική του Δήμου Βελβεντού

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου Βελβεντού, προκειμένου να είναι αποτελεσματική, στηρίζεται στις αρχές:

- Της **συνάφειας** και της άμεσης συσχέτισης με το αναπτυξιακό όραμα. Δηλαδή θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους εκείνους τους γενικούς στόχους, η υλοποίηση των οποίων θα

οδηγήσει την περιοχή στην κοινωνικά επιθυμητή κατάσταση. Στην ουσία πρόκειται για τη στρατηγική εξειδίκευση του οράματος μέσω της διατύπωσης ειδικών στόχων.

- Της **εσωτερικής συνοχής**, που σημαίνει ότι οι επιμέρους στόχοι θα πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά, χωρίς επικαλύψεις ή συγκρούσεις και αλληλοαναιρέσεις.
- Της **θεματικής εξειδίκευσης**, δηλαδή του συγκεκριμένου προσανατολισμού και διακριτού περιεχομένου κάθε στόχου και της προώθησης ενός συγκεκριμένου τομέα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.
- Της **εφικτότητας**, δηλαδή της διατύπωσης στόχων που είναι ρεαλιστικοί και υλοποιήσιμοι.
- Της **κοινωνικής αποδοχής**, που σημαίνει ότι οι στρατηγικοί στόχοι θα πρέπει να είναι αποδεκτοί με ζητούμενο την κοινωνική συναίνεση στο τοπικό επίπεδο.
- Της **συμβατότητας** με τις νομαρχιακές, περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές προτεραιότητες, ώστε αφενός να έχουν μεγάλη πιθανότητα χρηματοδότησης και αφετέρου να συνεργούν με αυτές ώστε να υπάρχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

Η στρατηγική του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Βελβεντού δομείται και διαρθρώνεται επάνω σε τέσσερις **θεματικούς τομείς** που αποτελούν ουσιαστικά και τους γενικούς στόχους τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης που εξειδικεύονται και αντιστοιχίζονται με **θέματα τοπικής ανάπτυξης και εσωτερικής οργάνωσης** ως εξής:

1^{ος} ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Περιβάλλον, ποιότητα ζωής & παροχή υπηρεσιών, τεχνικές υποδομές

- 1^ο ΘΕΜΑ: Οικιστικό Περιβάλλον
- 2^ο ΘΕΜΑ: Υποδομές – Δίκτυα
- 3^ο ΘΕΜΑ: Ποιότητα ζωής
- 4^ο ΘΕΜΑ: Υπηρεσίες προς τους πολίτες

2^{ος} ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

- 1^ο ΘΕΜΑ: Κοινωνική Φροντίδα & Μέριμνα
- 2^ο ΘΕΜΑ: Παιδεία - Νεολαία
- 3^ο ΘΕΜΑ: Πολιτισμός
- 4^ο ΘΕΜΑ: Αθλητισμός

3^{ος} ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

- 1^ο ΘΕΜΑ: Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- 2^ο ΘΕΜΑ: Ανάπτυξη αγροτικού χώρου
- 3^ο ΘΕΜΑ: Επιχειρηματικότητα
- 4^ο ΘΕΜΑ: Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

4^{ος} ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου & εξυπηρέτηση του πολίτη

- 1^ο ΘΕΜΑ: Ψηφιακός Δήμος
- 2^ο ΘΕΜΑ: Βελτίωση της εσωτερικής λειτουργίας
- 3^ο ΘΕΜΑ: Εξυπηρέτηση πολιτών

Στο κεφάλαιο της ανάλυσης και αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Βελβεντού αναδείχθηκαν τα κρίσιμα ζητήματα, οι δυνατότητες και οι προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος στο άμεσο διάστημα. Με βάση αυτά τα δεδομένα θα μπορούσαμε να συνδέσουμε τα κρίσιμα αυτά ζητήματα με τους στόχους τοπικής ανάπτυξης έτσι όπως διατυπώνονται στον παρακάτω Πίνακα:

ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΓΕΝΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Γενικοί Στόχοι Ανάπτυξης	Κρίσιμα Ζητήματα που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος
Βελτίωση του Περιβάλλοντος & της Ποιότητας Ζωής	<ul style="list-style-type: none">Υλοποίηση των απαραίτητων έργων υποδομής (διάνοξη – κατασκευή οδών, δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και ομβρίων)Εξασφάλιση συνθηκών προσπελασιμότητας στο πλαίσιο της προσέλκυσης επισκεπτών και επενδυτών και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων. <p>Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none">✓Βελτίωση οδικής σύνδεσης με την πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας και την Κεντρική Ελλάδα (Εθνική οδός Κοζάνης-Λάρισας)✓Οδική σύνδεση με την Πιερία μέσω Φτέρης.✓Οδική σύνδεση με την Ημαθία μέσω Δασκίου και την Πιερία μέσω Ελατοχωρίου (οδός Καταφυγίου – Αγ. Κυριακής).✓Βελτίωση παραλίμνιου δρόμου Πολυφύτου - Ιλαρίωνα <ul style="list-style-type: none">Διαρκής βελτίωση των παρεχόμενων εξυπηρετήσεων προς τους πολίτεςΕκσυγχρονισμός υποδομών και δημιουργία νέων. <p>Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none">✓Επέκταση του αγωγού φυσικού αερίου στον Δήμο Βελβεντού✓Κατασκευή μικρών υδροφραγμάτων στους χείμαρρους του ορεινού όγκου των Πιερίων.✓Εκπόνηση σχεδίου ανάπτυξης υποδομών διαχείρισης αστικών λυμάτων για τους τέσσερις οικισμούς (Καταφύγι, Αγία Κυριακή, Παλαιογράτσανο, Πολύφυτο). <ul style="list-style-type: none">Λειτουργία οικισμών καθ' όλη τη διάρκεια του

	<p>έτους</p> <ul style="list-style-type: none">• Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης – Σύνδεση με την επιχειρηματικότητα - Ανάδειξη περιβαλλοντικών διαθεσίμων. <p>Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ διαδρομές των φραγμάτων και των λιμνών από Ανώματα, Σφηκιά, Πολύφυτο και Ιλαρίωνα✓ διαδρομές λοιπών χώρων φυσικού κάλλους
<p>Αναβάθμιση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας, Πολιτισμού & Αθλητισμού</p>	<ul style="list-style-type: none">• Εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και ενίσχυση των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας – Σύσταση και Λειτουργία Κοινωφελούς Επιχείρησης• Έργα και δράσεις πολιτιστικής ανάδειξης της περιοχής• Εκσυγχρονισμός και αξιοποίηση των υπαρχόντων αθλητικών για διοργάνωση αθλητικών γεγονότων υπερτοπικής εμβέλειας – Αθλητικός τουρισμός• Ανάπτυξη εξωστρέφειας και δικτύωσης στους τομείς της παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού με στόχο την ενίσχυση δομών και δραστηριοτήτων. <p>Ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ ενίσχυση και προβολή του τριγώνου αρχαιολογικών πόλων «ΔΙΟΝ – ΒΕΡΓΙΝΑ – ΑΙΑΝΗ»✓ δίκτυωση Μουσείου και Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης✓ δίκτυωση και συνεργασίες Παιδικής Βιβλιοθήκης✓ δίκτυωση και συνεργασίες πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων

<p>Ενίσχυση της Τοπικής Οικονομίας & Τόνωση της Απασχόλησης</p>	<ul style="list-style-type: none">• Προβολή και ενίσχυση του Βελβεντού ως οικισμού – προτύπου της δυναμικής αγροτικής οικονομίας.• Διερεύνηση της δημιουργίας Ινστιτούτου Επιμόρφωσης Αγροτών για την καλλιέργεια οπωροφόρων• Διερεύνηση της δημιουργίας ΠΟΑΠΔ πρωτογενούς τομέα με εξειδίκευση στην οπωροπαραγωγή, στην περιοχή του Βελβεντού και στα δασικά προϊόντα του Ορεινού Όγκου των Πιερίων• Αξιοποίηση της λίμνης Πολυφύτου και υλοποίηση συνολικού προγράμματος σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες της παραλίμνιας περιοχής.• Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων – πρόσβαση στην πληροφόρηση• Δικτύωση – διάθεση και προώθηση των τοπικών προϊόντων• Αύξηση αγροτικής παραγωγής και περαιτέρω ανάπτυξη αγροτικού τομέα• Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας (ΑΠΕ) και της καινοτομίας• Ανάδειξη και ήπια τουριστική ανάπτυξη του ορεινού όγκου των Πιερίων• Κατάρτιση και ενίσχυση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού• Αξιοποίηση Δημοτικής Περιουσίας
---	--

Οι θεματικοί τομείς-γενικοί στόχοι που αναφέρθηκαν παραπάνω εξειδικεύονται σε ειδικούς στόχους τοπικής & εσωτερικής ανάπτυξης σύμφωνα, με τους τέσσερις πίνακες που ακολουθούν.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Α)

Θεματικοί τομείς τοπικής ανάπτυξης	Ειδικοί Στόχοι Τοπικής & Εσωτερικής Ανάπτυξης
Προστασία του Περιβάλλοντος & της Ποιότητας Ζωής	<ul style="list-style-type: none">• Αποτελεσματική διαχείριση οικισμών & αισθητική αναβάθμιση• Λειτουργική χωρική οργάνωση του δομημένου περιβάλλοντος• Βελτίωση προσβασιμότητας• Βελτίωση δημοτικού οδικού δικτύου• Βελτίωση & επέκταση δικτύων κοινής ωφέλειας• Αειφορική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος• Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση & προστασία δημόσιας υγιεινής

ΣΥΝΔΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Β)

Θεματικοί τομείς τοπικής ανάπτυξης	Ειδικοί Στόχοι Τοπικής & Εσωτερικής Ανάπτυξης
Ενίσχυση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας, Πολιτισμού & Αθλητισμού	<ul style="list-style-type: none">• Ενίσχυση των υποδομών κοινωνικών υπηρεσιών & υποστήριξη ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων• Βελτίωση και ανάπτυξη επενδυτικών ευκαιριών• Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση των νέων για σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα• Κατασκευή-βελτίωση εγκαταστάσεων• Ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής

ΣΥΝΔΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Γ)

Θεματικοί τομείς τοπικής ανάπτυξης	Ειδικοί Στόχοι Τοπικής & Εσωτερικής Ανάπτυξης
Τοπική οικονομία και απασχόληση	<ul style="list-style-type: none">• Ενθάρρυνση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών με έμφαση στον τουρισμό• Ενδυνάμωση του κοινωνικού και οικονομικού ιστού της υπαίθρου• Ενίσχυση της παραγωγής & μεταποίησης ποιοτικών και επωνύμων αγροτικών δρόμων• Προώθηση γεωργο-περιβαλλοντικών μέτρων• Επιμόρφωση , κατάρτιση & διασύνδεση με την αγορά εργασίας• Βέλτιστη αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας & αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων

Οι ειδικοί στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης ειδικότερα, συνδέονται με το εσωτερικό περιβάλλον σύμφωνα με τη διάρθρωση του παρακάτω Πίνακα.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Θεματική Ενότητα Εσωτερικού Περιβάλλοντος	Ειδικοί Στόχοι Εσωτερικής Ανάπτυξης
Δραστηριότητες & Διαδικασίες Λειτουργίας	Βελτίωση της διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών & Εισαγωγή τεχνολογικών καινοτομιών στις δημοτικές υπηρεσίες (ηλεκτρονική διακυβέρνηση)
Οργάνωση & Συνεργασίες	Βελτίωση της διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών
Ανθρώπινο Δυναμικό & Υλικοτεχνική Υποδομή	<ul style="list-style-type: none">• Εισαγωγή τεχνολογικών καινοτομιών στις δημοτικές υπηρεσίες• Στήριξη της δια βίου εκπαίδευσης• Επιμόρφωση - Κατάρτιση

Οικονομικά	Βέλτιστη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας & αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων
------------	---

Η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε Άξονες – Μέτρα & Γενικούς Στόχους

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διαρθρώνεται σε Άξονες, Μέτρα και Γενικούς Στόχους σύμφωνα με τα παρακάτω:

ΑΞΟΝΑΣ 1 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Μέτρο 1.1: Οικιστικό Περιβάλλον

Ειδ. Στόχος 1.1.1. Αποτελεσματική διαχείριση οικιστικού χώρου & αισθητική αναβάθμιση

Ειδ. Στόχος 1.1.2. Λειτουργική χωρική οργάνωση του δομημένου περιβάλλοντος

Μέτρο 1.2 : Υποδομές - Δίκτυα

Ειδ. Στόχος 1.2.1 Βελτίωση προσπελασιμότητας

Ειδ. Στόχος 1.2.1 Βελτίωση δημοτικού οδικού δικτύου

Ειδ. Στόχος 1.2.2. Βελτίωση & επέκταση δικτύων κοινής ωφέλειας

Μέτρο 1.3 : Ποιότητα ζωής

Ειδ. Στόχος 1.3.1. Αειφορική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος

Ειδ. Στόχος 1.3.2 Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση & προστασία δημόσιας υγιεινής

ΑΞΟΝΑΣ 2 : ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Μέτρο 2.1 : Κοινωνική φροντίδα & Μέριμνα

Ειδ. Στόχος 2.1.1 Ενίσχυση των υποδομών κοινωνικών υπηρεσιών & υποστήριξη ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων – Σύσταση και Λειτουργία Κοινωφελούς Επιχείρησης

Μέτρο 2.2 : Παιδεία - Νεολαία

Ειδ. Στόχος 2.2.1 Επιχειρησιακός και Οργανωτικός σχεδιασμός της λειτουργίας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Ειδ. Στόχος 2.2.2 Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση των νέων για σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα

Μέτρο 2.3 : Πολιτισμός - Αθλητισμός

Ειδ. Στόχος 2.3.1 Κατασκευή – βελτίωση εγκαταστάσεων

Ειδ. Στόχος 2.3.2 Ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής

ΑΞΟΝΑΣ 3 : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Μέτρο 3.1 : Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Ειδ. Στόχος 3.1.1 Ενθάρρυνση νέων επενδυτικών πρωτοβουλιών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα με έμφαση στην αξιοποίηση του ορεινού όγκου Περίων και της λίμνης Πολυφύτου

Μέτρο 3.2 : Ανάπτυξη αγροτικού χώρου

Ειδ. Στόχος 3.2.1 Ενδυνάμωση του κοινωνικού και οικονομικού ιστού

Ειδ. Στόχος 3.2.2 Ενίσχυση της παραγωγής & μεταποίησης ποιοτικών και επωνύμων αγροτικών προϊόντων

Ειδ. Στόχος 3.2.3 Προώθηση γεωργο-περιβαλλοντικών μέτρων

Μέτρο 3.3 : Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Ειδ. Στόχος 3.3.1 Στήριξη της δια βίου εκπαίδευσης

Ειδ. Στόχος 3.3.2 Επιμόρφωση-Κατάρτιση & διασύνδεση με την αγορά εργασίας

ΑΞΟΝΑΣ 4 : ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Μέτρο 4.1. : Διαδικασίες διοίκησης & οργάνωσης

Ειδ. Στόχος 4.1.1. Εισαγωγή σύγχρονων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των υπηρεσιών του Δήμου

Ειδ. Στόχος 4.1.2 Ανάπτυξη δεξιοτήτων & επιμόρφωση του προσωπικού

Μέτρο 4.2. : Ενίσχυση & αναβάθμιση του ρόλου και της εξυπηρέτησης των πολιτών

Ειδ. Στόχος 4.2.1. Βελτίωση της διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών

Ειδ. Στόχος 4.2.2. Ενίσχυση των θεσμών πληροφόρησης, διαβούλευσης, & συμμετοχής των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις

Μέτρο 4.3. : Οργάνωση και πληροφορική

Ειδ. Στόχος 4.3.1. Εισαγωγή τεχνολογικών καινοτομιών στις δημοτικές υπηρεσίες

Ειδ. Στόχος 4.3.2. Ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Μέτρο 4.4. : Οικονομικά- Δημοτική περιουσία

Ειδ. Στόχος 4.4.1 Βέλτιστη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας & αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων

Ειδ. Στόχος 4.4.2 Περαιτέρω εξορθολογισμός της οικονομικής διαχείρισης

Προσδιορισμός Σχετικής Βαρύτητας των Προτεραιοτήτων

Η ανάλυση των επιμέρους προτεραιοτήτων ανά Άξονα, Μέτρο και Γενικό Στόχο, κατανέμεται σύμφωνα με συντελεστές βαρύτητας έτσι όπως αποτυπώνονται στους παρακάτω τέσσερις Πίνακες. Διευκρινίζεται ότι ο όρος βαρύτητα δεν αντιστοιχεί σε χρηματοδοτικό καταμερισμό (ενδεικτικών προϋπολογισμών) αναφορικά με τις προτεινόμενες δράσεις, αλλά αφορά στην ένταση της στόχευσης των πολιτικών με βάση τα κρίσιμα ζητήματα και τις προτεραιότητες του Δήμου.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΞΟΝΩΝ, ΜΕΤΡΩΝ, & ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π. ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ (Α)

Άξονες	Βαρύτητα	Μέτρα	Βαρύτητα	Ειδικοί Στόχοι	Προτεραιότητα
Άξονας 1 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής, Τεχνικές Υποδομές & εξυπηρέτηση του πολίτη	30%	Οικιστικό Περιβάλλον	20%	1.1.1. Αποτελεσματική διαχείριση οικιστικού χώρου & αισθητική αναβάθμιση	50%
				1.1.2 Λειτουργική χωρική οργάνωση του δομημένου περιβάλλοντος	50%
		Υποδομές-Δίκτυα	60%	1.2.1 Βελτίωση προσπελασιμότητας	100%
				1.2.2 Βελτίωση δημοτικού οδικού δικτύου	50%
				1.2.3 Βελτίωση & Επέκταση δικτύων κοινής ωφέλειας	100%
		Ποιότητα Ζωής	20%	Ειδ. Στόχος 1.3.1 Αειφορική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος	60%
Ειδ. Στόχος 1.3.2 Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση & προστασία δημόσιας υγιεινής	50%				

ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΞΟΝΩΝ, ΜΕΤΡΩΝ, & ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π. ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ (Β)

Άξονες	Βαρύτητα	Μέτρα	Βαρύτητα	Ειδικοί Στόχοι	Προτεραιότητα
Άξονας 2 Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός	25%	Κοινωνική Φροντίδα & Μέριμνα	40%	2.1.1 Ενίσχυση των υποδομών κοινωνικών υπηρεσιών & υποστήριξη ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων – Σύσταση και λειτουργία Κοινωφελούς Επιχείρησης	100%
		Παιδεία- Νεολαία	30%	2.2.1 Βελτίωση και ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών υποδομών - Επιχειρησιακός και Οργανωτικός σχεδιασμός της λειτουργίας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	70%
				2.2.2 Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση των νέων για σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα	50%
		Πολιτισμός- Αθλητισμός	30%	2.3.1 Κατασκευή - βελτίωση εγκαταστάσεων	50%
				2.3.2 Ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής	50%

ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΞΙΟΝΩΝ, ΜΕΤΡΩΝ, & ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π. ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ (Γ)

Άξονες	Βαρύτητα	Μέτρα	Βαρύτητα	Ειδικοί Στόχοι	Προτεραιότητα
Άξονας 3 Τοπική Οικονομία & Απασχόληση	35%	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού	40%	3.1.1 Ενθάρρυνση νέων επενδυτικών πρωτοβουλιών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα με έμφαση στην αξιοποίηση του ορεινού όγκου Περίων και της λίμνης Πολυφύτου	100%
		Ανάπτυξη Αγροτικού Χώρου	40%	3.2.1 Ενδυνάμωση του κοινωνικού και οικονομικού ιστού	30%
				3.2.2 Ενίσχυση της παραγωγής & μεταποίησης ποιοτικών και επωνύμων αγροτικών δρόμων	40%
				3.2.2 Προώθηση γεωργο-περιβαλλοντικών μέτρων	30%
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	20%	3.3.1 Στήριξη της διαβίου εκπαίδευσης 3.3.2 Επιμόρφωση-Κατάρτιση & διασύνδεση με την αγορά εργασίας	40% 60%		

ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΞΟΝΩΝ, ΜΕΤΡΩΝ, & ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π. ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ (Δ)

Άξονες	Βαρύτητα	Μέτρα	Βαρύτητα	Ειδικοί Στόχοι	Προτεραιότητα
Άξονας 4 Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου	10%	Διαδικασίες διοίκησης & οργάνωσης	20%	4.1.1. Εισαγωγή σύγχρονων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των υπηρεσιών του Δήμου	50%
				4.1.2 Ανάπτυξη δεξιοτήτων & επιμόρφωση του προσωπικού	50%
		Ενίσχυση & αναβάθμιση του ρόλου και της εξυπηρέτησης των πολιτών	30%	4.2.1. Βελτίωση της διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών	60%
				4.2.2. Ενίσχυση των θεσμών πληροφόρησης, διαβούλευσης, & συμμετοχής των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις	50%
		Οργάνωση και πληροφορική	40%	4.3.1. Εισαγωγή τεχνολογικών καινοτομιών στις δημοτικές υπηρεσίες	100%
		Οικονομικά- Δημοτική περιουσία	10%	4.4.1 Βέλτιστη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας & αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων	60%